

HELENA PETROVNA BLAVATSKY - IZBOR ČLANKOV

HELENA P. BLAVATSKY

IZBOR ČLANKOV

teozofija v sloveniji

HELENA PETROVNA BLAVATSKY
IZBOR ČLANKOV

Izbor člankov, izvorno objavljenih na spletni strani www.teozofija.info

Prva elektronska izdaja

Izbor člankov, prevod, prelom in izdal: Anton Rozman

Slika na naslovnici: Helena Petrovna Blavatsky

Leto izdaje: Ljubljana, 2022

Publikacija je brezplačna

Avtorske pravice © Teozofija v Sloveniji 2022

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v
Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

COBISS.SI-ID: 102206979

ISBN: 978-961-6561-45-7 (PDF)

HELENA P. BLAVATSKY

IZBOR ČLANKOV

teozofija v sloveniji

Vsebina	Stran
<i>Helena Petrovna Blavatsky – Biografija</i>	5
<i>Zlate Stopnice</i>	9
<i>Kaj je teozofija?</i>	10
<i>O naravi teozofije</i>	20
<i>Ali je teozofija religija?</i>	24
<i>Teozofsko Društvo: njegovo poslanstvo in prihodnost</i>	39
<i>Teozofija in Teozofsko društvo - HPB o poslanstvu Teozofije</i>	49
<i>Kaj so teozofi?</i>	56
<i>Duhovni napredek</i>	65
<i>Kaj je smrt?</i>	69
<i>H.P.B. o tem, kako preučevati Tajni Nauk</i>	77
<i>Kaj je okultizem?</i>	84
<i>Praktični Okultizem</i>	88
<i>Okultizem proti okultnim umetnostim</i>	96
<i>Znanost o življenju</i>	108
<i>Um v naravi</i>	120
<i>Božič tedaj in Božič sedaj</i>	126
<i>Kaj je Resnica?</i>	132
<i>Novi cikel</i>	144

Helena P. Blavatsky - Biografija

Madame Blavatsky, "ta izjemna ženska", je bila so-ustanoviteljica Teozofskega društva. Rodila se je 31. julija leta 1831 v Jekaterinoslavu v južni Rusiji, polkovniku Petru von Hahnu in materi Heleni Fadejevi (romanopiski, znani kot "ruska George Sand"). Slednja je umrla, ko je bila Helena stara komaj enajst let, tako da je poslej odraščala v hiši svojih starih staršev (Helena Pavlovna Fadejev iz družine Dolgoruki je bila znana botaničarka) v Saratovu. Obdarjena je bila s številnimi darovi in zaradi njenih zgodaj razvitih psihičnih moči, se je zaradi svojih privatnih zadev nanjo obračalo lokalno plemstvo in zaradi nepojasnjenih zadev celo policija. Poleg tega je bila nadarjena pianistka in je še kot mlado dekle koncertirala v Londonu, skupaj s Claro Schumann in Arabello Goddard.

Pri sedemnajstih letih se je poročila z ostarelim generalom, Nikiforjem V. Blavatsky, od katerega pa se je kmalu ločila in začela s svojimi popotovanji po svetu. V letih 1848-49 je v Egiptu pri starem koptu preučevala magijo in se pridružila skrivni sekti Druzov v Libanonu ter se pod Garibaldijem udeležila bitke pri Mentani, iz katere je izšla z dvojnimi zlomom leve roke, s šibrami v desni roki in nogi ter z vbodom stileta v prsni koš.

Leta 1851 je z očetom obiskala London, kjer je v postavnem Rajputu prepoznala svojega "Zaščitnika" iz vizij, ki jih je imela kot otrok. Slednji naj bi ji povedal o delu, ki naj bi jo čakalo, tako da je odtlej sprejemala njegovo vodstvo, tako za svoj notranji razvoj kot za svoje zunanje delo za človeštvo.

Leta 1852 je poskušala, po pustolovskih popotovanjih po Ameriki, prvič priti v Tibet, a ni prišla dlje kot do Nepala. Vrnila se je v London in nato odplula v Združene Države, kjer je vzpostavila stik s spiritističnim gibanjem in se naučila nadzorovati čudovito moč voljnega ustvarjanja okultnih pojavov. Poskusila je tudi z nekaterimi poslovnimi projekti (s trgovino z visoko kakovostnim lesom, proizvodnjo umetnega cvetja, itd.). Nato je preko Japonske odpotovala v Indijo in tokrat uspela priti v Tibet preko Kašmirja in Ladakha. Tam je od leta 1867 do 1870 zaokrožila nadzor nad lastnimi okultnimi močmi in se očistila tega, kar je imenovala “psihofizične slabosti”.

Po treh letih se je med nemirnim obdobjem vstaje vrnila v Indijo in od tam v Evropo. Domov je prišla nenapovedano in kmalu nadaljevala s svojimi popotovanji po Kavkazu, Gruziji in nato obiskala Egipt, Sirijo in Konstantinopol. V Egiptu je leta 1871 neuspešno poskušala ustanoviti društvo, posvečeno preučevanju spiritističnih pojavov, tako da je naslednje leto kot “Madame Laura” koncertirala po Italiji in Rusiji. Ko je bila v Odesi, jo je njen “Zaščitnik” napotil v Pariz, kjer je nato živela s svojim bratom ter se ukvarjala s slikanjem in pisanjem ter se posebej izkazala kot pronicljiva karikaturistka. Tam je prejela tudi nadaljnja neposredna navodila glede svoje poti v New York, kjer se je izkrcala 7. julija 1873, brez finančnih sredstev, zaradi česar se je morala na hitro zaposliti pri izdelovalcu kravat.

Naslednjega leta je obiskala domačijo Eddyjevih v Chittendenu, na kateri so se odvijali raznovrstni nepojasneni pojavi, ki jih je za časnik raziskoval polkovnik Henry Still Olcott. Med njima se je vzpostavilo dolgoletno prijateljstvo, posvečeno skupnemu delu. Leta 1875 sta tako bila glavna pobudnika ustanovitve društva “za zbiranje in širjenje znanja o zakonih, ki vladajo Univerzumu” in ki sta mu nadelala ime Teozofsko. V pripravo poti za novo gibanje je začela Helena Petrovna Blavatsky pisati knjigo *Isis Unveiled* (Odstrta Izida), “univerzalni ključ do skrivnosti starodavne in sodobne znanosti ter teologije”, ki je bila objavljena leta 1877 in je predstavljala napad na materializem religije in znanosti. Njena trditev, da je

duhovno znanje skladno z novo znanostjo lahko obravnavamo kot prvi primer tega, kar se sedaj imenuje “Novodobno mišljenje”. Dejansko mnogi raziskovalci menijo, da se je “New Age” (Nova doba) v precejšnji meri začela z Madame Blavatsky.

V letu 1878 sta Madam Blavatsky in Polkovnik Olcott odplula v Indijo in začasno vzpostavila sedež društva v Bombaju. Po širnem popotovanju po Indiji sta se vrnila v Bombaj in v oktobru leta 1879 objavila prvo številko revije *The Theosophist* (Teozof). V letu 1880 pa sta potovala na Sri Lanko, kjer sta postala budista in pomagala oživiti to domačo religiozno tradicijo. Dve leti zatem pa sta sedež društva prenesla v Adyar, v bližino Madrasa (Chennai), kjer se nahaja še dandanes.

V letu 1884 sta se Madam Blavatsky in Polkovnik Olcott odpravila na daljše popotovanje po Evropi in bila povsod sprejeta z velikim navdušenjem. Njena bleščeča zgovornost, globoko znanje in ugled zaradi psihičnih moči so povsod pritegnili pozornost. A med turnejo sta jo nameščenca v Adyarju obtožila goljufanja. Učinek obrekovanja s strani para, s katerim je dolgo prijateljevala, je bil tako resen, da se je po kratki vrnitvi v Adyar, zaradi slabega zdravja vrnila v Evropo in se nastanila Würzburgu, v Nemčiji, kjer je začela s pisanjem svojega največjega dela, *The Secret Doctrine* (Tajni Nauk). Leta 1886 se je preselila v Ostende in v naslednjem letu, na povabilo angleških teozofov, v London, kjer je s pomočjo sodelavcev končala *Tajni Nauk*. Objavljen je bil leta 1888. Že v letu 1887 pa je, ker je izgubila nadzor nad *The Theosophistom*, ki je izhajal v Adyarju, ustanovila mesečnik *Lucifer*. Ta je bil zasnovan, kakor pravi na njegovi naslovni strani, zato “da bi prinesel na svetlo skrite stvari teme”.

Leta 1889 je objavila *The Key to Theosophy* (Ključ k teozofiji), “jasno predstavitev etike, znanosti in filozofije v obliki vprašanj in odgovorov za študij tega, zaradi česar je bilo ustanovljeno Teozofsko društvo”. Istega leta je prevedla tudi izbrane odlomke iz tibetanskega spisa, ki se ga je naučila na pamet med svojim urjenjem v Tibetu, ter jih objavila kot *The Voice of the Silence* (Glas tišine).

Umrla je mirno 8. maja 1891, v svoji oporoki pa zapisala prošnjo naj se je njeni prijatelji na dan njene smrti spomnijo z branjem odlomkov iz knjig *The Light of Asia* (Luč Azije) in *Bhagavad Gita*. Polkovnik Olcott je ta dan nato poimenoval "Dan belega lotosa."

Skrivnost neobičajne moči Helene Petrovne Blavatsky, da je spodbudila hitre spremembe v življenjih tistih, ki so prišli v njeno bližino, je Polkovnik Olcott povzel v naslednjih besedah:

"Njeno osupljivo poznavanje okultnega in njena moč proizvodjanja pojavov; njeni bleščeči talenti in še posebej njena sposobnost vodenja pogovorov, njeni družbeni dosežki, številna popotovanja in izjemne dogodivščine; njen vpogled v jezikoslovne probleme, v izvore ras, v temeljne osnove religij in ključne starodavnih misterijev in simbolov, njena neomajna predanost Velikim; zaradi tega bo vedno znana kot 'Prinašalka Luči' devetnajstemu stoletju."

Njena dela:

Isis Unveiled

*From the Caves and Jungles of
Hindustan*

The Secret Doctrine

The Key to Theosophy

The Voice of the Silence

Gems from the East

The Theosophical Glossary

Odstrta Izida

Iz votlin in goščav Hindustana

Tajni Nauk

Ključ k teozofiji

Glas Tišine

Dragulji z vzhoda

Teozofski besednjak

K tem je potrebno dodati brezštevne članke in zapiske, ki jih je Boris de Zirkoff uredil v zbirki z naslovom *H. P. Blavatsky Collected Writings* (Zbrani spisi H. P. Blavatsky), ki obsega 15 obsežnih knjig

Zlate stopnice

Imejte pred seboj resnico: čisto življenje, odprt um, čisto srce, goreč intelekt, nezadržano duhovno zaznavo, bratstvo do vseh, pripravljenost dajati in sprejemati nasvet in navodilo, zvest občutek dolžnosti do Učitelja, voljno ubogljivost ukazom Resnice, ko smo enkrat v njo in v prepričanje, da jo Učitelj poseduje, vzpostavili zaupanje; pogumno prenašanje osebne nepravilnosti, hrabro zagovarjanje načel, pogumno obrambo tistih, ki so nepravilno napadeni, in stanovitno oko za ideal človeškega napredovanja in popolnosti, ki jo opisuje sveta znanost - to so Zlate Stopnice, po katerih se lahko učenci vzhane do Tempnja Božanske Modrosti.

Kaj je teozofija?

To vprašanje se postavlja tako pogosto in napačno razumevanje je tako razširjeno, da bi bili uredniki revije, ki je posvečena predstavitvi svetovne Teozofije, nemarni, če bi bila njena prva številka objavljena brez prizadevanja, da bi bralci pridobili njeno polno razumevanje. Vendar pa naš naslov vključuje še dve nadaljnji vprašanji: Kaj je Teozofsko društvo in kdo so Teozofi? In na obe bo podan odgovor.

Po mnenju piscev slovarjev je izraz *theosophia* sestavljen iz dveh grških besed - *theos*, "bog", in *sophos*, "modri". To je točno. Toda razlage, ki sledijo, so precej daleč od jasne predstavitve ideje o Teozofiji. *Webster* jo opredeljuje zelo izvirno kot "domneven stik z Bogom in višjimi duhovi, ter posledično pridobitev nad-človeškega znanja preko *fizičnih postopkov*, podobnim teurgičnim delovanjem nekaterih starodavnih Platonikov, ali preko *kemičnih postopkov* nemških filozofov-ognja."

To je najmanj, kar lahko rečemo, revna in žaljiva razlaga. Pripisati takšne ideje ljudem, kot so Ammonius Saccas, Plotinus, Iamblichus, Porphyry, Proclus - kaže na, najsi namerno napačno razlago, ali pa na *Webstrovo* nepoznavanje filozofije in motivov največjih genijev nekdanje Aleksandrijske Šole. Pripisati tistim - ki so jih tako njihovi sodobniki kot njihovi nasledniki

naslavljali “theodidaktoi”, bog-učenje - namen, da bi razvili svoje psihološke, duhovne zaznave preko “fizičnih postopkov”, je isto, kot da bi jih opisali kot materialiste. Zaključni namig pa filozofe-ognja povezuje z najbolj pomembnimi ljudmi sodobne znanosti, s tistimi, v katerih usta Rev. James Martineau polaga naslednje bahaške besede: “materija je vse, kar potrebujemo; dajte nam samo atome, pa bomo pojasnili vesolje.”

Vaughan ponuja precej boljše, bolj filozofsko opredelitev. “Teozof,” pravi - “je tisti, ki vam ponuja teorijo o Bogu ali božjih delih, ki za svoj temelj nima razodetja, ampak navdih.” V tem smislu je vsak veliki mislec in filozof, še posebej vsak ustanovitelj nove religije, filozofske šole, ali sekte, nujno Teozof. Zato so Teozofija in Teozofi obstajali vse odtlej, ko je prvo svetlikanje porajajočega se mišljenja sililo človeka v instinktivno iskanje sredstev za izražanje svojih neodvisnih mnenj.

Teozofi so obstajali tudi že pred krščansko dobo, ne glede na to, da krščanski pisci postavljajo nastanek eklektičnega teozofskega sistema v začetno obdobje tretjega stoletja njihove dobe. Diogenes Laertius sledi Teozofiji v obdobje pred dinastijo Ptolomejev in za njenega ustanovitelja razglašča egipčanskega hierofanta po imenu Pot-Amun. To ime je koptsko in pomeni duhovnika, ki je posvečen Amunu, bogu modrosti. Toda zgodovina kaže, da jo je ponovno oživil Ammonius Saccas, ustanovitelj Neo-Platonske šole. On in njegovi učenci so se imenovali “Philaletheti” - ljubitelji resnice; medtem ko so jih drugi imeli za “Analogiste”, glede na njihovo metodo tolmačenja vseh svetih legend, simboličnih mitov in misterijev s pomočjo analogije ali ustreznosti. Na dogodke, ki so se zgodili v zunanjem svetu so gledali kot na izraz delovanj in izkušenj človeške duše. Ammoniusov cilj in namen je bil sprava vseh sekt, ljudstev in narodov pod eno skupno vero - verovanje v eno samo Vzvišeno, Večno, Neznano, Neimenovano Moč, ki vlada vesolju s nespremenljivimi in večnimi zakoni. Njegov cilj je bil dokazati prvotni sistem Teozofije, ki je bil na začetku v vseh deželah v bistvu enak; prisiliti ljudi, da bi odložili svoje spopade in prepire ter se združili v namenu in mišljenju kot otroci ene same skupne matere; očistiti starodavne religije,

ki so se postopoma popačile in zašle v pozabo, vse naslage človeških sestavin, z njih združitvijo in tolmačenjem na podlagi čistih filozofskih načel. Zato so v Eklektični Teozofski šoli poučevali budistične, vedantske, magijske ali zoroastrske sisteme v povezavi z vsemi grškimi filozofijami. Zato so med starodavnimi teozofi in aleksandrinci tudi prevladovale budistične in indijske poteze, z dolžnim spoštovanjem staršev in ostarelih oseb, bratsko naklonjenostjo do celotne človeške rase in celo s sočutjem do nemih živali. Med poskusom, da bi vzpostavil sistem moralne discipline, ki bi ljudem nalagal dolžnost živeti v skladu z zakoni lastnih dežel in da bi povzdignil njihove ume z raziskovanjem in premišljevanjem o edini Absolutni Resnici, je bil po njegovem prepričanju glavni cilj, preko katerega bi dosegel vse ostale, izločiti iz različnih religijskih učenj - tako kot iz instrumenta z mnogimi strunami - eno samo, skladno melodijo, ki bi naletela na odziv v vsakem resnicoljubnem srcu.

Teozofija je torej arhaična *Modrost-Religija*, ezoteričen nauk, ki je bil nekoč znan v vsaki starodavni deželi, ki se je imela za civilizirano. To "Modrost" nam vsi stari zapisi prikazujejo kot izliv božanskega Principa; in nje jasno dojemanje označujejo takšni nazivi kot so indijski Buddh, babilonski Nebo, memfiški Toth, grški Hermes, a tudi imena nekaterih boginj - Metis, Neitha, Athena, gnostična *Sophia*, in končno *Vede*, ki izhajajo iz besede "vedeti". Pod ta naziv so vsi starodavni filozofi vzhoda in zahoda, hierofanti starega Egipta, rišiji iz Aryavarta, grški theodidaktoi, vključevali vse poznavanje okultnih in v svojem bistvu božanskih stvari. *Mercavah* hebrejskih rabbijev, tako sveten kot posveten, je bil zato označen zgolj kot nosilec, zunanja lupina, ki vsebuje višje ezoterično znanje. Zoroasterski magiji so prejemale navodila in bili inicirani v votlinah in v skrivnih ložah Bactrije; egipčanski in grški hierofanti so imeli svoje *aporrheta* ali tajne razprave, med katerimi je *Mysta* postal *Epopta* - Videc.

Osrednja ideja Eklektične teozofije je bila preprosta Najvišja Esenca, Neznana in Nespoznavna - kajti - "Kako bi lahko nekdo poznal poznavalca?" se sprašuje *Brihadaranyaka Upanishad*. Njihov sistem so označevale tri do-

ločne poteze: teorija o zgoraj omenjeni Esenci, nauk o človeški duši - njen izliv in zato iste narave, ter njegova teurgija. Prav ta zadnja znanost je privedla do napačnega prikaza Neo-Platonikov v naši dobi materialistične znanosti. Teurgija je v bistvu umetnost uporabe človekovih božanskih moči za podreditev slepih sil narave. Njeni privrženci so se najprej imenovali magijci - kar je potvorba besede "Magh", ki pomeni modrega ali učenega moža - in izpostavljeni posmehu. Skeptiki preteklega stoletja bi bili na tej ravni, če bi se posmehovali ideji o fonografu ali telegrafu. Zasmehovani in "neverni" v eni generaciji postanejo na splošno v naslednji modri ljudje in svetniki.

Glede Božanske Esence ter narave duše in duha je sodobna Teozofija istega prepričanja kot starodavna. Popularni *Diu* arijskih narodov je bil istoveten kaldejskemu *Iao* in celo Jupitru manj poučenih in filozofskih med Rimljani; in prav tako istoveten samaritanskemu Jahveju, nordijskemu *Tiu* ali "Tiu-sco", britanskemu *Duw* in tračanskemu Zeusu. Kot Absolutna Esenca, Edina in vse - najsi v zvezi z njo upoštevamo grško pitagorejsko, kaldejsko kabalistično ali arijsko filozofijo - vodi do enega in istega rezultata. Prvobitna Monada pitagorejskega sistema, ki se umakne v temo in je sama po sebi Tema (ali človeški razum) je postala temelj vseh stvari. In to idejo lahko v vsej njeni celovitosti najdemo v filozofskih sistemih Leibniza in Spinoze. Zato se Teozof strinja s Kabalo, ki, ko govori o En-Soph-u, predlaga vprašanje: "Kdo ga torej lahko dojame, če je brezoblični in Ne-obstoječ?" - ali, če se spomnimo na tisto čudovito himno iz *Rig-Vede* (Himna 129, 10. Knjiga), ki sprašuje: "Kdo ve, od kod izhaja ta velika kreacija? Ali jo je ustvarila njegova volja ali pa je bil nem. On jo pozna - ali pa morda je *On celo ne pozna*;" ali nadalje, ko sprejema vedantsko pojmovanje Brahme, ki je v *Upa-niṣadah* predstavljen kot "brez življenja, brez uma, čisti," ne-zavesten, kajti - Brahma je "Absolutna Zavest"; ali, končno, če se postavi na stran nepalskih Svabhavikas in meni, da ne obstaja nič drugega kot le "Svabhavat" (substancia ali narava), ki obstoji sama po sebi, brez kakršnegakoli kreatorja; katerokoli od zgornji pojmovanj lahko vodi le do čiste in absolutne Teo-

zofije - tiste Teozofije, ki je spodbudila Hegla, Fichteja in Spinozo, da so nadaljevali s trudem starih grških filozofov in razmišljali o Edini Substanci - Božanstvu, *Božanskem Vse*, ki izhaja iz Božanske Modrosti - nedojemljive, neznane in *brezimne* - iz vsake starodavne ali sodobne religijske filozofije, z izjemo krščanstva in mohamedanstva. Vsak Teozof, ki torej podpira teorijo o Božanstvu, "katere temelj ni razodetje, ampak lasten navdih," lahko sprejme katerokoli od gornjih opredelitev, ali pa pripada katerikoli od teh religij, pa vseeno ostaja povsem v okviru meja Teozofije. Kajti slednja je verovanje v Božanstvo kot VSE, izvor vsega obstoja, neskončno, ki ga ni mogoče ne dojeti ne poznati in ki *ga* razkriva le vesolje, ali, kakor imajo raje nekateri, Njega, s čimer le-temu podelijo spol, ga antropomorfizirajo, kar je *bogoskrunstvo*. Resnično, Teozofija se ogiba nasilne materializacije; raje verjame, da večno umaknjen v samega sebe Duh Božanstva ne izraža volje in niti ne ustvarja; ampak da je neskončni sijaj, ki se širi na vse strani iz Velikega Centra, tisti, ki proizvaja vse vidne in nevidne stvari, ter je tako le Žarek, ki vsebuje proizvodno in pojmovno moč, ki nato proizvaja tisto, kar so Grki imenovali *Makrokosmos*, kabalisti *Tikkun* ali Adam Kadmon - arhetipski človek, in Arijci *Purusha*, manifestirani Brahm, ali Božanski Moški. Teozofija verjame tudi v *Anastasis* ali kontinuiran obstoj ter v transmigracijo (evolucijo) ali niz sprememb v duši, ki jih je mogoče zagovarjati in razlagati s povsem filozofskimi načeli; in le z upoštevanjem razlike med *Paramatmo* (transcendentno, najvišjo dušo) in *Jivatmo* (živalsko ali zavestno dušo) Vedantistov.

Da bi lahko v celoti opredelili Teozofijo, moramo obravnavati vse njene vidike. Notranji svet ne prekriva nepredirna tema. Človek je bil v vseh dobah in deželah včasih sposoben s pomočjo intuicije, ki jo je mogoče pridobiti s *Theosophio* - ali znanjem-Boga, ki ponese um iz sveta oblike v svet brezobličnega duha, zaznati stvari v notranjem ali nevidnem svetu. Zato je "Samadhi" ali Dyan Yog Samadhi hindujskih asketov, "Daimonion-photi" ali duhovna razsvetlitev Neo-Platonikov, "zvezdno kramljanje duše" rozenkrojcerskih filozofov-Ognja, in celo ekstatični trans mistikov in sodobnih

mesmeristov in spiritualistov po naravi istoveten, pa čeprav glede na način objavljanja različen. Iskanje človekovega bolj božanskega "jaz-a", ki je bilo tako pogosto in tako napačno predstavljeno kot posameznikova združitev z osebnostim Bogom, je bilo cilj vsakega mistika. In zdi se, da se je verovanje v njegovo uresničitev razvijalo sočasno z genezo človeštva, pri čemer mu je vsako ljudstvo nadelo drugačen naziv. Tako Platon kot Plotinus imenujeta "Noetično delo" to, kar Jogi ali Shrotriya imenuje *Vidya*. "Z odsevanjem, samo-poznavanjem in intelektualno disciplino se duša lahko povzpne do vizije večne resnice, dobrote in lepote - to je, do vizije Boga - čemur pravimo *epopteia*," so govorili Grki. "Da bi se človek lahko združil dušo z Univerzalno Dušo," pravi Porfirij, "potrebuje le popolnoma čist um. Približamo se ji lahko preko samo-kontemplacije, popolne čistosti in čistosti telesa, in v tem stanju prejmemo resnično znanje in čudovit vpogled." Swami Dayanand Saraswati, ki ni bral ne Porfirija ne drugih grških avtorjev, ki pa je bil odličen poznavalec *Ved*, pa v svoji *Veda Bhashya* (opasna prakaru ank. 9) pravi: "Da bi človek dosegel Diksh (najvišjo iniciacijo) in *Yog*, mora vaditi po pravilih ... Duša v človeškem telesu lahko s poznavanjem Univerzalnega Duha (ali Boga) in s tem, da se seznanj z lastnostmi in značilnostmi (okultnimi) vseh stvari v vesolju, proizvede največje čudeže. Človeško bitje (Dikshit ali iniat) lahko tako *pridobi moč videti in slišati na veliko razdaljo*." In končno, Alfred R. Wallace, F. R. S., spiritualist, pa vendar priznava veliki naturalist, pravi, da je "le 'duh' tisti, ki čuti, zaznava in misli - ki pridobiva znanje, razmišlja in stremi ... neredko se pojavijo posamezniki, takega ustroja, da lahko njihov duh zaznava neodvisno od telesnih čutnih organov, ali pa da deloma ali v celoti začasno zapustijo telo in se nato zopet vrnejo vanj ... duh ... lažje komunicira z duhom kot z materijo." Sedaj lahko vidimo kako po tisočih letih, ki so potekla med dobo Gymnosophistov in našo lastno visoko civilizirano dobo, da dandanes, prav zaradi takšnega razsvetljenja, ki izliva svojo žarečo svetlobo na psihična kot tudi fizična kraljestva narave, preko dvajset milijonov ljudi verjame, v različnih oblikah, v tiste iste duhovne moči, v katere so pred skoraj 3.000 leti verjeli Jogiji in Pitagorejci. Med-

tem, ko je Arijski mistik trdil, da ima, potem ko pridobi moč delovanja neodvisno od svojega telesa, moč razrešitve vseh problemov življenja in smrti preko *Atman*-a - "jaz-a" ali "duše", in potem, ko so se stari Grki lotili iskanja *Atmu* - Skritega ali človekovega Boga-Duše s pomočjo simboličnega ogledala Thesmophorijskih Misterijev - današnji spiritualisti verjamejo v možnost duhov ali duš raztelesenih oseb, da vidno in otipljivo komunicirajo s tistimi, ki so jih ljubili na zemlji. In vsi ti, arijski Jogiji, grški filozofi in sodobni spiritualisti, potrjujejo to možnost na podlagi tega, da utelešena duša in njen nikoli utelešen uh - resnični *jaz*, nista prostorsko ločena, ne od Univerzalne Duše ne od drugih duhov, ampak zgolj z diferenciacijo njunih lastnosti; kajti brezmejna širitev vesolja ne pozna nobene omejitve. In potem, ko je ta razlika enkrat odstranjena - po mnenju Grkov in Arijev z abstraktno kontemplacijo, ki privede do začasne osvoboditve ujete Duše; in po mnenju spiritualistov z medijstvom - postane mogoča takšna združitve utelešenih in raztelesenih duhov. Zaradi tega so Patanjalijski Jogiji, in nato po njihovih sledih Plotinus, Porfirij in drugi Neo-Platoniki, pravili, da so bili pogosto v urah ekstaze združeni, ali bolje, postali eno, z Bogom. Ta ideja, čeprav se lahko zdi napačna v svojem poimenovanju Univerzalnega Duha, je bila, in je, s strani preštevilnih velikih filozofov zavržena kot povsem slepilna. V primeru Theodidaktoi je bila edina izpodbitna točka, temen madež na tej filozofiji skrajnega misticizma, njena trditev, da vključuje tisto, kar je zgolj ekstatična razsvetlitev v okviru čutne zaznave. V primeru Jogijev, ki so vzdrževali možnost videti Išvaro "iz oči v oči", je to trditev uspešno zavrnila dosledna logika Kapile. Podobna predpostavka njihovih grških privrženecv, dolge vrste krščanskih ekstatikov in končno dveh zadnjih predstavnikov, ki sta v zadnjih sto letih potrjevala "videnje-Boga" - Jacoba Böhmeja in Swedenborga - bi lahko bila in bi morala biti ta pretenzija filozofsko in logično vprašljiva, ko bi nekateri od naših velikih znanstvenih ljudi, ki so spiritualisti, kazali večje zanimanje za filozofijo kot pa le za spiritualistični fenomenalizem.

Aleksandrijski Teozofi so se delili v neofite, iniciate in mojstre ali hierofante. Njihova pravila so bila posnetek starodavnih Orfejevih Misterijev, ki jih je, kakor pravi Herodot, prinesel iz Indije. Ammonius je s prisego zavezal svoje učence, da ne bi splošno predajali njegovih *višjih* nauk, razen tistim, ki so se izkazali za vredne in inicirane in ki so se naučili gledati na bogove, angele in demone drugih ljudstev skladno z *hyponia*-o ali prikritim pomenom. "Bogovi obstajajo, vendar pa niso to, kar misli, da so, *hoi polloi*, neizobražena množica," pravi Epikur. "Ni ateist tisti, ki zanika obstoj bogov, ki jih časti množica, ampak je to tisti, ki tem bogovom pripisuje poglede, ki jih glede njih izraža množica." Nadalje Aristotel objavlja "Božansko Esenco, ki preveva celoten svet narave, in da so to, kar imenujemo *bogovi*, zgolj prvi principi."

Plotinus, učenec "od Boga poučenega" Ammoniusa, nam pravi, da ima skrivna *gnosis* ali znanje o Teozofiji tri stopnje - mnenje, znanje in *razsvetljenje*. "Sredstvo ali instrument prve je čutenje ali zaznava, druge dialektika in tretje intuicija. In slednji je podrejen razum; je *absolutno znanje*, ki temelji na istovetenju uma z znanim predmetom." Teozofija je tako-rečeno natančno poznavanje psihologije; v primerjavi z naravnim, nevzgojenim medijstvom je isto kot Tyndallov poznavanje fizike v primerjavi z znanjem šolarjev. V človeku razvija neposredno videnje; to, kar Shelling imenuje "posameznikova uresničitev istovetnosti subjekta in objekta"; tako da pod vplivom in s poznavanjem *hyponia*-e človek misli božanske misli, vidi vse stvari, takšne kot dejansko so, in končno, da "postane sprejemnik Duše Sveta," če uporabimo enega od najlepših Emersonovih izrazov. "Jaz, nepopolni, obožuje mojega popolnega," - pravi v svojem sijajnem eseju o *Nad-duši*. Poleg tega psihološkega ali dušnega stanja je Teozofija gojila vse veje znanosti in umetnosti. Bila je v celoti seznanjena s tem, kar sedaj na splošno poznamo kot mesmerizem. Praktično teurgijo ali "ceremonialno magijo", h kateri se je ob svojih eksorcizmih tako pogosto zatekal rimo-katoliški kler - so teozofi zavrgli. Le Iamblichus je presešel druge Eklektike in Teozofiji priključil nauk Teurgije. Če ne pozna resničnega pomena ezoteričnih bo-

žanskih simbolov v naravi, človek kaj rad napačno presoja moči svoje duše in, namesto da bi se duhovno in mentalno združil z višjimi, nebeškimi bitji, dobrimi duhovi (bogovi teurgov Platonove šole), nezavedno prikliče zle, temne moči, ki prežijo okoli človeštva - neumrljive, mračne stvaritve človeških zločinov in razvad - in tako pade iz *theurgia*-je (bele magije) v *göetia*-o (ali črno magijo, čarovništvo). Vendar pa niti bela niti črna magija nista tisto, kar pod tema izrazoma razume ljudsko praznoverje. Možnost "dvigovanja duhov" v skladu s Salomonovim ključem, je višek praznoverja in nevednosti. Le čistost dejanja in mišljenja nas lahko dvigne do pogovora "z bogovi" in nas pripelje do zaželenega cilja. Alkimija, ki so jo tako mnogi imeli za duhovno filozofijo kot tudi fizično znanost, je pripadala učenjem teozofskih šol.

Znano dejstvo je, da niti Zoroaster, Buda, Orpheus, Pythagoras, Confucius, Socrates, niti Ammonius Saccas niso pustili za sabo nič zapisanega. Razlog za to je očiten. Teozofija je dvorezno orožje in neprimerno za nevednega in sebičnega človeka. Kot vsaka starodavna filozofija, ima tudi ona svoje privrženice med sodobniki; toda šele do pred kratkim je bilo njenih učencev le malo in pripadajočih različnim sektam in prepričanjem. "Povsem špekulativno in brez ustanavljanja šol so vseeno širili tih vpliv na filozofijo; in brez dvoma bodo ob svojem času mnoge, tiho predane ideje zasnovali nove smeri človeškega mišljenja" - pripombe Mr. Kenneth-a R. H. Mackenzie-ja IX° - ki je bil tudi sam mistik in Teozof - v njegovem obsežnem in dragocenem delu *The Royal Masonic Cyclopaedia* (člankih: *Theosophical Society of New York* in *Theosophy*, str. 731). Vse od časov filozofov-ognja se nikoli niso združevali v društva, kajti preganjani kot divje zveri s strani krščanskega klera še eno stoletje nazaj je biti znan kot Teozof pogosto pomenilo smrtno obsodbo. Statistika kaže, da je bilo v obdobju 150-tih let v Evropi zaradi domnevnega čarovništva zažganih 90.000 moških in žensk. Samo v Angliji je bilo v obdobju dvajsetih let, med leti 1640 in 1660, zaradi dogovora z "Hudičem" usmrčenih 3.000 oseb. Šele pozno v tem stoletju - leta 1875 - so nekateri napredni mistiki in spiritualisti, nezadovoljni s teorijami

in razlagami spiritualizma, začeli pridobivati zagovornike in odkrivati, da so še daleč od tega, da bi pokrili celotno področje širnega razpona pojavov, ter zato v New Yorku, Ameriki, ustanovili združenje, ki je sedaj splošno znano kot Teozofsko društvo. In sedaj, potem ko smo razložili, kaj je Teozofija, bomo v ločenem članku razložili naravo našega društva, ki se imenuje tudi "Univerzalno Bratstvo Človeštva."

O naravi teozofije

Odlomki, prevedeni iz francoskega eseja "Le Phare de L' Inconnu" (Svetilnik neznanega), izvorno objavljenega v *Revue Theosophique*, od maja do avgusta 1889.

Teozofija ... prihaja k nam z daljnega vzhoda, tako kot je prišla tudi teozofija Plotinusa in Iamblichusa ter celo misteriji starodavnega Egipta. Ali nam Homer in Herodot dejansko ne pravita, da so bili starodavni Egipčani "Etiopijci z Vzhoda", ki so v skladu z njunimi opisi *prišli z Lanke ali Ceylona*? Saj je splošno znano, da ljudje, ki jih ta dva avtorja imenujeta *Etiopijci z Vzhoda*, niso bili nič drugega kot kolonija zelo temnih Arijcev, Dravidov iz južne Indije, ki so ponesli že obstoječo civilizacijo s seboj v Egipt. To se je zgodilo v predzgodovinskih dobah, ki jih baron Bunsen imenuje predmenitske (pred Menesom), ki pa imajo svojo lastno zgodovino, ki jo je mogoče najti v starodavnih *Analih* Kuluka-Bhatte. Poleg teh in ločeno od ezoteričnih učenj, ki se ne predajajo posmehljivi javnosti, nam zgodovinske raziskave polkovnika Vansa Kennedyja, velikega tekmeča sanskritologa dr. Wilsona v Indiji, jasno kažejo, da je bila pred-asirska Babilonija dom brahmanizma in sanskrta kot svečeniškega jezika. Vemo tudi to, če gre verjeti *Exodusu*, da je imel Egipt, že dolgo pred časom Mojzesa, svoje vedeževalce, hierofante in mage; to je, pred XIX. dinastijo. Končno tudi Bru-

gsh-Bey vidi v mnogih egipčanskih bogovih imigrante, ki so prišli preko Rdečega morja in velikih voda Indijskega oceana.

Najsi je temu tako, ali ne, pa je teozofija neposredna potomka velikega drevesa univerzalne GNOZE, drevesa, katerega bujne veje, ki so se razširile preko celotne zemlje kot velik baldahin, so prekrile - med obdobjem, ki ga biblična kronologija z veseljem imenuje pred-potopno - vse templje in vse narode na zemlji. Ta gnoza predstavlja nakopičenje vseh znanosti, nakopičeno znanje vseh bogov in pol-bogov, inkarniranih v predhodnih časih na zemlji. Nekateri bi radi v teh videli padle angele in sovražnike človeštva; ti sinovi Boga, ki naj bi, ko so videli, da so hčere ljudi godne, le-te vzeli za žene in jim predali vse skrivnosti nebes in zemlje. Naj mislijo tako. Mi verjamejo v Avatarje in božanske dinastije, v dobo, ko so bili dejansko "velikani na zemlji", vendar pa odločno zavračamo idejo o "padlih angelih" in Satanu ter njegovi armadi.

"Kakšna je potem vaša religija ali vaše prepričanje," nas sprašujejo. "Kaj je vaš priljubljen študij?"

"RESNICA," odgovarjamo. Resnica, kjerkoli jo najdemo; kajti, tako kot za Ammoniusa Saccasa, je naša velika težnja, da bi spravili med seboj različne religiozne sisteme, vsakemu pomagali poiskati resnico v njegovi lastni religiji in ga obvezali, da jo prepozna v tisti svojega soseda. Kaj je pomembno ime, če je stvar sama po sebi ista? Plotinus, Iamblichus in Appolonius iz Tyane, vsi trije, so imeli, pravijo, čudovite darove prerokovanja, jasnovidnosti in zdravljenja, čeprav so pripadali trem različnim šolam. Prerokovanje je bila umetnost, ki so jo med Židi gojili Eseni iz B'ni Nebim kot svečeniki poganskih oraklov. Učenci Plotinusa so svojemu učitelju pripisovali čudežne moči; Philostrabus je trdil isto za Apolloniusa, medtem ko je Iamblichus slovel po tem, da je presegal vse druge eklektike in teozofske teurge. Ammonius je izjavil, da so knjige Totha ali Hermesa Trismegistusa vsebovale vso moralno in praktično *modrost*. Toda "Thoth" pomeni "kolegij", šola ali zbor, in dela taistega so bila, po mnenju *theodidactos*, ista kot nauki modrecev z daljnega vzhoda. Če je Pitagora pridobil svoje znanje v

Indiji (kjer ga vse do današnjih dni omenjajo stari rokopisi pod imenom *Yavanacharya* (Izraz, ki je sestavljen in besed *Yavana* ali "Ionijec" in *acharya*, "profesor ali učitelj" - "Grški Učitelj".), ga je Platon iz knjig Thotha-Hermesa. Kako je mladi Hermes - bog pastirjev, z nadimkom "dobri pastir" - ki vlada prerokovanju in jasnovidnosti, postal istoveten s Thothom (ali Thotom), za boga razglašenim modrecem in avtorjem *Knjige mrtvih* - lahko orientalistom razkrije le ezoterični nauk.

Vsaka dežela je imela svoje Rešitelje. Tisti, ki razprši temo nevednosti s pomočjo bakle znanosti in s tem razkrije resnico, si zasluži ta naziv kot znamenje naše hvaležnosti, enako kot tisti, ki nas reši pred smrtjo z ozdravljenjem naših teles. Tak človek prebudi v naših omtvičenih dušah sposobnost razlikovanja med resničnim in lažnim, tako da v njih prižge božanski plamen, ki ga dotlej tam ni bilo, s čemer pridobi pravico do našega hvaležnega spoštovanja, saj je postal naš kreator. Kaj je pomembno, kakšno je ime ali simbol, ki pooseblja abstraktno idejo, če je ta ideja vedno ista in resnična? Najsi nek konkreten simbol nosi ta naziv ali drugi, najsi ima Rešitelj, kateremu verjamemo, za zemeljsko ime Krišna, Buda, Jezus ali Aesculapius - imenovan tudi "Rešiteljski Bog", ... se moramo spomniti le na eno stvar: simboli božanskih resnic niso bili zamišljeni za zabavo nevednim; oni so *alpha* in *omega* filozofskega mišljenja.

Če je teozofija pot, ki vodi do Resnice, v vsaki religiji in vsaki znanosti, potem je okultizem tako-rečeno preizkusni kamen in univerzalno topilo. Je Ariadnina nit, ki jo da učitelj učencu, ki se odpravi v labirint skrivnosti bivanja; bakla, ki mu sveti skozi nevarne blodnjake življenja, večne uganke Sfinge. Toda luč, ki jo meče ta bakla, lahko razloči le oko prebujene duše, z našimi duhovnimi čutili; in zaslepi oko materialista kot sonce zaslepi sovo.

Ker nimata niti dogme niti rituala - to dvojje sta le okova, materialno telo, ki duši dušo - mi ne uporabljamo "ceremonialne magije" zahodnih Kabbalistov; mi še predobro poznamo njene nevarnosti, da bi imeli z njo kakršenkoli opravek. V T. D. ima vsak Član svobodo, da preučuje, kar mu je

všeč, le da se ne podaja na neznane poti, ki bi ga zagotovo popeljale v *črno magijo*, čarovništvo, pred katerim je Eliphaz Levi odkrito svaril javnost. Okultne znanosti so nevarne za tistega, ki jih razume nepopolno. Vsak, ki se preda tem praksam sam, tvega, da postane duševno bolan, in tisti, ki jih preučujejo, bi naredili dobro, če bi se združili v majhne skupine treh do sedmih. Te skupine morajo biti, da bi imele večjo moč, po številu neparne; skupina, najsi še tako slabo povezana, ki tvori združeno telo, v katerem se čuti in zaznave posameznih enot dopolnjujejo in pomagajo ena drugi, pri čemer en član prinaša drugemu lastnost, ki jo temu primanjkuje, - takšna skupina bo vedno postala popolno in nepremagljivo telo. "Združenost je moč." Moralna legenda starega moža, ki je predal svojim sinovom sveženj paličic, ki naj bi se nikoli ne ločile, je resnica, ki bo za vedno ostala nedvoumna.

Ali je teozofija religija?

“Religija je najboljši oklep, ki ga lahko ima človek,
vendar pa najslabši plašč.”

Bunyan

Nič ne pretiravamo, če rečemo, da ni bilo - vsekakor ne v tem stoletju - gibanja, družbenega ali religioznega, ki bi ga tako strašno, ne, tako absurdno napačno razumeli, ali bi se obenj bolj spotikali, kakor ob TEOZOFIJO - najsi gledamo nanjo teoretično, kot na etično šifro, ali praktično, na njen objektivni izraz, to je, kot na društvo, ki ga poznamo pod tem imenom.

Leto za letom in dan za dnem so morali naši uradniki in člani prekinjati ljudi, ki so govorili o teozofskem gibanju tako, da so izražali bolj ali manj zanosne ugovore zoper teozofijo kot “religijo” in zoper Teozofsko društvo kot neko vrsto cerkve ali religiozne organizacije. Še slabše, pogosto so o njem govorili kot o “novi sekti”! Ali gre za uporen predsodek, za napako, ali za oboje? Bolj verjetno za drugo. Najbolj ozkosrčni in celo razvpito krivični ljudje še vedno potrebujejo verjetno pretvezo, kljuko, na katero bi obesili svoje malenkostno brezobzirne trditve in nedolžno izgovorjene kle-

vete. In katera kljuka je bolj trdna za ta namen, bolj pripravna, kot pa nek "izem" ali "sekta". Veliki večini bi bilo precej žal, če bi morali odpreti oči in bi bili končno prisiljeni sprejeti dejstvo, da teozofija ni ne eno ne drugo. Naziv jim ustreza in sprenevedajo se, da se ne zavedajo njegove lažnosti. Vendar pa obstajajo tudi še drugi, bolj ali manj prijateljski ljudje, ki iskreno delujejo v okviru iste zmote. Tem pravimo: gotovo je bil svet doslej dovolj preklet zaradi intelektualnih kajfežev, znanih kot dogmatske veroizpovedi, da bi mu vsiljevali novo obliko vere! Premnogi že nosijo svojo vero, resnično tako, kakor pravi Shakespeare, "po obliki svojega klobuka", ki se spreminja "z novim kalupom".

Še več, že od samega začetka je bil sam *raison d'être* Teozofskega društva ta, da izrazi glasen protest in vojno napoved zoper dogmo ali kakršnokoli prepričanje, ki bi temeljilo na slepi veri. Morda se sliši nenavadno ali presenetljivo, vendar pa je prav, da povemo, da je izšla večina najbolj sposobnih delavcev za praktično teozofijo, njenih najbolj predanih članov, iz vrst agnostikov ali celo materialistov. Med slepimi verniki v "Božjo Besedo" ni nikoli mogoče najti nobenega pravega, nobenega iskrenega, iskalca resnice, najsi zanjo trdijo, da prihaja od Alaha, Brahme ali Jehove, ali iz njihovega Korana, Puran ali Biblije. Kajti vera ne zahteva delovanje razuma, ampak njegov počitek.

Tisti, ki veruje v svojo religijo na podlagi vere, bo gledal na tisto vsakega drugega človeka kot na laž in jo zaradi te vere sovražil. Še več, če slednja ne okuje razuma in povsem ne zaslepi naših zaznav za karkoli izven naše lastne vere, potem to sploh ni vera, ampak prehodno prepričanje, zabloda, v okviru katere delujemo v določenem obdobju našega življenja. Nadalje, po bistri Coleridgevi opredelitvi je "vera brez načel le laskajoča fraza za zaželeno gotovost ali za fanatične telesne občutke".

Kaj je potem Teozofija in kako bi jo lahko opredelili njeno zadnjo predstavitev v tem zaključnem delu 19. stol.?

Mi pravimo, Teozofija ni Religija.

Pa vendar obstajajo, kakor vsi vemo, določena prepričanja, filozofska, religiozna in znanstvena, ki so se v zadnjih letih tako tesno povezala z besedo "Teozofija", da jih je obča javnost sprejela tako, kot da gre za samo teozofijo. Še več, povedati bi morali, da so ta prepričanja predali, razložili in branili tisti ustanovitelji, ki so izjavili, da Teozofija ni Religija. Kakšna je potem razlaga za to navidezno protislovje? Sprašujemo se, kako je mogoče nek izbor prepričanj in učenj, nek dovršen nauk, nasloviti "Teozofija" in ga mirno sprejeti kot "Teozofskega" s strani devetih desetih članstva Teozofskega društva, če Teozofija ni Religija?

Namen tega protesta je prav pojasnitev tega vprašanja.

Morda je potrebno najprej povedati, da trditev "Teozofija ni Religija" nikakor ne izključuje dejstva, da je - "Teozofija" sama po sebi "Religija". Religija je, v svojem resničnem in edinem pravilnem smislu, vez, ki povezuje ljudi - ne pa določen niz dogem in prepričanj. Religija, *per se*, je v svojem najširšem pomenu to, kar povezuje, ne le vse LJUDI, ampak tudi vsa BITJA in vse stvari v celotnem vesolju v eno veliko celoto. To je naša teozofska opredelitev religije; vendar pa se ta ista opredelitev spreminja z vsako veroizpovedjo in deželo, in niti dva kristjana je ne vidita enako. To nam pojasnjujejo številni ugledni pisci.

Tako je, z izjemnim preroškim očesom za to stalno-rastoče čutenje v sedanjem obdobju, v svojem času Carlyle opredelil protestantsko religijo kot:

"Večinoma modro, previdno čutenje, ki temelji zgolj na preračunljivosti; stvar, kakršne so dandanes vse prikladnosti in uporabnosti in pri kateri je mogoče nek manjši quantum zemeljskega uživanja zamenjati za večji quantum nebeškega uživanja. Tako je tudi religija dobiček, delo za plačilo; ne čaščenje, ampak vulgarno upanje ali strah."

Zdi se, da ima gospodična Stowe, najsi zavestno ali ne, v mislih prej rimo-katolicizem kot protestantizem, ko o svoji junakinji pravi, da: "na Religijo gleda kot na vstopnico (s pravim številom kupljenih in plačanih odpustkov), ki jo je potrebno, potem ko jo enkrat kupimo in varno spravimo v

listnico, pokazati ob vstopu skozi nebeška vrata in si tako zagotoviti vstop v nebesa ...”

Toda za teozofe (tu mislim na pristne teozofe), ki ne sprejemajo nikakršnega posredovanja preko pooblastila, nobene odrešitve preko nedolžnega prelivanja krvi in ki v povezavi z Edino Univerzalno religijo niti ne pomišljajo na “delo za plačilo”, je edina definicija, ki bi jo podpisali in v celoti sprejeli, tista, ki jo je podal Miller. In kako pravilno in teozofsko jo on opisuje, ko pravi, da:

“... prava Religija je vedno mehka, dobrotljiva in ponižna; ne igra tirana, ne polaga v žile nobene vere, niti ne uničuje koles svojega voza; ampak se sklanja, da bi gladila, krepila in pomagala, ter gradi svojo veličino na javnem dobrem.”

Gornje je točna definicija tega, kaj je resnična teozofija, oziroma bi morala biti (med veroizpovedmi je le budizem takšna iskrena srca-povezovalna in ljudi-povezovalna filozofija, da ni dogmatska religija). Glede na to, da je dolžnost in naloga vsakega pristnega teozofa, da sprejme in uresničuje ta načela, potem je Teozofija RELIGIJA in Društvo njena edina Univerzalna Cerkev; tempelj Salomonove modrosti,* ki so ga gradili “tako, da se pri zidanju templja ni slišalo kladivo ne dleto ne kakršnokoli železno orodje” (Prva knjiga Kraljev, VI. 7); kajti ta “tempelj” ni gradila nobena človeška roka, niti ni bil zgrajen na kateremkoli kraju na zemlji - ampak je dejansko postavljen v notranjem svetišču človekovega srca, v katerem prebiva le prebujena duša.

Zato pravimo, da Teozofija ni Religija, ampak da je sama po sebi RELIGIJA, katero povezuje združenost, ki je tako univerzalna in vse-objemajoča, da se izven njene svetlobe ne nahaja noben drobec - od bogov in smrtnikov navzdol do živali, do lista trave in atoma. Zato mora biti katerakoli organizacija ali zbor tega imena nujno UNIVERZALNO BRATSTVO.

Če bi bilo drugače, bi bila teozofija zgolj beseda, dodana stotinam takšnih visoko donečih, a domišljavih in praznih besed. Če nanjo gledamo kot na

filozofijo, potem je v svojem praktičnem delu Teozofija topilo srednjeveškega alkimista. Preobraža navidezno manjvredno kovino vsake obredne in dogmatske veroizpovedi (vključno s krščanstvom) v zlata dejstva in resnice ter s tem resnično ustvarja *panaceo* za bolezni človeštva. To je razlog, zakaj nobenega, ki vlaga prošnjo za sprejem v Teozofsko društvo, ne sprašujemo, kateri religiji pripada, niti tega, kakšni so njegovi deistični pogledi. Ti pogledi so njegova zasebna stvar in nimajo nič opraviti z društvom. Kajti Teozofijo lahko prakticira kristjan ali pogan, Žid ali ne-Žid, agnostik ali materialist, ali celo ateist, le da ni pobožnjaški fanatik, ki zavrača, da bi sprejel za svojega brata vsakega moškega ali žensko izven svoje posebne vere ali prepričanja. Grof Lev Tolstoj ne verjame v Biblijo, Cerkev ali božanskost Krista, pa vendar ga v njegovem praktičnem upoštevanju načel, ki naj bi bila predana na Gori, ne prekaša noben kristjan. In ta načela so načela Teozofije; ne zato, ker jih je izgovoril krščanski Krist, ampak zato, ker so univerzalna etika in so o njih pridigali Buda in Konfucij, Krišna in vsi veliki Modreci, tisoče let prej, preden je bila zapisana Pridiga na Gori. Zato, ko se enkrat predamo takšni teozofiji, ta dejansko postane univerzalna *panacea*, saj zdravi rane, ki so jih občutljivi duši vsakega naravno religioznega človeka zadale grobe osornosti cerkv-“izmov”. Koliko takšnih, ki jih je odzivna spodbuda razočaranja nasilno potisnila iz ozkega področja slepe vere v vrste nerodovitne nevere, je k upanja polnemu stremljenju povrnilo preprosto to, da so se pridružili našemu Bratstvu - da, četudi tako nepopolnemu kot je.

Če se, v nasprotju s tem, spomnimo, da so številni vidni člani zapustili društvo, razočarani glede teozofije, tako kot so bili glede drugih združenj, nam to nikakor ne more vzeti poguma. Kajti, razen zelo, zelo redkih, izjem v začetnem obdobju delovanja T. D., ko so ga nekateri zapustili zaradi tega, ker misticizem, ki se je izvajal v Obči Organizaciji, ni bil takšen, kakor so ga razumeli oni, ali zato, ker je “voditeljem primanjkovali duhovnosti”, ker so bili “ne-teozofski, ker niso spoštovali pravil”, je, vidite, večina teh zapustila društvo zato, ker so bili, najsi ozkosrčni ali preveč zaverovani v sami

sebe - ker so bili sami po sebi cerkev in nezmotljiva dogma. Nato so nekateri odšli zaradi resnično plitve pretveze, takšne, na primer, "ker je bilo v naših revijah krščanstvo (to je cerkvenstvo, ali bolj pravilno hlinjeno krščanstvo) obravnavano pregrobo" - kot da bi bile druge fanatične religije kdajkoli obravnavane kakorkoli boljše ali pa sploh ne! Zato so vsi tisti, ki so odšli, naredili dobro, da so odšli, in se za njimi ni žalovalo. Nadalje, potrebno je dodati tudi to: število tistih, ki so odšli, le stežka primerjamo s številom tistih, ki so v Teozofiji našli vse, kar so upali. Njeni nauki, če jih resno preučujemo, prikličejo, s spodbujanjem človekovih moči razmišljanja in s prebujanjem notranjega v živalskem človeku, vsako spečo moč za dobro v nas, pa tudi zaznavanje resničnega in realnega, v nasprotju z lažnim in nerealnim. Ko trga, z gotovo roko, megleno tančico mrtve črke, s katero so bili zastrti vsi stari religiozni spisi, znanstvena Teozofija, vpeljana v zvit simbolizem dob, razkriva posmehljivcu stare modrosti izvor ver in znanosti sveta. Odpira mu nove poglede onstran starih obzorij kristaliziranih, negibnih in despotskih ver ter spreminja slepo vero v razumno znanje, utemeljeno na matematičnih zakonih - na edini eksaktni znanosti - in mu predstavlja, na podlagi globljih in bolj filozofskih vidikov, obstoj tega, kar je, odvrnjen zaradi robotosti njene mrtvo-črkovske oblike, dolgo tega opustil kot otroško pravljico. Vsakemu iskrenemu moškemu ali ženski, ki se nahaja na kateremkoli mestu v društvu in ki pripada katerikoli kulturi in stopnji razuma, ponuja jasen in dobro opredeljen predmet, ideal, za katerega je vredno živeti.

Praktična Teozofija ni edina Znanost, vendar pa zajema vsako znanost o življenju, moralno in fizično. Na kratko, nanjo lahko gledamo kot na univerzalnega "trenerja", varuha svetovno razširjenega znanja in izkušnje, in kot na učenost, ki, ne le pomaga in vodi svoje učence do uspešnega preverjanja vsakega znanstvenega ali moralnega služenja v zemeljskem življenju, ampak jih usposablja tudi za prihodnja življenja, le če se ti učenci odločijo za preučevanje vesolja in njegovih skrivnosti znotraj njih samih, namesto da bi jih preučevali preko očal ortodoksne znanosti in religij. In naj bralec

ne razume napačno teh trditev. Ta univerzalna vsevednost velja za Teozofijo *per se* in ne za kateregakoli posameznega člana društva ali celo teozofa. Teh dveh - Teozofije in Teozofskega društva - kot posode in *olla podrida*, ki jo vsebuje, ne smemo mešati. Prva je, kot ideal, božanska Modrost, popolnost sama po sebi; druga pa revna, nepopolna stvar, ki poskuša delovati pod, če že ne znotraj njene sence na zemlji. Noben človek ni popoln; zakaj bi potem pričakovali, da bo kateri koli član T. D. vzor za vse človeške vrline? In zakaj bi kritizirali celotno organizacijo in jo obtoževali zaradi napak, najsi dejanskih ali namišljenih, nekaterih njenih "članov" ali celo njenih voditeljev? Društvo ni, kot konkretna organizacija, nikoli brez napak ali greha - *errare humanum est* - kot to ni noben od njegovih članov. Zato bi tega morali obtoževati bolj tiste člane, ki jih ne vodi teozofija. Teozofija je duša svojega društva, slednje pa njeno grobo in nepopolno telo. Zato naj se tisti sodobni Salamoni, ki se bodo usedli na Prestol Presojanja in govorili o tem, o čemer ne vedo nič, raje prej, preden klevetajo teozofijo ali katerega koli teozofa, seznanijo z obema, namesto da prvo iz nevednosti imenujejo "mešanico blaznih prepričanj" in druge "sekto nastopačev in meščnikov".

Ne glede na to pa o Teozofiji, tako njeni prijatelji kot sovražniki, govorijo kot o religiji, če že ne o sekti. Poglejmo, kako so ta posebna prepričanja, ki so jih začeli povezovati s to besedo, dosegla takšen položaj, in zakaj si ga tako dobro zaslužijo, da ni nobeden od voditeljev društva nikoli pomislil na to, da bi bilo potrebno te nauke zanikati.

Rekli smo, da verjamemo v popolno združenost narave. Združenost vključuje možnost, da se enota na eni ravni poveže z drugo enoto na ali z druge ravni. V to verjamemo.

Pravkar objavljen "Tajni Nauk" razkriva, kakšne so bile v starih časih ideje v povezavi s prvobitnimi učitelji primitivnega človeka in njegovih prvih treh ras. Geneza te MODROSTI-RELIGIJE, v katero verjamejo vsi teozofi, izhaja iz tistega časa. Izvor tako-imenovanega "okultizma", ali boljše Ezoterične Znanosti, je potrebno iskati pri tistih Bitjih, ki so se, vodena od Kar-

me, inkarnirala v našem človeštvu ter tako sprožila ključno noto te skrivne Znanosti, ki so jo brezštevne generacije kasnejših Adeptov širile v vseh dobah, ko so preverjale njene nauke z osebnim opazovanjem in izkušnjo. Obseg tega znanja - ki ga v vsej njegovi popolnosti ne more posedovati noben človek - predstavlja sedaj to, kar imenujemo Teozofija ali "božansko znanje". Bitja z drugih in višjih svetov ga lahko posedujejo v celoti; mi se mu lahko le približamo.

Tako združenost vseh stvari v vesolju vključuje in opravičuje naše prepričanje v obstoj znanja, ki je obenem znanstveno, filozofsko in religiozno in ki kaže na nujnost in dejanskost povezanosti človeka z vsemi stvarmi v vesolju; znanja, ki zato v bistvu postane RELIGIJA in ga je potrebno, glede na njegovo popolnost in univerzalnost, poimenovati z določnim imenom MODROST-RELIGIJA.

Prav iz te MODROSTI-RELIGIJE so izšle različne posamezne "Religije" (napačno tako poimenovane), ki oblikujejo svoje poganjke in veje, ter tudi vse manjše veroizpovedi, ki temeljijo na in vedno izhajajo iz neke osebne psihološke izkušnje. Vsaka takšna religija ali religiozni poganjek, najsi se ga obravnava kot ortodoksnega ali heretičnega, modrega ali neumnega, je na začetku izšel kot čist in neponarejen tok iz Materinskega-Vira. Dejstvo, da se je zaradi sebičnih vzgibov sčasoma vsak onesnažil s čisto človeškimi špekulacijami in celo iznajdbami, še ne pomeni, da na samem začetku ni bil čist. Obstajajo vere - ki jih ne bomo imenovali religije - ki jih je človeška prvina sedaj prekrila do nerazpoznavnosti; druge kažejo znamenja začetkov odmiranja; nobena pa ni ušla roki časa. Toda vsaka in vse so, zaradi svojega naravnega in resničnega izvora, božanske; tako mazdaizem, brahmanizem, budizem kot krščanstvo. Dogme in človeška prvina je to, kar je neposredno vodilo do sodobnega spiritizma. Seveda bo sledilo kričanje z obeh strani, če rečemo, da je sodoben spiritizem *per se*, očiščen nezdravih špekulacij, ki so temeljile na nareku dveh majhnih deklet in njunih nezanesljivih "duhov", kljub temu veliko bolj resnicoljuben in filozofski kot katerakoli cerkvena dogma. Utelesen spiritizem sedaj žanje svojo karmo.

Njegovi začetni iznajditeljici, imenovani “majhni dekleti” iz Rochestra, iz Meke sodobnega spiritizma, sta odrasli in postali zreli ženski še preden je prvi pojav, ki sta ga ustvarili, na stežaj odprl vrata med tem in onim svetom. Na njunem “nedolžnem” pričevanju se je začel in se izpopolnil razdelan načrt zvezdnega Summerlanda z njegovo dejavno populacijo “Duhov”, ki nenehno potujejo med njihovo “Tiho Deželo” in našo zelo glasno, op-ravljivo zemljo. In sedaj sta ta dva ženska Mohameda sodobnega spiri-tizma postali samo-odpadnici in nasprotujeta “filozofiji”, ki sta jo ustvarili, ter sta prestopili k sovražniku. Praktični Spiritizem predstavljata in obso-jata kot prevaro stoletij. Tako se spiritisti (razen peščice poštenih izjem) veselijo in bratijo z našimi sovražniki in obrekovalci, ko nas imajo ti, ki niso bili nikoli teozofi, za lažne, in razcepljeni obtožujejo ustanovitelje Teozofskega društva sleparjenja in nastopaštva. Ali bi se morali sedaj, ko sta izvorni “razoditeljici” spiritizma postali njegovi psovalki, teozofi sme-jati njim? Nikoli! Kajti spiritistični pojavi so dejstva, in izdajstvo “Foxovih deklet” nas zgolj navdaja s čutenjem usmiljenja do vseh medijev in obe-nem pred vsem svetom potrjuje našo nenehno zatiranje, da ne gre zau-pati nobenemu mediju. Noben resničen teozof se ne bo nikoli smejal, še toliko manj veselil, razočaranja, pa četudi nekega nasprotnika. Razlog za to je preprost: zato, ker vemo, da bitja z drugih, višjih svetov kramljajo, tako sedaj kot vedno, z nekaterimi izbranimi smrtniki; čeprav sedaj veliko redkeje kot v starih časih, saj postaja človeštvo, z vsako novo civilizirano generacijo, v vseh ozirih slabše.

Teozofija - ki dejansko dolguje klicu k orožju vseh spiritistov v Evropi in Ameriki zoper besede, ki so bile izrečene proti ideji, da je vsaka komuni-cirajoča inteligenca nujno Duh nekega bivšega smrtnika s te zemlje - še ni rekla zadnje besede o spiritizmu in o “Duhovih”. Mogoče nekega dne bo. Dotlej pa ponižna služabnica teozofije, urednica, še enkrat objavlja svoje prepričanje v obstoj Bitij, večjih, modrejših, plemenitejših od kateregakoli osebnostnega Boga in iznad vseh “Duhov mrtvih”, Svetnikov ali krilatih Angelov, ki v vseh in v vsaki dobi občasno spregovorijo z redkimi občut-

ljivimi ljudmi - ki pogosto sploh niso povezani s cerkvijo, spiritizmom ali celo Teozofijo. In če verjame v ta visoka in sveta Duhovna Bitja, potem mora verjeti tudi v obstoj njihovih nasprotnikov - nižjih "duhov", dobrih, slabih ali nevtralnih. Zato verjame v spiritizem in njegove pojave, od katerih so nekateri zanjo prav odvrtni.

To je priložnostna izjava in odmik, le zaradi tega, da bi pokazala, da Teozofija vključuje spiritizem - takšnega kot bi moral biti, ne pa takšnega kot je - med svoje znanosti na osnovi znanja in izkušnje brezštevilnih dob. Ne obstaja religija, ki bi bila vredna tega imena in ki se ne bi začela drugače kot pa na podlagi takšnih obiskov Bitij z višjih ravni.

Tako so se rodile vse predzgodovinske kot tudi vse zgodovinske religije, mazdeizem in brahmanizem, krščanstvo in judaizem, gnosticizem in mohamedanstvo; na kratko, vsak bolj ali manj uspešen "izem". Vse so v osnovi resnične, a lažne na površini. Tisti, ki jo razodel, umetnik, ki je vtisnil del Resnice na možgane Vidca, je bil v vsakem primeru resničen umetnik, ki je predal pristne resnice; toda v vsakem primeru instrument dokazuje tudi to, da je zgolj človek. Povabite Rubensteina in ga prosite naj zaigra Beethovnovi sonato na samo-uglašeni klavir, s polovico tipk, ki bolehajo za kronično paralizo in za ohlapnimi strunami, pa boste videli, ali lahko, ne glede na umetnikovo genialnost, prepoznate to sonato. Morala fabule je ta, da je človek - četudi največji med vsemi mediji ali naravnimi Vidci - le človek; in človek, ki je prepuščen le svojim sposobnostim in špekulacijam je nujno neuglašen z absolutno resnico, pa četudi ujame nekaj njenih drobtin. Kajti človek je le padli Angel, bog v svoji notranjosti, ki pa ima v svoji glavi živalske možgane, bolj podložne, dokler se družijo z drugimi ljudmi na zemlji, hlapom brezbriznosti in vina, kot pa nepopačenemu sprejemanju božanskih razodetij.

Od tu raznobarvne dogme cerkva. Od tu tudi tisoče in ena tako-imenovanih "filozofij" (vključno z nekaterimi protislovnimi teozofskimi teorijami); in pestre "znanosti" in načrti, duhovni, mentalni, krščanski in posvetni; sektaštvo in pobožnjaštvo, ter še posebej osebni napuh in samo-

dogmatičnost skoraj vsakega “inovatorja” od srednjeveških časov dalje. Vsi ti so zatemnili in prekrili sam obstoj RESNICE - skupni koren vseh. Ali si naši kritiki domišljajo, da bomo iz tega imenika izključili teozofska učenja? Sploh ne. Čeprav ezoterični nauki, ki jih širi naše društvo, niso mentalni ali duhovni vtisi, prejeti od “neznanege, od zgoraj”, ampak sad učenj, ki so nam jih predali živeči ljudje, pa so ti nauki, razen tistih, ki so bili zapisani po nareku teh Mojstrov Modrosti, lahko v številnih primerih nepopolni in zgrešeni, tako kot si to želi vsak od naših nasprotnikov. “Tajni Nauk” - delo, ki podaja vse, kar je mogoče predati v tem stoletju, je poskus, da bi deloma razkrili skupen temelj in dediščino vseh - velikih in malih religioznih in filozofskih načrtov. Zdelo se je nujno, da pometemo z vso to gmoto stvarnih zmot in predsodkov, ki sedaj zakrivajo starševsko deblo (a) vseh velikih religij sveta, (b) manjših sekt, in (c) Teozofije, kakršna je sedaj - ne glede na to, kako zastrta je velika Resnica nam samim in našemu omejenemu znanju. Lupina napake je trda in se nahaja v dlani vsake roke; in ker smo si jo osebno prizadevali nekaj odstraniti, je trud postal vzrok za stalen očitek zoper vse teozofske pisce in celo društvo. Le redki naši prijatelji in bralci niso označili našega poskusa, da bi v *Theosophistu* in *Luciferju* razkrili napako, kot “zelo neusmiljene napade na krščanstvo”, “ne-teozofske naskoke”, itd., itd. Pa vendar so ti potrebni, ne, nujni, če želimo zorati vsaj približke resnic. Stvari moramo razkriti in smo pripravljeni zato trpeti - kot je to običajno. Nima smisla obljubljeni, da bomo predali resnico, potem pa jo pustiti pomešano z napako zgolj zaradi pomanjkanja srčnosti. To, da rezultat takšne politike le skali tok dejstev, je jasno. Po dvanajstih letih nenehnega dela in boja s sovražniki s štirih četrtin oble in ne glede na naše štiri teozofske mesečnike - *Theosophist*, *Path*, *Lucifer* in francoski *Lotus* - so naši razvodeneli in krotki protesti v njih, naše plašne izjave, naša “izpopolnjena politika nedejavnosti” in igranje skrivalnic v senci mrke metafizike, prinesli le to, da na Teozofijo resno gledajo kot na religiozno SEKTO. Kajti vedno znova nam pravijo - “Kaj

dobrega pa sploh počne Teozofija?” in “Poglejte koliko dobrega naredijo Cerkve!”

Ne glede na to, je očitno dejstvo, da človeštvo ni moralno niti za trohico boljše, da je v nekaterih ozirih desetkrat slabše kot je bilo kdajkoli v času poganstva. Še več, zadnjega pol stoletja, od tistega obdobja, ko sta svoboda mišljenja in znanost potegnili iz cerkva najbolje - krščanstvo letno izgublja veliko več privrženecv med izobraženimi razredi kot pridobi gorečnežev iz nižjih slojev, žindre poganstva. Po drugi strani pa je Teozofija pripeljala nazaj iz materializma in praznega obupa v verovanje (temelječe na logiki in dokazih) v človekov božanski Jaz in njegovo nesmrtnost več kot enega od tistih, ki ih je Cerkev izgubila zaradi dogme, izsiljevanja verovanja in tiranije. In če je res, da Teozofija reši le enega od tisoč tistih, ki jih je izgubila Cerkev, ali ni to prvi in daleč višji dejavnik za dobro kot pa vsi misijonarji skupaj?

Teozofija deluje, kakor vedno znova v tiskani besedi *in viva voce* izjavljajo njeni člani in uradniki, v povsem nasprotni smeri kot hodi Cerkev; in Teozofija zavrača metode znanosti zato, ker nas lahko njene induktivne metode privedejo le do surovega materializma. A navkljub temu Teozofija *de facto* trdi, da je tako “RELIGIJA” kot “ZNANOST”, kajti teozofija je bistvo obeh. Prav zaradi teh dveh in zaradi ljubezni do teh dveh božanskih abstrakcij - to je, teozofske religije in znanosti, je njeno društvo postalo prostovoljni smetar, tako ortodoksne religije kot sodobne znanosti, ter neusmiljena Nemesis tistih, ki so ponižali ti dve plemeniti resnici zaradi lastnih ciljev in namenov ter nasilno ločili eno od druge, čeprav bi morali biti eno. Dokazovanje slednjega je tudi eden od štirih ciljev tega članka.

Sodoben materialist namreč vztraja pri nepremostljivem prepadu med njima, rekoč, da se je “Spopad med Religijo in Znanostjo” končal z zmago-slavjem druge in porazom prve. Sodoben Teozof pa v nasprotju s tem sploh zavrača obstoj takšnega prepada. Če tako Cerkev kot Znanost trdita, da obe iščeta resnico in nič drugega kot resnico, potem se obe motita in sprejemata lažno za resnico, ali oboje. Vsako drugo oviro na poti do njune

sprave je potrebno opredeliti kot povsem namišljeno. Resnica je ena, pa četudi jo iščemo, ali ji sledimo, zaradi dveh različnih ciljev. Zato Teozofija trdi, da spravlja ta dva sovražnika. Predpostavlja, da je resnično duhovna in izvorna krščanska religija, tako kot ostale velike in starejše filozofije pred njo - luč Resnice - "življenje in luč ljudi". Toda takšna je tudi resnična luč Znanosti. Ob zatemnjenosti zaradi dogem, ki jih prva preverja skozi orošena očala praznoverij, ustvarjenih od Cerkev, ta luč le težka prodre do in s se sreča s svojim sestrskim žarkom v znanosti, ki je prav tako prepredena s protislovji in materialističnimi sofizmi dobe. Njuna učenja so nezdržljiva in se ne morejo približati tako dolgo, dokler tako religiozna filozofija kot (filozofsko zgrešena) znanost o fizični in zunanji naravi vztrajata pri nezmotljivosti svojih "namišljenih idej". Dve luči, katerih žarki na področju zgrešenih sklepanj so enake dolžine, lahko le izključujeta ena drugo in ustvarjata še slabšo temo. Pa vendar se lahko spravita, pod pogojem, da obe očistita svoji hiši, prva od svoje človeške nesnage dob, druga od ogabnega razraščanja sodobnega materializma in ateizma. In medtem ko obe nazadujeta, bi bila najboljša stvar, ki jo je mogoče narediti, ta, kar lahko in bo naredila le Teozofija: to je, nedolžnim, ujetim v pasti teh dveh cestnih razbojnikov - resnično dveh starodavnih zmajev, od katerih eden požira razume, drugi pa duše ljudi - bo pojasnila, da je namišljen prepad med njima le optična prevara; da ju od tega, da bi bili eno, ločuje le velikanski kup smeti, ki sta ga skupaj postavila ta dva sovražnika kot okop proti medsebojnim napadom. Če Teozofija ne počne nič drugega kot le to, da kaže in resno opozarja svet na dejstvo, da je namišljeno neskladje med religijo in znanostjo pogojeno, na eni strani od razumnih materialistov, ki se z vso pravico spotikajo ob absurdne človeške dogme, na drugi strani pa od slepih fanatikov in zainteresirane duhovščine, ki se, namesto da bi branila duše človeštva, grebe le za svoj kruh in maslo ter ugled - potem se bo Teozofija izkazala za odrešiteljico človeštva.

Tako smo pokazali, upam, kaj je dejansko Teozofija in kaj njeni pripadniki. Prva je božanska Znanost in Etični kodeks, ki je tako vzvišen, da mu

vsega priznanja ni sposoben posvetiti noben teozof; drugi so le slabotni, a iskreni ljudje. Zakaj bi potem Teozofijo presojali na podlagi osebnostnih pomanjkljivosti kateregakoli voditelja ali člana naših 150-tih društev? Nekdo lahko dela zanjo po vseh svojih zmožnostih, pa se kljub temu ne bo dvignil do višine svojega upanja in teženj. To je njegova ali njena nesreča, ne pa napaka Teozofije, ali celo društva na splošno. Njegovi ustanovitelji si ni pripisujejo drugih zaslug kot le to, da so pognali v tek prvo teozofsko kolo. Če se jih presoja, potem jih je to potrebno po delu, ki so ga opravili, ne pa po tem, kaj o njih pravijo njihovi prijatelji ali sovražniki. V delu kot je naše ni prostora za osebnosti; in vsi morajo biti pripravljene, da se, tako kot ustanovitelji, zaradi skrbi za Jaggennath, individualno žrtvujejo za dobro vseh. Le v dneh oddaljene prihodnosti, ko bo smrt položila svojo mrzlo roko na nesrečne ustanovitelje in tako ustavila njihovo delovanje, bo mogoče oceniti njihove zasluge in napake, njihova dobra in slaba dejanja in dela, njihovo teozofsko delo pa stehati na tehtnici zapuščine. Šele takrat, ko se bosta posodici na tehtnici, s svojima primerljivima bremenoma, uravnovesili, in bo postal čist rezultat očiten vsem v vsej svoji pravi vrednosti, šele takrat bo mogoče obsodbo določiti na podlagi kakršnekoli pravičnosti. Trenutno so, razen v Indiji, ti rezultati preveč razpršeni preko obraza zemlje in preveč odvisni od peščice posameznikov, da bi jih lahko presojali. Sedaj je te rezultate težko zaznati, še težje zaradi hrupa in razgrajanja naših številnih sovražnikov ter njihovih brezbriznih posnemovalcev. A četudi v manjši meri, lahko tudi sedaj vsak človek, ki mu je pri srcu moralni napredek človeštva, preceni, da se za te rezultate lahko zahvali Teozofiji. In ker je bila Teozofija oživljena in predstavljena svetu preko njenih nevrednih služabnikov, ustanoviteljev, potem je lahko edino ona, če je bilo njih delo koristno, njihov zagovornik, ne glede na trenutno stanje uravnoteženosti na skromnem računu Karme, na katerem se beleži družben “ugled”.

* Katerega 700 žena in 300 konkubin predstavlja mimogrede zgolj poosebitve človekovih svojstev, čutenj in strasti ter različne okultne moči: kar jasno kažeta kabalistični števili 7 in 3. Še več, sam Salamon je preprosto emblem SOL - “Solarni Iniciat” ali Krist-Sonce,

različica indijskega “Vikarttana” (Sonce), ki si svoje žarke deli z Viswakarmo, svojim Hierophantom-Iniciatom, ki Chrestosa, kandidata za iniciacijo, oropa zlatega žarčenja in ga krona s temno, črno avreolo - “krono iz trnja” (Celovito razlago si oglejte v *Tajnem Nauku*). Salamon ni bil nikoli živ človek. Kakor je opisano v knjigi Kraljev, sta njegovo življenje in delo le alegorija preizkušenj in veličastij Inicijacije.

Teozofsko društvo - njegovo poslanstvo in prihodnost

Odlomki iz Uvodnika, objavljenega v *Luciferju* (London), let. II, št. 12, 15. avgusta 1888, str. 421-433. Napisan je bil kot komentar članka Emila Burnoufa v zvezi s T. D. Izvorno članek vsebuje številne dolge citate iz njegovega eseja. Na teh straneh objavljamo le bistvene dele komentarja H. P. B. -*Uredniki*.

Teozofsko društvo ima le malokdaj takšno srečo, da bi bilo deležno tako prijazne in celo dobrohotne obravnave kot jo je prejelo iz rok g. Emila Burnoufa, dobro znanega sanskrtologa, v njegovem članku "Le Bouddhisme en Occident" (Buddhizem na zahodu) v reviji *Revue des Deux Mondes* (15. julija 1888).

Ta članek dokazuje, da je društvo končno zasedlo ustrezno mesto v miselnem življenju XIX. stoletja. Zaznamuje začetek nove dobe v njegovi zgodovini in kot takšen zasluži najbolj skrbno obravnavo vseh tistih, ki posvečajo svoje energije njegovemu delu. Položaj g. Burnoufa v svetu orientalistike opravičuje spoštovanje njegovih mnenj; medtem ko njegov priimek, tisti enega prvih in opravičeno najbolj spoštovanega od pozna-

valcev sanskrta (pokojnega g. Eugenea Burnoufa), razkriva več kot le verjetnost, da človek, ki nosi tak priimek, ne bo izražal prenagljenih trditev in sprejemal prezgodnjih sklepov, ampak da bodo njegove ugotovitve izhajale iz skrbnega in natančnega preučevanja ...

... T. D. ni bilo ustvarjeno zato, da bi širilo kakršnokoli dogmo katerekoli ekzoterične, ritualistične cerkve, najsi budistične, brahmanske ali krščanske. Ta predstava je na široko razširjena in splošna napaka; in ta uglednega sanskrtologa je posledica samo po sebi umevnega vira, ki ga je zavedel. G. Burnouf je prebral v *Lotusu*, v reviji Teozofskega društva iz Pariza, polemično dopisovanje med enim izmed urednikov *Luciferja* in opatom Roco. Slednji je vztrajal - zelo nespametno - pri povezovanju teozofije s papizmom v rimo-katoliški Cerkvi - ki je med vsemi dogmatskimi svetovnimi religijami tista, ki jo njegov dopisovalec najbolj sovraži in izrazito postavlja v ospredje filozofijo in etiko Gautame Bude, ne pa njegovo kasnejšo cerkev, najsi severno ali južno. Omenjeni urednik je nedvomno budist, *to je*, privrženec ezoterične šole velike "Luči Azije", kar je tudi predsednik Teozofskega društva, polkovnik H. S. Olcott. Toda to še ne povezuje teozofsko organizacijo kot celoto z duhovniškim budizmom. Društvo je bilo ustanovljeno zato, da postane Bratstvo Človeštva - vsem skupen filozofski in religiozni center - ne pa kot zgolj propaganda za budizem. Njegovi prvi koraki so bili usmerjeni proti istemu velikemu cilju, ki ga g. Burnouf pripisuje Buddhi Sakyamuniju, ki "je odprl svojo cerkev vsem ljudem, ne glede na izvor, kasto, narodnost, barvo kože ali spol" (Glej Člen 1. v *Pravilih* T. D.) in dodal "Moj zakon je zakon usmiljenja do vseh". Na isti način je tudi Teozofsko društvo odprto za vse, brez razlikovanja po "izvoru, kasti, narodnosti, barvi kože ali spolu" in najbolj pomembno - veroizpovedi ...

Potem, ko povzame zgodovino razvoja T. D. in rast njegove organiziranosti, pisec vpraša: "Kakšen je duh, ki ga oživlja?" Na to odgovarja z navajanjem treh ciljev društva in poudarja, z ozirom na drugega in tretjega (študijem književnosti, religij in znanosti arijskih narodov in raziskovanjem latentnih psihičnih sposobnosti, itd.), da, četudi se zdi, da ta dva

dajeta društvu neko vrsto akademskega videza, odmaknjenega od poslov aktualnega življenja, dejansko temu ni tako; in citira naslednji odlomek s konca uvodnika v *Luciferju* iz novembra 1887:

“Tisti, ki ne prakticira altruizma; tisti, ki ni pripravljen deliti svojega zadnjega grižljaja s slabotnejšim ali revnejšim od sebe; tisti, ki noče pomagati svojemu človeškemu bratu katerekoli rase, naroda ali veroizpovedi, kadar koli in vedno, ko naleti na trpljenje, in ki ogluši za krik človeške bede; tisti, ki sliši za obrekovanje nedolžne osebe, najsi brata teozofa ali ne, pa ne povzdigne glasa v njegovo obrambo, tako kot bi ga v svojo lastno - ta ni teozof.” – (*Lucifer*, št. 3) ...

... Ko trdi, da je T. D. “budistično”, ima g. Burnouf povsem prav, vendar le z enega zornega kota. Budistični videz ima preprosto zato, ker se ta religija, ali raje filozofija, bolj približuje RESNICI (skriti modrosti) kot katerakoli druga ekzoterična oblika verovanja. Od tu tesna povezava med njima. Toda po drugi strani ima T. D. popolnoma prav, ko protestira zoper to, da ga imajo za zgolj budistično propagando, iz razlogov, ki smo jih mi podali na začetku tega članka in tudi naš kritik sam. Kajti, čeprav v popolnosti soglašamo z njim v zvezi z resnično naravo in značajem prvotnega budizma, pa je današnji budizem kljub vsemu bolj dogmatska religija, razdeljena na mnoge in raznovrstne sekte. Mi sledimo zgolj Budi. Zato, ko enkrat postane nujno, da podpremo dejansko obstoječo obliko, in kdo bo zanikal to nujnost v zvezi z budizmom? - ko enkrat to storimo, ali ni nato neskončno bolje, da se vrnemo nazaj k čistemu in neponarejenemu viru budizma samega, kot pa da bi obstali na neki vmesni stopnji? ...

Res je, da v dveh glavnih budističnih Cerkvah, severni in južni, ne obstajajo nobeni *misteriji* ali ezoterizem. Budisti so lahko povsem zadovoljni z mrtvo črko učenj Siddharte Bude, saj na srečo vse do danes ne obstajajo nobena višja ali plemenitejša v svojih učinkih na etiko množic. Toda v tem leži velika napaka vseh orientalistov. V ozadju zunanjega telesa duhovniškega budizma obstaja ezoterični nauk, dušo-oplemenjujoča filozofija. Vendar pa je slednja, čista, deviška in neomadeževana kot deviški sneg na

z ledom obdanimi vrhovi himalajskih verig, enako hladna in zapuščena kot le-ti, ko gre za človekovo stanje *post-mortem*. Ta skrivni sistem je Gospod Buda sam učil le *Arhate*, večinoma v votlini Saptaparna (Mahavan-sijevi *Sattapani*), ki je bila Ta-hianu znana kot votlina *Chetu* v bližini gore Baibhar (v pali jeziku Webhara), v Rajagrihi, starodavni prestolnici Maghade, med urami *Dhayane* (ali mistične kontemplacije). Ta votlina – ki se je v časih Sakyamunija imenovala Saraswati ali “Bambusova votlina” - je tista, iz katere so Arhati, vpeljeni v Skrivno Modrost, ponesli svoje učenje in znanje preko himalajske verige, tja, kjer se do danes poučuje Tajni Nauk. Če ne bi južno-indijski zavojevalci Ceylona “nakopčili v kope, enako visoke kot so vrhovi kokosovih dreves” budistične *ollas* in jih požgali, tako kot so krščanski osvajači požgali vse tajne zapise gnostikov in iniciatov, bi imeli orientalisti dokaz zanj, tako da ne bi bilo sedaj nobene potrebe po zagovarjanju tega dobro znanega dejstva. ...

... Samo bistvo stališča, ki ga je zavzelo T. D., je, da slednje zagovarja in ohranja resnico, ki je skupna vsem religijam; resnico, ki je resnična in neomadeževana od izrastkov dob človeških strasti in potreb. Toda, čeprav Teozofija pomeni Božanska Modrost, ne vključuje nič, kar bi odsevalo ve-rovanje v osebnega boga. Ni “modrost Boga”, ampak *božanska modrost*. Teozofi aleksandrijske neo-platonske šole so verjeli v “bogove” in “demon-e” in v eno *brezosebno* ABSOLUTNO BOŽANSTVO.

Če nadaljujemo: “Naše sodobne življenjske navade,” pravi Burnouf, “niso stroge; z leti postajajo vse bolj blage, ampak tudi bolj nezanesljive. Moralna vztrajnost današnjih ljudi je zelo slabotna; predstave o dobrem in zlem morda niso nejasne, vendar pa *volji* delovati pravilno primanjkuje energije. To, kar ljudje najbolj iščejo, je ugodje in tisto mesečniško stanje obstoja, ki se imenuje udobje. ... Ali ne vidimo, kako se nauk “boja za življenje” lepi za vsako funkcijo človeškega življenja? ... Če bo T. D. uspelo zavrniti ta namišljen “boj za življenje” in ga iztrebiti iz človeških umov, bo v današnjem času naredilo večji čudež kot je bil tisti Sakyamunija in Jezusa.”

In ta čudež *bo* Teozofsko društvo res izvedlo. To pa ne z izpodbijanjem relativnega obstoja tozadevnega zakona, ampak tako, da mu bo odmerilo ustrezno mesto v skladnem redu vesolja; s tem, da bo razkrilo njegov resničen pomen in naravo ter tako, da bo pokazalo, da je ta *pseudo* zakon dejansko “namišljen”, kar zadeva človeško družino, in fikcija najbolj nevarne vrste. “Samo-ohranitev” v tej smeri je dejansko in resnično gotov in počasen samomor, saj gre za politiko medsebojnega uboja, kajti ljudje se z njegovo praktično uporabo v medsebojnih odnosih vse bolj in bolj stapljajo z retrogradno re-involicijo v živalsko kraljestvo. To je tisto, kar “boj za življenje” dejansko je, celo na čisto materialni ravni politične ekonomije. Enkrat, ko bo ta aksiomatična resnica dokazana vsem ljudem, jih bo ta isti instinkt samo-ohranitve, le da usmerjen v njegov pravi kanal, obrnil k *altruizmu* - kot njihovi najbolj gotovi politiki rešitve.

Ravno zato, ker so dejanski ustanovitelji društva vedno prepoznavali močnost resnice, utelešene v zaključnih odstavkih odličnega Burnoufovega članka, so v svojih temeljnih učenjih poskrbeli za to strašansko potrebo. “Boj za obstoj” se nanaša zgolj na fizično in nikoli na moralno raven bivanja. Zato, ko nas avtor s temi strašno resničnimi besedami svari: “Univerzalna dobrotelost se bo pojavila prepozno; bogati bodo ohranili svoje bogastvo in ga še bolj kopičili; revni bodo postali sorazmerno bolj revni, dokler ne bodo, zaradi lakote, zahtevali kruh, ne teozofijo, ampak revolucijo. Teozofijo bo pometel orkan ...”

Teozofsko društvo odgovarja: “Gotovo bo, če bomo sledili njegovemu dobronamernemu nasvetu, pa vendar takšnemu, ki zadeva le nižjo raven.” Ni politika samo-ohranitve, ni blaginja te ali one osebnosti v njeni končni in fizični obliki tista, ki bo ali bi kdajkoli lahko zagotovila zaželen cilj in zaščitila društvo pred učinki družbenega “orkana”, ki naj bi prišel, ampak le slabenje čutenja ločenosti v enotah, ki sestavljajo njen glavni element. In takšno slabenje je mogoče doseči le v procesu *notranje razsvetlitve*. Ni nasilje tisto, ki lahko kdajkoli zagotovi kruh in udobje za vse; in niti ni mogoče kraljestva miru in ljubezni, medsebojne pomoči in dobrotelosti ter

“hrane za vse” osvojiti s hladno, razumno, diplomatsko politiko. Le s tesno bratsko povezanostjo notranjih JAZOV ljudi, s solidarnostjo duš, z rastjo in razvojem tistega čutenja, ki povzroči v človeku trpljenje, ko pomisli na trpljenje drugih, bo mogoče slovesno ustoličiti kraljestvo pravičnosti in enakosti. To je prvi od treh temeljnih ciljev, zaradi katerih je bilo vzpostavljeno Teozofsko društvo in se poimenovalo “Univerzalno Bratstvo Človeka”, brez razlikovanja *po rasi, barvi kože ali veroizpovedi*.

Šele ko bodo ljudje začeli spoznavati, da je prav ta zagrizena osebna sebičnost tisti glavni motor v “boju za življenje”, ki se nahaja na samem dnu in je edini vzrok za človeško stradanje, da je nacionalni egoizem in napuh tisti, ki spodbuja države in bogate posameznike, da zakopljejo gromozanski kapital v neproduktivno izgradnjo veličastnih cerkva in templjev ter v podporo roja družbenih trotov, imenovanih kardinali in škofje, resničnih parazitov na telesih njihovih podložnikov in njihovih množic - bodo skušali pozdraviti to univerzalno zlo z zdravo spremembo politike. In to zdravilno revolucijo je mogoče *mirno* opraviti le s Teozofskim društvom in njegovimi učenji ...

Na tem mestu bomo zapustili našega učenega in morda preveč prijaznega kritika, da bi naslovili nekaj besed na teozofe na splošno.

Ali si je naše društvo kot celota zaslužilo laskajoče besede in pozornost s strani g. Burnoufa? Koliko njegovih posameznih članov, koliko njegovih vej je izpeljalo nauke, ki jih vsebujejo plemenite besede Mojstra Modrosti, kakor jih je citiral naš avtor iz tretje številke *Luciferja*? “Tisti, ki ne prakticira,” tega in onega “*ni teozof*”, pravi citat. Kljub temu se tisti, ki niso nikoli delili niti svojega odvečnega - če že ne zadnjega grižljaja - z revnim; tisti, ki nadaljujejo z razlikovanjem v svojih srcih med obarvanim in belim bratom; kot vsi tisti, za katere je zlonamerno ogovarjanje njihovih sosedov, neusmiljeno opravljanje in celo klevetanje že ob najmanjši provokaciji, kot nebeška rosa na njihovih izsušenih ustnicah – imenujejo in se imajo za *teozofe!*

Prav gotovo ni krivda manjšine *resničnih* teozofov, ki skušajo slediti *poti* in ki se obupno trudijo, da bi jo dosegli, če večina njihovih so-članov tega ne počne. Zato to ni namenjeno njim, ampak tistim, ki v svoji goreči ljubezni do Jaza in v svojem napuhu, namesto da skušali izpeljati izvirni program po svojih najboljših močeh, sejejo med člani semena nesoglasja; tistim, katerih osebni napuh, nezadovoljstvo in ljubezen do moči, ki se pogosto konča z bahanjem, postavljajo na laž izvirni program in moto društva.

Dejansko, ti izvirni cilji PRVE SEKCIJE Teozofskega društva, ki je bila najprej ustanovljena in po katere nasvetu in vodstvom sta se druga in tretja spojili v eno, ne morejo biti nikoli prepogosto priklicani v ume naših članov. (Glej Pravila v prvem zvezku *Theosophista*, str. 179 in 180.) Duh teh ciljev je jasno utelešen v pismu enega od Mojstrov, citiranem v knjigi *Occult World* (Okultni svet) na straneh 71 in 73. Tisti teozofi torej, - ki bi se, ali so se, v toku časa in dogodkov oddaljili od teh izvornih ciljev in ki so, namesto da bi se jim podredili, predlagali iz globin svoje notranje zavesti nove politike upravljanja, *niso verni svojim prisegam*.

“Toda mi smo vedno delovali v smeri, ki nam je bila izvorno začrtana,” pravijo ponosno nekateri od teh.

“Niste,” prihaja odgovor s strani tistih, ki vedo več o resničnih Ustanoviteljih T. D. *v ozadju* kot oni - ali kot bodo kdajkoli vedeli, če bodo delovali na ta način samo-zavajanja in samo-zadostnosti.

Kakšne smeri so začrtali “Mojstri”? Poslušajte avtentične besede, ki jih je napisal eden od njih leta 1880 avtorju knjige *Okultni svet*:

... “Nam se zdijo ti motivi, ki so s *svetnega stališča* iskreni in vredni vsake resne obravnave, *sebični*. ... Sebični so zato, ker se morate zavedati, da glavni cilj Teozofskega društva *ni zadovoljevanje posameznih stremljenj, ampak služenje soljudem* ... in po našem mnenju se najvišja stremljenja po dobrobiti človeštva obarvajo s sebičnostjo, če v umu človekoljuba preži želja *po lastni koristi ali težnja po nepravčnosti, pa četudi ti dve zanj ne obstajata zavestno*. Pa vendar ste o ideji Univerzalnega Bratstva vedno

razpravljali le za to, da bi jo zrušili, se spraševali o njeni koristnosti in svetovali preoblikovanje Teozofskega društva po načelu ustanove za poseben študij okultizma ...” (Ta odlomek je iz drugega pisma Mojstra K. H., ki ga je prejel A. P. Sinnet v Simli, 19. oktobra 1880. Celotno besedilo tega posebnega odstavka lahko najdete v *The Mahatma Letters to A.P. Sinnett*, str. 7-8; zdi se, da je H. P. B. dodatno zapisala v poševni pisavi določene dele Mojstrovega pisma, ker se v objavljeni različici v poševni pisavi pojavlja le beseda *sebični* (pred prvim nizom pik). Sicer pa je celotno pismo zelo pomembno in bi ga bilo potrebno preučevati. - Urednik, *Theosophia*.)

Vendar pa je bilo v letu 1888 napisano še eno pismo, ki ni le neposreden očitek teozofom, ki zapostavljajo glavno idejo Bratstva, ampak tudi vnaprej zastavljen odgovor na glavni argument g. Emila Burnoufa. Tukaj je nekaj odlomkov iz njega. Znova je bilo naslovljeno na tiste, ki so skušali odpraviti “sentimentalni naziv” in želeli iz društva narediti areno za “pojavljanje skodelic in astralno zvonjenje zvoncev”: -

“... Kako naj se, z ozirom na stalno rastoče zmagoslavje in sočasno zlorabo svobodnega mišljenja in svobode, zaustavi človekov bojeviti naravni nagon, da ne bi zadajal doslej nezaslišano krutost in strahote, tiranijo, nepravičnost, itd., če ne z blagodejnim vplivom bratstva in s praktično uporabo Budovih ezoteričnih nauk? ... budizem je najbolj gotova pot, ki pripelje ljudi do edine ezoterične resnice. V svetu, kakršen se nam kaže sedaj, najsi krščanskem, muslimanskem ali poganskem, je pravičnost deležna prezira, častitost in usmiljenost pa zavrženi. Z eno besedo, kako naj se - če že tisti, ki so nam najbolj voljni osebno služiti, napačno tolmačijo glavne cilje Teozofskega društva - ukvarjamo s preostankom človeštva? S tistim prekletstvom, ki je znano kot boj za življenje in je dejanski ter najbolj plodovit vir večine stisk in gorja, in vseh zločinov? Zakaj je ta boj postal skoraj univerzalni načrt vesolja? Naš odgovor je, - zato, ker nobena religija, z izjemo budizma, ni učila uporabnega preziranja tega zemeljskega življenja; vse so, še vedno s to edino izjemo, preko svojih peklov in prekletstev vbile v glave ljudi največji strah pred smrtjo. Zato ugotavljamo, da boj za živ-

ljenje besni najbolj silovito v krščanskih deželah, predvsem v Evropi in Ameriki, slabi v poganskih deželah in je skorajda neznan med budističnim prebivalstvom. ... Učite ljudi, da bodo uvideli, da je celo najsrečnejše življenje na tej zemlji le breme in utvara; da je naša lastna Karma, vzrok, ki ustvarja učinek, tista, ki je naš lastni sodnik - naš Osvoboditelj v bodočih življenjih - pa bo veliki boj za življenje kmalu izgubil svojo silovitost. ... Svet na splošno, še posebej pa krščanski, ki je bil dva tisoč let prepuščen režimu osebnega Boga, se je sedaj, skupaj s svojimi političnimi in družbenimi sistemi, ki temeljijo na tej isti ideji, izkazal za polomijo. Če teozofi pravijo, da z vsem tem nimajo nobene zveze; če se nas nižji razredi in podrejene rase (tiste v Indiji, na primer, po pojmovanju Britancev) ne tičejo in se morajo znati, kakor pač znajo, kaj potem nastane iz naših odličnih izpovedi o dobrohotnosti, človekoljubju, reformah, itd.? Ali so te izpovedi roganje? In če so roganje, ali je potem naša pot res prava? ... Ali naj se predamo učenju nekaj Evropejcev - ki so se najedli obilja dežele, pri čemer so mnogi med njimi otovorjeni z darovi slepe sreče - racionalnemu zvo-njenju-zvoncev, pojavljanju skodelic, duhovnemu telefonu in astralnemu oblikovanju teles ter pustimo mrgoleče milijone nevednih, revnih in zatiranih, da skrbijo sami zase ali za svojo bodočnost tako, kakor najbolje znajo? Nikoli! Propade naj raje Teozofsko društvo, skupaj z obema svojima nesrečnima Ustanoviteljema, kot da bi morali dovoliti, da ne bi postalo kaj boljšega kot akademija magije in predavalnica okultizma! Da bi mi, predani privrženci tistega inkarniranega duha absolutnega samo-žrtvovanja, človekoljubja, božanske ljubeznivosti, kakor tudi vseh drugih najvišjih vr-lin, ki jih je mogoče doseči na tej zemlji žalosti, človeka vseh ljudi, Gauta-ma Bude, morali kdaj koli dovoliti, da Teozofsko društvo predstavljalo utelešenje sebičnosti, zatočišče maloštevilnih, ki ne premorejo misli za mnoge, je zelo čudna misel, bratje moji! ... In od nas, ponižnih učencev teh popolnih Lam, naj bi pričakovali, da dovolimo Teozofskemu društvu, da opusti svoj najbolj plemenit naslov, tisti Bratstva Človeštva, zato da bi po-stalo preprosta šola psihologije! Ne, ne, dobri bratje, vi že predolgo delujete v zmoti. Poskušajmo se razumeti! Tisti, ki se ne čuti usposobljenega, da

bi dovolj dojel plemenito idejo, da bi lahko zanjo delal, naj se ne loti naloge, ki je zanj pretežka. ... Resnična religija in filozofija ponujata rešitev za vsak problem. To, da se svet nahaja v tako slabem moralnem stanju, je odločilen dokaz, da nobena od njegovih religij in filozofij, tiste civiliziranih ras še manj kot katerakoli druga, ni nikoli posedovala resnice. Pravilne in logične razlage vsebine problemov velikih principov dvojnosti pravega in napačnega, dobrega in zla, svobode in despotizma, bolečine in ugodja, sebičnosti in nesebičnosti, so za njih enako nedosegljive kot pred 1881 leti. Od rešitve so enako daleč kot so vedno bile; vendar pa mora za te probleme nekje obstajati dosledna rešitev, in če bodo naši nauki razkrili, da so jo zmožni ponuditi, potem bo svet prvi, ki bo priznal, da mora obstajati resnična filozofija, resnična religija, resnična svetloba, ki ponuja resnico in nič drugega kot RESNICO!”

In ta RESNICA ni buddhizem, ampak ezoterični BUDHIZEM. “Tisti, ki ima ušesa zato, da sliši, naj sliši ...”

Teozofija in Teozofsko društvo - H. P. Blavatsky o poslanstvu teozofije

Henry Travers Edge, osebni učenec H.P.B., ki je živel od 1867 do 1946 pravi: “Najvišji privilegij mojega razgibanega življenja je bil moj tesen odnos z H. P. Blavatsky, kot učenec te velike Učiteljice, od leta 1887 do njene smrti, ko je v svojem londonskem stanovanju izpolnjevala svoje delo oznanjanja Teozofije, sprejemala raziskovalce in objavljala svoje knjige in revije. Pokazala mi je, da je teozofija najbolj resno gibanje dobe, ki od svojih privržencev zahteva celovito predanost Nauku Srca; in njeno lastno življenje je bilo najbolj plemenit primer njenih učenj. Navkljub boleznim, nenehnemu in zlonamernemu nasprotovanju in velikemu gmotnemu žrtvovanju, se je herojsko predajala svojemu velikemu delu, da bi prestrašenemu človeštvu prinesla Resnico, Luč in Osvoboditev.”

Dolžnost Teozofskega društva je skrb, da v človeku živi njegova duhovna intuicija. - H. P. Blavatsky

Ta citat H. P. Blavatsky je izbran za začetno točko zato, ker tako primerno povzema njeno pojmovanje namena društva, ki ga je ustanovila. Dobrobit človeka je odvisna od njegovega prepoznavanja Božanskosti njegove bist-

vene narave; in ko to pozabi, zdrsne v materializem. Teozofsko društvo je bilo ustanovljeno z izrecnim namenom, da prepreči materializmu, da bi se razmahnil do te mere, da bi uničil civilizacijo. In tovrstna gibanja, z istim ciljem, so bila zasnovana mnogokrat v človeški zgodovini.

Beseda “duhovno” je na nesrečo izgubila večino svojega pomena, ker se jo uporablja na ohlapen teološki način in ker se uporablja za stvari, ki so le psihične ali astralne. Kaj je pomenila v umu H. P. Blavatsky kaže naslednje: *Iz teozofa morajo žarčiti tiste višje duhovne sile, ki edine lahko prenovijo njegove soljudi. Velike moči so pogosto ovire do duhovnih in pravih pojmovanj.*

To je dovolj, da se razjasni, da mišljena duhovna intuicija ni neka ohlapna, nepraktična ali domišljava stvar. In v zvezi z intuicijo:

Narava razkrije svoje najbolj notranje skrivnosti in preda resnično modrost le tistemu, ki išče resnico zaradi nje same in ki hrepeni po znanju, da bi prenesel koristi na druge, ne pa na svojo lastno nepomembno osebnost.

Na kratko, jasno je, da je z “duhovno intuicijo” H. P. Blavatsky mislila voljo in modrost za pravilno delovanje in nesebično življenje. Odnos med duhovnimi in drugimi močmi je nakazala tako:

S pomočjo teozofije se bo človekova mentalna in psihična rast odvijala skladno z njegovim moralnim razvojem.

Red besed v tem stavku nezmotljivo nakazuje, da je moralno izpopolnjevanje na prvem mestu, sicer bi bil vrstni red besed obrnjen.

A v vsakem primeru najdemo v besedilih H. P. Blavatsky številne dokaze, da je bilo njeno mišljenje takšno; na nobeni drugi stvari ni bolj vztrajala. To dejansko postavlja očitno razliko med Modrostjo in lažnim znanjem ali med uporabo in zlorabo sposobnosti. Človekovo celotno življenje je spopad med praviimi vzgibi in spontanimi silami sebične želje; in ko nastopi kriza, mora on določno izbrati med temi močmi tiste, ki mu bodo vladale v prihodnosti, kajti obstaja nevarnost, da bo izbral napačno in svoje spo-

sobnosti podredil želji. Tako človek vstopa na pot, ki ga vodi naprej do luči, tako da mora, najsi izgubiti svojo Dušo ali boleče ponavljati svoje korake. Da bi se obvaroval pred to možnostjo, je zanj bistveno, da ima trdno moralno osnovo, ali, z drugimi besedami, da spoštuje tiste Duhovne zakone narave, ki so v osnovi vseh drugih zakonov.

Tako predstavljen starodavni nauk predlaga "herezijo" - in sicer, da si je potrebno prizadevati doseči mentalni in psihični razvoj, v upanju, da bo moralno izboljšanje logična posledica. To se izkaže za, tako filozofsko kot izkustveno, napačno. Zgodovina ljudi, ki so skušali hoditi po tej poti je tista samo-uničenja in samo-zavajanja, ki se konča s katastrofo. Morda je vključena pomanjkljivost samopašnost. Ljudje, ki je ne uspejo preseči, vendar pa neradi hodijo po utrjeni poti razuzdanosti, s težnjo, da bi takoj potešili svoje želje in samo-spoštovanje, se na koncu zatečejo v profano zvezo svetosti in popustljivosti ter deificirajo svoje strasti. Na ta način so bili od začetka sveta izmišljeni številni izprijeni in nebrzdani kulturi in tovrstne primere vidimo tudi dandanes. Morda pa je ovira ljubezen do odobravanja. Povejmo, da se je ta vzgib pritajil v ozadju vsake misli in dejanja aspiranta po znanju; in namesto, da bi bil izkoreninjen, mu je bila dopuščena rast. Na koncu postane dovolj močan, da premaga vse boljše vzgibe in aspirant zapusti pot dolžnosti in stopi na življenjsko pot samo-povelečevanja. Toda "Vrag zahteva veliko" in takšno življenje je kratkotrajno in polno bridkosti. Človek se zateka k obupnim sredstvom, da bi si zagotovil poželenja vredno laskanje, ki je tako nujno za življenje. Neobrzdana nečimrnost izkrivi presojo in zaslepi oči za tisto, kar bi bilo sicer očitna neumnost. Na ta način so bili od začetka časa izpovedovali številne divje in grozne evangelije; in takšne je mogoče slišati tudi dandanes.

Namen teozofije je, da koristi posameznikom in rasam; zato uči večno resnico, da je moralno načelo vedno na prvem mestu.

Duhovne moči v človeku so pomembne in izjemne, in o teh lahko beremo naslednje:

Duh v človeku - neposredni žarek Univerzalnega Duha - se je končno prebudil. Naj človekov nesmrtni duh takoj prevzame tempelj njegovega telesa in njegova lastna božanska človečnost ga bo osvobodila. Teozof mora biti sam jedro duhovnega delovanja. Moči in sile živalske narave lahko uporabi tako sebični in maščevalen kot nesebični in vse-odpuščajoči; moči in sile Duha se predajo le popolnoma čistemu v srcu - in to je BOŽANSKA MAGIJA.

Rečeno je bilo, da je žrtvovanje edino realno dejanje, ki ga opravlja človek. V takšnih prilikah stopi v ospredje in deluje dejanski Človek. Um spozna, da človeška narava vsebuje nekaj, kar je boljše kot osebna želja. In dejanje je le izpolnitev najvišje spodbude. Dovolj imamo nauka, da svetu vlada želja in da je končni zakon življenja. Temu ni tako; takšen univerzalni boj in razdor se lahko konča le z vsesplošnim uničenjem. Vendar pa je v naravi lahko razločiti zakon žrtvovanja, le če pogledamo vanjo. Tisti, ki stremijo k duhovnim močem, je rekel Učitelj, morajo biti pripravljene prepoznati ta temeljni zakon, sicer se bodo njihovi napori končali s poglobitvijo njihovih lastnih slabosti. Psihičnost, v povezavi s strastnostjo, je strašen človekov sovražnik. Še več, sporočilo H. P. Blavatsky je bilo namenjeno človeštvu; in izkoreninjenje sebičnosti je edino zdravilo za družbo. Razvoj psihičnih moči ni pot do izkoreninjenja sebičnosti.

Da bi si zaslužil častitljiv naziv teozof, mora biti človek predvsem altruist, vedno pripravljen enako pomagati sovražniku kot prijatelju, raje delovati kot pa govoriti, in spodbujati druge k delovanju, ne da bi sam kdajkoli zamudil priložnost za delovanje. Altruizem je sestavni del samo-razvoja. Edini in strašen vzrok za motenje Skladnosti je Sebičnost. Teozofija ponuja vsakemu iskrenemu moškemu in ženski ideal, za katerega je vredno živeti. Teozofija je bistvo dolžnosti. Teozofija je najbolj resno gibanje te dobe. Teozofija mora širiti etičnost. Teozofija vodi v delovanje - okrepljeno delovanje, ne pa v prazen namen in govor. Teozofija uči samo-zatajevanje, ne uči pa prenegljenega in nekoristnega samo-žrtvovanja, niti ne opravičuje fanatizma. Teozofska ideja dobrodelnosti pomeni osebni trud za druge.

Gornje navedbe, ki so le nekateri primeri iz neizčrpnega rudnika, brez dvoma kažejo na namen H. P. Blavatsky, pa tudi na vir njene herojske moči. Ona je bila gotovo obdarjena z Duhovnimi močmi. In to so moči, po katerih bi moral hrepeneti aspirant za razsvetlitev. Katerega moškega ali žensko, ki sta čutila mračnost in zatohlost samo-potešitve, brezupnost iskanja zgolj osebne sreče, in ki sta včasih uzrla plemenitejše božanske možnosti življenja, pa lahko pritegnejo tisti ideali samo-razvoja, ki le dodatno obremenjujejo samo-zavestnost in pogosto odrežejo osebnost od njene povezanosti z raso? Božanska Skladnost je edini zadovoljujoči cilj; in Dolžnost, ne pa ugodje, je vodnik.

Duhovno Intuicijo človeštva je dejansko potrebno ohranjati pri življenju, da je ne bi zadavilo sledenje lažnim idealom.

Vidimo lahko posameznike in narode, kako izgubljajo vse, kar ima dejansko in trajno vrednost, da bi si prigrabili stvari, katerih ne morejo obdržati in katerih vrednost je zlagana in negotova. Balzac je rekel, da so bile edine stvari, ki so posameznikom in narodom podarile življenje in živahnost, veliki ideali, medtem ko so bili skoraj vsi potopljeni sami vase, doba pa je postala "utilitaristična". To je dokaj splošno reklo in lahko ga slišimo povsod; toda kakšno je zdravilo? Zgolj opozorila ne bodo zalegla. Teozofsko gibanje je titanska sila, ki je prelita v sodobno družbo in ki se dotika življenja na vsaki točki ter prebuja človeka v novo delovanje na vsaki ravni. Je tako intelektualna kot moralna sila - in ti dve sta v resnici ena, ko se prečistita.

Teozofsko društvo bo s svojimi plemenitimi ideali prepojilo velike mase inteligentnih ljudi. Teozofske etike so izvleček in smetana etik sveta. Le teozofija lahko izniči sebičnost, ki je ukoreninjena v zahodnih narodih.

Ti citati kažejo, kaj si je H. P. Blavatsky mislila o poslanstvu teozofije. To, kar sledi, pa bo pokazalo, kako močno je vztrajala pri altruizmu kot nepogrešljivi lastnosti aspiranta po Modrosti.

Samo-Poznavanje je otrok ljubeznivih dejanj. Mi nismo nikoli dosegli ali celo razumeli moči človeškega srca. Samo-žrtvovanje je najvišje merilo teozofije. S preučevanjem Okultizma za sebične cilje, za povečevanje osebnega stremjenja, ponosa ali nečimrnosti, človek ne more nikoli doseči resničen cilj - pomagati trpečemu človeštvu. Sočutje je Zakon zakonov - večno skladje. Čutiti "Sočutje" brez ustreznega praktičnega rezultata ni Altruizem. Prva od teozofskih dolžnosti je, da vsi ljudje opravijo svojo dolžnost. Kajti za vsak cvet ljubezni in dobrodelnosti, ki ga posadite v sosedov vrt, bo iz vašega lastnega izginil nek zoprni plevel. Ni sreče za tistega, ki stalno razmišlja o sebi in pozablja na vse druge. Dolžnost - ki edina prinaša srečo - vsakega teozofa je gotovo ta, da pomaga drugim nositi njihovo breme. Teozof bi moral pridobiti modrost zato, da učinkovito, ne pa slepo, pomaga drugim. Človeško srce se še ni v celoti izrazilo. Če nisi sposoben garati za človeštvo, deluj za tistih nekaj, ki potrebujejo tvojo pomoč. Načelo Bratstva je ena od večnih resnic, ki vladajo napredovanju sveta. Stopi iz sončne svetlobe v senco, da bi izpraznil prostor za druge.

Gonilna sila, ki edina lahko premakne svet, je Božansko Sočutje, s svojim dvojčkom, Božansko Inteligenco; in eno priključuje drugo. Teozofija bje boj zoper nevednost in zgrešena prepričanja, kakor tudi zoper stisko srca. Teozofija lahko stoji ob strani človeku v tisti grenkobi duše, ko se zdi celotno življenje kruto posmehovanje - krizi, ki doleti vsakega čutečega človeka, ne glede na okoliščine. Ta muka duše je podobna porodnim bolečinam; in čeprav se mi lahko upremo, jo lahko vzdržimo in varno preidemo skozi, če vemo, da za nevihtnimi oblaki sije večna luč Duha - naš lastni jaz, ki bi se rad razodel opotekajočemu se umu.

Zato je teozofija nepremagljiva moč, kajti dotakniti se mora src ljudi in trajno vplivati celo na tiste, ki jo najprej zavrnejo. Kajti resnica najde svoj dom in je prepoznana. In teozofija bo preživela vsa svoja popačenja, ki poskušajo živeti na njen račun in izrabiti njene koristi; kajti slednje so zelo smrtne, medtem ko je resnica nesmrtna. Na koncu podajmo še naslednjo navedbo H. P. Blavatsky:

Ali se vam ne zdi, da mora za društvom obstajati nekaj zelo plemenitega, zelo vzvišenega, zelo resničnega, če voditelji in ustanovitelji gibanja še vedno z vso svojo močjo delujejo zanj? Čemu torej njihovo žrtvovanje vsega udobja, vse posvetne blaginje in uspeha, celo svojega dobrega imena in ugleda, da bi v povračilo prejemale le nenehno in brezkončno klevetanje, nepopustljivo preganjanje, neutrudno obrekovanje, vztrajno nehvaležnost in nerazumevanje njihovih najbolj iskrenih naporov, udarce in klofute z vseh strani - ko bi se preprosto že s samo opustitvijo svojega dela takoj osvobodili vsake odgovornosti, obranili pred vsakim nadaljnjim napadom (The Theosophical Path, marec 1914, str. 145-149).

Ne glede na to, kako tesno se istoveti z njo, pa Teozofsko društvo ni označevalec teozofije. Organizirano je na takšnih osnovah, da ne more zastopati nobene posebne filozofije ali religije. Prepričani smo lahko, da njegovi člani, skoraj brez izjeme, prepoznavajo teozofijo kot edini sistem znanja, ki primerno pojasnjuje težave dobe, vendar pa društvo, ki nosi njeno ime nima lastnih mnenj in stalno vztraja na stališču, da je potrebno pošteno in brez pristranskosti preučiti vsak na novo predstavljen pogled na življenje.

Pa vendar je, ne glede na to, kako čudno se to lahko zdi, medtem ko uteleša zelo določne trditve o naravi in človeku, teozofija v popolnem skladju z duhom Teozofskega društva. Njena bistvena načela so skupna vsaki filozofiji in morda prvo pravilo njenega uspešnega študija je to, da mora ostati študentov um odprt za sprejemanje znanja in resnice, ne glede na izvor. Filozofija in njen nosilec, društvo, sta tako tesno medsebojno povezana. Teozofsko društvo je poskus osvoboditi ljudi ponižujočih vplivov vraževerja, materializma in sebičnosti, ki so vraščeni v našo civilizacijo, medtem ko teozofija na splošno predstavlja položaj, ki ga naravno sprejme um, ko se na tak način osvobodi.

Claude Falls Wright

Kaj so teozofi?

Ali so res to, kar trdijo, da so - preučevalci naravnega zakona, starodavne in sodobne filozofije in celo eksaktne znanosti? Ali so deisti, ateisti, socialisti, materialisti ali idealisti; ali pa so zgolj proizvod sodobnega spiritualizma - le vizionarji? Ali so upravičeni do kakršnekoli resne obravnave, kot zmožni razprave o filozofiji in promocije resnične znanosti, ali pa bi jih morali obravnavati s sočutno strpnostjo, ki jo človek namenja “neškodljivim navdušencem”? Teozofsko društvo so mnogokrat obtožili, da verjame v “čudeže” in v “ustvarjanje čudežev”, da ima nek političen cilj - podobno kot Karbonarji; da združuje vohune nekega avtokratskega carja; da pridiga o socialističnih in nihilističnih naukih; in, *mirabile dictu*, da ima skrit sporazum s francoskimi jezuiti, da zaradi gmotnih koristi uniči sodobni spiritualizem! Z enako nasilnostjo so jih ameriški pozitivisti obtoževali, da so sanjači; nekateri v newyorškem tisku, da so fetišisti; spiritualisti, da oživljajo “zastarela vraževerja”; krščanska Cerkev, da so poganski poslanci satana; profesor W. B. Carpenter, F.R.S., da so lep primer “*gobemouche*”; in končno, ter najbolj absurdno, nekateri hindujski nasprotniki so jih, s ciljem, da bi zmanjšali njihov vpliv, obdolžili naravnost tega, da za izvajanje določenih pojavov uporabljajo *demone*.

Ne glede na ves ta vik in krik, pa ostaja očitno dejstvo, da si društvo, njegovi člani in njihovi pogledi, zasluži dovolj pozornosti, da o njih razpravljajo, in da lahko rečemo: *ljudje obrekujejo le tiste, ki jih sovražijo - ali pa se jih bojijo*. Toda, če si je društvo ustvarilo svoje sovražnike in obrekljivce, pa je pridobilo tudi svoje prijatelje in zagovornike. Kajti nasproti vsaki besedi nezaupanja, je stala beseda hvale. Potem, ko je začelo s skupino približno ducata prepričanih mož in žena, je že naslednji mesec njegovo članstvo tako naraslo, da je bilo potrebno za srečanja najeti javno dvorano; po dveh letih ima delujoče veje v evropskih deželah. Še kasneje, je razvilo zavezništvo z indijskim Arya Samay, ki ga je vodil učeni Pandit Dayanand Saraswati Swami, s ceylonskimi budisti, pod vodstvom izobraženega H. Sumangale, visokega svečenika Adam's Peak in predsednika Widyodaya College v Kolombu.

Tisti, ki bi resnično rad dognal psihološke znanosti, mora stopiti na sveto zemljo starodavne Aryavarte. V civilizaciji in ezoterični modrosti ni ničesar, kar bi bilo starejše od nje, ne glede na to, kako nizko se zdi, da je padla njena uboga senca - sodobna Indija. Ker imamo to deželo za plodovito toplo gredo, iz katere so izšli vsi kasnejši filozofski sistemi, se je prišel k temu izvoru vse psihologije in filozofije del našega društva učiti njene starodavne modrosti in prositi za predajo njenih nenavadnih skrivnosti.

Jezikoslovje je naredilo prevelik napredek, da bi bilo potrebno v teh časih dokazovati dejstvo o prvorojenstvu narodnosti Aryavarte. Nedokazana in predsodkov polna hipoteza sodobne zgodovine ni vredna niti bežnega razmišljanja in se bo sčasoma porazgubila, tako kot mnoge nedokazane hipoteze. Liniji filozofske dediščine, od Kapile, preko Epikurja, do Jamesa Mila; od Patanjaliya, preko Plotinusa, do Jakoba Boehmeja, je mogoče slediti na enak način kot strugi reke skozi pokrajino. Eden od ciljev ustanovitve društva je bil ta, da preverimo preveč transcendentne poglede spiritualistov v zvezi z močmi raztelešenih duhov; in ker smo jim, vsaj po našem mnenju, povedali, kaj njihovi pojavi *niso*, je sedaj naša dolžnost, da pokažemo, kaj so. Tako je jasno, da je potrebno ključ do domnevnih "nad-

naravnih” pojavov spiritualistov iskati na vzhodu, še posebej v Indiji, kar je pred kratkim priznal tudi allahabadski *Pioneer* (11. avgusta 1879), anglo-indijski dnevnik, ki ne slovi po tem, da bi govoril nekaj, kar tudi ne misli. Ko graja ljudi znanosti, ki so, “osredotočeni na fizično odkrivanje, že kar nekaj generacij preveč nagnjeni k temu, da zapostavljajo nad-fizično raziskovanje”, omenja “nov val dvoma” (spiritualizem), ki je “zadnje čase zmotil to prepričanje”. Za precejšnje število ljudi, vključno z mnogimi visoko kulturnimi in inteligentnimi, dodaja, da se je “nad-naravno znova ponudilo kot ustrezen način preiskave in raziskovanja. In da obstajajo verodostojne hipoteze v prid zamisli, da lahko med ‘modreci’ na vzhodu ... najdemo sledi tistih osebnostnih lastnosti - kakršnekoli so že te - ki so predpogoj za navzočnost nad-naravnih pojavov, v večji meri kot med bolj modernizirani prebivalci zahoda”.

In nato, ne da bi se zavedal, da je stvar, ki jo zagovarja, eden od glavnih namenov in ciljev našega društva, pisec uvodnika trdi, da je to “edina smer, v kateri bi bili po našem mnenju morda koristni napor teozofov v Indiji. Vodilni člani Teozofskega društva v Indiji so že znani kot zelo napredni študentje okultnih pojavov, zato lahko le upamo, da bo njihovo zanimanje za vzhodnjaško filozofijo ... lahko zaobjelo tudi neobjavljen namen, da izpeljejo takšne raziskave kot jih nakazujemo”.

In, kakor rečeno, je to eden izmed naših ciljev, pa vendar le eden od mnogih; najbolj pomemben je ta, da oživimo delo Ammoniusa Saccasa in da spomnimo različne narode, da so otroci “ene same matere”. Prav tako je pravi čas, da Teozofsko društvo pojasni transcendentno plat starodavne teozofije.

Torej, v kolikšni meri se društvo strinja s to znanostjo raziskovanja narave, iskanja Boga, starodavnih arijskih in grških mistikov ter z močmi sodobnega spiritualnega medijstva? Naš odgovor je: popolnoma. Toda, če vprašate, v kaj verjame, potem bo odgovor: “Kot organizacija - v nič”. Društvo, kot organizacija, ne goji nobene veroizpovedi, saj so veroizpovedi le ovoji

okoli duhovnega znanja; in teozofija je v svojem bistvu duhovno znanje samo - samo bistvo filozofskega in teističnega raziskovanja. Vidni zastopnik Univerzalne Teozofije ne more biti bolj sektaški kot neko geografsko društvo, ki zastopa univerzalno geografsko raziskovanje, ne da bi ga skrbelo to, ali raziskovalci pripadajo eni veroizpovedi ali drugi.

Religija društva je algebraična enačba, pri kateri velja, da omogoča vsakemu članu, dokler velja enačaj =, da sam menja količine, ki se bolje skladajo s klimatskimi in drugimi nujnostmi njegove rodne dežele, z značilnostmi njegovih ljudi, ali celo z njegovimi lastnimi. Ker naše društvo nima neke sprejete veroizpovedi, je zelo pripravno za podajanje in prevzemanje, učenje in poučevanje, s praktičnim preizkušanjem, za razliko od zgolj pasivnega in lahkovernega sprejemanja vsiljene dogme. Voljno je sprejeti vsak rezultat, ki ga zagovarja katerakoli zgoraj omenjena šola ali sistem in ki ga je mogoče eksperimentalno dokazati. Zato ne more sprejeti ničesar zgolj na podlagi verovanja, ne glede na to, kdo bi to zahteval.

Ko pa obravnavamo vsakega od nas individualno, gre povsem za drugo stvar. Člani društva zastopajo raznovrstne narodnosti in rase in so se rodili ter bili vzgojeni v zelo različnih družbenih pogojih in veroizpovedih. Nekateri verjamejo v eno stvar, drugi v drugo. Nekateri se nagibljejo k starodavni *magiji* ali skrivni modrosti, ki so jo učili v svetiščih in je bila pravo nasprotje nad-prirodoslovja ali diabolizma; drugi v sodobni spiritualizem ali pa le v neko skrivno dinamično silo v naravi. Določeno število si jih sploh še ni ustvarilo kakšno določno prepričanje, ampak so v stanju pozornega pričakovanja; in obstajajo celo takšni, ki se imajo v določenem smislu za materialiste.

Ateistov in pobožnjaških predstavnikov kakršnekoli religije pa v društvu ni, kajti že samo dejstvo, da se je človek včlanil, dokazuje, da išče končno resnico v zvezi s končnim bistvom stvari. Če bi obstajalo nekaj takšnega kot špekulativni ateist, čemur bi filozofi oporekali, potem bi ta moral zavreči tako vzrok kot učinek, najsi v tem svetu materije, ali pa v tistem duha.

Obstajajo pa lahko člani, tako kot poet Shelley, ki so dopustili svoji domišljiji, da plava od vzroka do poprejšnjega vzroka *ad infinitum*, ko se vsak od njih logično preobrazi v rezultat, ki je posledica poprejšnjega vzroka, dokler ne zmanjšajo Večno v navadno meglo. A niti ti niso ateisti v špekulativnem smislu, najsi istovetijo materialne sile vesolja s funkcijami, ki jih teisti pripisujejo svojemu Bogu, ali s čem drugim; kajti, dokler se ne morejo osvoboditi pojmovanja o abstraktnem idealu moči, vzroka, nujnosti in učinka, jih je mogoče obravnavati kot ateiste le v odnosu do osebnostnega Boga, ne pa do Univerzalne Duše panteistov.

Po drugi strani pa pobožnjaški sektaš, omejen na verovanje v vsak plot, na katerem je zapisano opozorilo "Ni prehoda", ne more stopiti izza svoje ograje, da bi se pridružil Teozofskemu društvu; in, če bi že lahko, slednje ni mesto za nekoga, katerega religija prepoveduje raziskavo. Kajti sama izvorna ideja društva je svobodno in neustrašno raziskovanje.

Teozofsko društvo je kot organizacija mnenja, da so bili, in so, vsi izvirni misleci in raziskovalci skrite strani narave, najsi materialisti - tisti, ki odkrivajo v materiji "obet in silo vsega zemeljskega življenja", ali spiritualisti - to je, tisti, ki odkrivajo v duhu vir vse energije in prav tako materije, prav za prav teozofi. Kajti, da bi človek to bil, ni nujno, da priznava obstoj nekega posebnega Boga ali božanstva. Častiti mora le duh žive narave in se truditi, da bi se z njim poistovetil. Spoštovati mora to *Prisotnost*, nevidni Vzrok, ki se stalno objavlja v svojih neprekinjenih rezultatih; v neotipljivega, vse-mogočnega in vse-prisotnega Proteusa: nedeljivega v svojem Bistvu in izogibajočega se obliki, pa vendar pojavljajočega se v vsaki obliki; ki je tu in tam, povsod in nikjer; ki je VSE in NIČ; ki je povsod navzoč, pa vendar edini; v Bistvo, ki napolnjuje, povezuje, veže in vsebuje vsako stvar, in ki je prisotno v vsem.

Mislimo, da je mogoče sedaj videti, da so za ostale takšni ljudje, najsi jih imamo za teiste, panteiste ali ateiste, bližnji sorodniki. Kakorkoli že, da je študent, ko enkrat zapusti staro in uhojeno pot rutine in stopi na samotno pot neodvisnega mišljenja - usmerjenega proti Bogu - teozof, izvirni mis-

lec, iskalec večne resnice, z “lastnim navdihom” za reševanje univerzalnih problemov.

Teozofija je povezana z vsakim človekom, ki vztrajno išče svojo lastno pot do poznavanja Božanskega Principa, človekovih odnosov do njega in njegovih objavljanih v naravi. Prav tako je zaveznica iskrene znanosti, za razliko od prenekatere fizične znanosti, ki se ima za *eksaktno*, ko slednja vstopa na področja psihologije in metafizike. In je tudi zaveznica vsake iskrene religije - to je, religije, ki pristaja na to, da se jo presoja na podlagi istih preizkusov kot veljajo za druge.

Navdihujoče (ne pa razodetja) so zanjo tiste knjige, ki vsebujejo najbolj očitno resnico. Vendar pa vse knjige presoja na osnovi tega, da je v njih prisotna človeška prvina, in kot podrejene Knjigi Narave, za katere branje in pravilno dojetje je potrebno visoko razviti vrojene moči duše. Idealne zakone je namreč mogoče zaznati le s sposobnostjo intuicije; nahajajo se onstran področja razprave in dialektike, in nihče jih ne more razumeti ali pravilno ovrednotiti preko razlag drugega uma, pa četudi ta um trdi, da poseduje neposredno razodetje. In ker to društvo, ki omogoča najširši vpogled v kraljestva čistega ideala, ni nič manj neomajno na področju dejstev, je njegovo spoštovanje sodobne znanosti in njenih pravičnih predstavnikov iskreno. Navkljub vsemu njihovemu pomanjkanju višje duhovne intuicije, je dolg sveta do predstavnikov sodobne fizične znanosti brezmejen; zato se društvo takoj podpiše pod plemenit in ogorčen protest nardarjenega in zgovornega pridigarja, Rev. O. B. Frothinghama, proti tistim, ki skušajo zmanjšati pomen uslug naših velikih prirodoslovcev. “Kot da je govor znanosti ne-religiozen in ateističen,” je vzkliknil v nedavnem predavanju, ki ga je imel v New Yorku; “znanost ustvarja novo idejo o Bogu. Prav znanosti dolgujemo, da sploh imamo neko predstavo o *živem* Bogu. Če v enem izmed teh dni ne postanemo ateisti zaradi ob pamet spravljajočega učinka protestantizma, potem bo to zaradi znanosti, ker nam odpira oči za ogabne utvare, ki se iz nas posmehujejo in nas spravljajo v za-

drego, in ker nas usmerja na pot vedenja, kako naj razmišljamo o stvareh, ki jih vidimo ...”

In tudi zaradi neutrudljivega dela takšnih orientalistov kot so Sir W. Jones, Max Müller, Burnouf, Colebrooke, Haug, St. Hilaire in mnogi drugi, goji društvo kot organizacija enako spoštovanje in občudovanje do vedске, budistične, zoroastrske in drugih starodavnih religij sveta ter bratsko čutenje do svojih hindujskih, sinhalskih, parsi, jainističnih, židovskih in krščanskih članov kot študentov “jaza”, narave in božanskega v naravi.

Rojeno v Združenih Državah Amerike, se je društvo organiziralo po modelu svoje domovine. Slednja se je v svoji ustavi izognila imenu Bog, da bi onemogočila, da bi se lahko s tem izgovorom nekega dne vzpostavila državna religija; v svojih zakonih pa podarja popolno enakost vsem religijam. Podpira vse in vse so deležne državne zaščite. Društvo, oblikovano po modelu te ustave, bi lahko imenovali “Republika Vesti”.

Mislím, da smo sedaj razčistili, zakaj imajo naši člani kot posamezniki vso svobodo, da ostanejo v okviru katerekoli religije, ki jim je pri srcu, le da si ne domišljajo, da nihče drug kot le oni sami uživajo privilegij vesti, in da ne poskušajo vsiliti svojih mnenj drugim. V tem oziru so Pravila društva zelo stroga: poskušajo se naslanjati na modrost starega budističnega aksioma, “časti svojo lastno vero in ne obrekuj tiste drugih”; ki odmeva v našem stoletju v “Deklaraciji Načel” Brahma Samaj, ki plemenito poudarja, da “se ne sme sramotiti, zasmehovati ali sovražiti nobene sekte”.

V revidiranem VI. Poglavju Pravil Teozofskega društva, ki ga je nedavno potrdil Generalni svet v Bombayu, se nahaja naslednji odlok: Nobenemu uradniku Starševskega društva ni dovoljeno izražati, z besedo ali delovanjem, kakršnekoli sovražnosti ali večjega nagnjenja do katerekoli sekcije (pripadnikov neke sekte ali skupine znotraj društva) kot do druge. Na vse je potrebno gledati, in jih obravnavati, enakovredno kot cilje skrbi in naporov društva. Vse imajo enako pravico do bistvenih potez svojega religioznega prepričanja, postavljenega pred tribunal nepristranskega sveta.

Posamezni člani lahko, ko so napadeni, občasno kršijo to Pravilo, vendar pa so kot uradniki glede tega omejeni; Pravilo je potrebno med sestanki dosledno uveljavljati. Kajti teozofija, v svojem abstraktnem smislu, se nahaja nad vsemi človeškimi sektami, teozofija, ki je preširoka za katerokoli od njih, a z lahkoto vključuje vse.

Na koncu lahko izjavimo, da je po svojem prepričanju društvo, ki je v svojih pogledih širše in daleč bolj univerzalno kot katerokoli drugo obstoječe znanstveno društvo, v vseh ozirih *plus* znanstveno in odločeno, da prodre v tista neznana duhovna področja, za katera si eksaktna znanost domišlja, da jih tisti, ki so se ji zaobljubili, ne bi smeli raziskovati. Poleg tega ima eno kakovost več kot katerakoli religija, saj ne dela razlike med poganom, Židom ali kristjanom. Prav v tem duhu je bilo društvo zasnovano na osnovi Univerzalnega Bratstva.

Ravnodušno do politike, sovražno do nesmiselnih sanj socializma in komunizma, ki ju prezira - ker sta oba preoblečeni zaroti surove sile in stagnacije proti častnemu delu, se društvo le malo briga za zunanje človeško upravljanje z materialnim svetom. Ali je fizični človek pod nadvlado nekega imperija ali republike zanima le človeka materije. Njegovo telo je lahko zasušnjeno, glede svoje duše pa ima vso pravico, da svojim vladarjem odgovori tako kot Sokrat svojim sodnikom. Le-ti nimajo moči nad *notranjim* človekom.

Takšno je torej Teozofsko društvo in takšna so njegova načela, njegovi mnogovrstni nameni in cilji. Ali se torej lahko čudimo preteklim napačnim predstavam v javnosti in temu, da ga je sovražnik z lahkoto ponižal v njenih očeh. Pravi študent je bil vedno samotar, človek tišine in meditacije. Njegove navade in okusi imajo z vihravim svetom tako malo skupnega, da se med njegovim študijem njegovim sovražnikom in obrekovalcem ponujajo neovirane priložnosti. Toda čas pozdravi vse in laži so le muhe enodnevne. Le resnica je večna.

O nekaterih članih društva, ki so prišli do velikih znanstvenih odkritij, in o nekaterih drugih, ki jim psihologi in biologi dolgujejo osvetlitev nekaterih temnejših problemov notranjega človeka, bomo govorili kdaj pozneje. Naš tokratni cilj je bil, da bralcu dokažemo, da teozofija ni niti "novi modni nauk", niti politična intriga in niti eno od tistih društev navdušencev, ki se danes rodi, jutri pa umre.

Da ne razmišljajo vsi njegovi člani enako, dokazuje to, da se je društvo organiziralo v dva velika oddelka - vzhodnega in zahodnega - slednji pa se je razdelil še v številne sekcije, glede na raso in glede na religiozne poglede. Mišljenje enega samega človeka ni, ne glede na neskončno raznovrstnost njegovih objavljanih, vse-objemajoče. In ker ne more biti navzoče povsod, mora nujno špekulirati, vendar le v eni smeri; in ko enkrat preseže meje eksaktnega človeškega znanja, mora bloditi in tavati, kajti razvejanost osrednje in absolutne Resnice je neskončna. Zato občasno vidimo, da se celo največji filozofi izgubijo v labirintih špekulacij in s tem izzovejo kritike potomcev.

Toda, ker je vsako delo za en in isti cilj, namreč za osvoboditev človeškega mišljenja iz suženjstva, sta odstranjevanje praznoverij in odkrivanje resnice enako zaželena. Vsi se strinjajo, da je doseganje teh ciljev najlažje zagotoviti s prepričevanjem razuma in s spodbujanjem navdušenja nove generacije svežih, mladih umov, ki pravkar dozorevajo v zrelost in se pripravljajo, da prevzamejo mesto svojih predsodkov polnih in konservativnih staršev. In ker je vsak - tako veliki kot mali - hodil do znanja po kraljevski poti, poslušamo vse in v svoje vrste sprejemamo tako velike kot male. Kajti noben iskren raziskovalec se ne vrača praznih rok, in tisti, ki je bil deležen najmanjšega dela naklonjenosti javnosti, lahko na oltar Resnice položi vsaj to malenkost.

Duhovni napredek

Izvleček iz *The Collected Writings* of H. P. Blavatsky, Vol. VI., izvorno objavljen v *The Theosophist-u*, maja 1885, Adyar, Madras, India.

Dobro znane vrstice Christine Rosetti mnogo povedo o življenju tistih, ki resnično hodijo po poti, ki vodi do višjih stvari.

*Ali se pot ves čas vije
po hribu navzgor?*

Da, do samega vrha.

Ali popotovanje traja cel dan?

Od zore do mraka, prijatelj moj.

Ne glede na razlike, ki jih lahko odkrijemo v raznovrstnih predstavitev Ezoteričnega Nauka, pa se vse popolnoma strinjajo glede ene stvari - glede poti do duhovnega razvoja. Novinec je imel, tako kot sedaj, vedno pred seboj le eno pravilo - popolno podreditev nižje narave višji. Od *Ved* in *Upanišad* do pred kratkim objavljene *Luči na pot*, v vseh odkrijemo le eno pot, ki človeku omogoči pridobiti resničen duhovni vpogled. In kako bi lahko bilo drugače, če so vse religije in vse filozofije le različice prvotnega

učenja Ene Modrosti, ki jo je ljudem predal na začetku cikla Planetarni Duh?

Resničen Adept, razviti človek, mora človek, tako so nam vedno govorili, postati - ni ga mogoče ustvariti. Proces je zato rast preko evolucije in ta mora nujno vključevati določeno količino bolečine. Glavni vzrok za bolečino leži v našem nenehnem iskanju trajnega v prehodnem; in ne le v iskanju, ampak tudi v delovanju, ki je podobno iskanju nespremenljivega v svetu - v katerem je edina gotova značilnost, ki jo lahko predvidimo, nenehna sprememba - in vedno tako, kot da bi si domišljali, da smo uspeli trdno zajeti trajno, njegove spremembe in posledice bolečine.

Poleg tega ideja o rasti vključuje tudi idejo o razbitju, pri čemer mora notranje bitje nenehno prodirati skozi omejujočo školjko ali ovoj. In tako razbitje mora nujno spremljati bolečina, ne fizična, ampak mentalna in intelektualna.

In to je tisto, kar se dogaja skozi naša življenja; težava, ki se pojavi pred nami, je vedno tista, za katero čutimo, da je najhujša od vseh, ki bi se lahko pojavile - je vedno takšna stvar, za katero čutimo, da je ne bomo mogli prenesti. Če nanjo pogledamo s širšega zornega kota, potem bomo videli, da poskušamo prodreti skozi našo školjko na njeni najbolj ranljivi točki; da mora naša rast, da bi bila resnična rast in ne le kolektivni rezultat niza izrastkov, napredovati nadzirano, tako kot raste telo otroka, in ne najprej glava in nato roke, ki bi jim morda sledile noge; ampak v vseh smereh naenkrat, pravilno in nezaznavno. Človekova težnja je, da bi kultiviral vsak del ločeno in medtem zapostavljal druge - vsako uničujočo bolečino povzroči širitev nekega zapostavljenega dela, širitev, ki jo otežujejo učinki drugim usmerjenega kultiviranja.

Zlo je pogosto rezultat prekomerne vznemirjenosti in ljudje si vedno prizadevajo, da bi naredili preveč. Nikoli niso zadovoljni s tem, da bi naredili le to, kar zahtevajo okoliščine in nič več. Pretiravajo v vsakem delovanju in tako proizvedejo karmo, ki jo bo potrebno od-delati v naslednjem rojstvu.

Ena od najbolj subtilnih oblik tega zla je upanje in želja po nagradi. Mnogi so takšni, da pogosto nezavedno pokvarijo vse svoje napore z izražanjem te predstave o nagradi in ji dovoljujejo, da postane dejaven činitelj v njihovih življenjih ter tako odpirajo vrata vznemirjenosti, dvomu, strahu, malodušju in porazu.

Cilj aspiranta po duhovni modrosti je vstop na višjo raven obstoja; postati mora nov človek, v vsakem smislu bolj popoln kot je sedaj. In če pri tem uspe, potem njegove zmožnosti in sposobnosti pridobijo večjo razsežnost in moč, ravno tako kot v fizičnem svetu vsako stopnjo na evolucijski lestvici zaznamuje povečana zmožnost. To je način, preko katerega postane Adept prepojen s čudovitimi močmi, ki so bile tako pogosto opisane. Toda glavna točka, ki si jo je potrebno zapomniti, je ta, da so te moči naravni spremljevalci obstoja na višji ravni evolucije, ravno tako kot so običajne človekove zmožnosti naravni spremljevalci obstoja na običajni človeški ravni. Mnogi ljudje izgleda mislijo, da adeptstvo ni toliko rezultat korenitega razvoja dodatnega izgrajevanja; predstavljajo si, da je Adept človek, ki je pridobil, s tem ko je prešel skozi določen, jasno opredeljen tok urjenja, ki je sestavljeno iz natančnega izpolnjevanja niza avtoritativnih pravil, najprej eno moč in nato drugo; in da, ko pridobi določeno število moči, takoj dobi vzdevek adept. Delujoč na podlagi te zgrešene predstave, si domišljajo, da je prva stvar, ki jo je potrebno opraviti na tej poti pridobivanja adeptstva, pridobivanje "moči" - jasnovidnost in moč zapuščanja fizičnega telesa ter potovanja na razdaljo sta med tistimi, ki najbolj prevzamejo ljudi.

Takšnim, ki si želijo pridobiti takšne moči le za svojo osebno korist, nimamo kaj povedati; pridružujejo se vsem tistim, ki delujejo za povsem sebične cilje. Obstajajo pa tudi drugi, ki, ker so zamenjali učinke z vzroki, pošteno mislijo, da je pridobitev nenormalnih moči edina pot do duhovnega napredovanja; in takšni, ki gledajo na naše društvo kot le na najbolj pripravno sredstvo, ki jih bo usposobilo pridobiti znanje v tej smeri - kot na vrsto okultne akademije, institucijo nastajajočih delavcev čudežev. Navzlic ponavljajočim se protestom in opozorilom, obstajajo v nekateri umi,

v katerih se je tako mnenje neizbrisljivo usidralo, tako da glasno izražajo razočaranje, ko odkrijejo, da je tisto, kar jim je bilo vnaprej povedano, popolnoma resnično - da, društvo ni bilo ustanovljeno za poučevanje novih in lahkih poti za pridobitev "moči", in da je njegovo edino poslanstvo v tem, da ponovno prižge baklo resnice, ki je bila tako dolgo skrita vsem, razen le redkim, in da ohrani to resnico živo z oblikovanjem bratske povezanosti človeštva, kot edino zemljo, v kateri lahko raste dobro seme.

V tej zvezi moramo opozoriti vse, ki iščejo duhovno znanje, naj se pazijo vseh oseb, ki se jim ponujajo kot učitelji lahkih metod za pridobitev psihičnih darov; taki darovi (laukika) so dejansko sorazmerno lahko dostopni z umetnimi sredstvi, ki pa izginejo takoj, ko se izčrpa živčna spodbuda. Resnična jasnovidnost in adeptstvo, ki ju spremlja resničen psihičen razvoj (lokothra), se, ko ju enkrat dosežemo, nikoli ne izgubita več.

Kaj je smrt?

V umih večine moških in žensk, ki so zaradi smrti izgubili svojega tesnega prijatelja, se odvijeta dve stvari. Prvič, najsi človek verjame, ali pa ne, v nebesa ali pekel, v to, da so mu govorili, da je smrt za tistega, ki je odšel, konec vsega mišljenja in čutenja, se vseeno vedno znova sprašuje, “Kje so mrtvi?”, in to na tak način, kot da nobeden od dveh običajnih odgovorov nanj ne bi naredil posebnega vtisa. Drugič, človek jasno vidi, da izhaja velika žalost ob smrti iz spoznanja, da je med njim in tistim, ki je sedaj od njega ločen, ostalo nezaključeno nekaj pomembnega; želi verjeti, da morda obstaja nek način, preko katerega bi se njegovo znanstvo in ljubezen do druge osebe lahko nadaljevalo proti boljšemu razumevanju in izpolnitvi.

Ker se v umu človeka, ko se sooča s smrtjo prijatelja, odvijata ti dve stvari, postane naravna stvar tudi resna obravnava teozofskega zornega kota. Kajti Teozofija trdi, da obstaja neprekinjena evolucija vsake človeške duše in da se vsi, ki umrejo, ponovno vrnejo na zemljo, kjer lahko, skladno z naravnim zakonom, ponovno pridobijo izgubljene prijatelje in nadaljujejo z nadaljnjim razvojem, kot tudi s poglobljanjem vezi razumevanja, ki jih je začasno prekinila razgraditev fizičnega telesa.

Teozof čuti, da je v zvezi z naravnimi vprašanji o smrti, tako žalostno kot nepotrebno, da bi ostali brez kakršnegakoli upanja na razumen odgovor. Mnogi, ki govorijo o znanosti kot o edini vrsti resničnega znanja, pravijo, da ni znanstvene osnove za upanje, da bi človek lahko zaživel novo življenje na zemlji. Toda "znanost", ki jo poznamo danes, pokriva, kakor pravijo tudi največji znanstveniki sami, le zelo majhen del stvari, ki bi jih bilo potrebno razumeti. Vse, kar lahko reče nek znanstvenik, je le to, da za enkrat še ni našel načina, s katerim bi lahko dokazal, da duša živi tudi po smrti telesa. Religiozni človek, ki pravi, da "Obstaja le eno pravo učenje o tem, kaj se zgodi z dušo po smrti in da človek ne more ponovno živeti na zemlji", se lahko moti, kajti tudi on ne ponuja nobenega dokaza proti ponovnemu rojstvu duše.

Če bi bili ljudje le fizična telesa, ne bi mogli nikoli, kakor se jim dogaja, občutiti tega, da morajo ljubljene, čeprav so zapustili svoja telesa, še vedno obstajati. To čutenje, da "mrtvi" ni povsem "odšel", je ravno tako del človeka kot je to instinkt ljubezni ali želja po razumevanju. To naravno prepričanje se v neki obliki pojavi v vseh religijah sveta - prepričanje, da je človek precej več, kot pa le telo, ki ga vidimo in da je notranja oseba toliko bolj pomembna od telesa, da mora nekje nadaljevati z življenjem tudi po smrti telesa. Od tu dalje teozof - to je tisti, ki je prepričan v obstoj resnične znanosti o notranjem človeku, ki jo lahko spozna vsak - čuti, da samo sprejemanje ali poskus verovanja v katerokoli teološko mnenje, ki obljublja bodoče življenje v nebesih, ne pomaga prav veliko. Prvič, nihče se ne more nič naučiti o nebesih ali peklu, kakor na splošno opisujejo te "kraje"; in če mislimo, da morajo tisti, ki smo jih ljubili, vedno oditi na nek kraj, kjer se ne morejo več razvijati in rasti, potem je zgodba enako žalostna in brezupna, kot če bi rekli, da po smrti telesa ne živi nič.

Teozofski pogled je dejansko starejši kot katerakoli religija, saj je za človeka naraven. Hindujci, Egipčani in Grki - če omenimo le nekatere iz starodavnih časov - so imeli za najbolj resnično misel to, da je smrt preprosto daljši spanec od tistega, ki ga izkušamo v naših življenjih vsako noč in po katerem

se duša znova prebudi v novem telesu. To idejo so skozi stoletja izražali tudi poeti in filozofi. Teozofski pisci so to idejo ponovnega rojevanja poimenovali “reinkarnacija”, kar pomeni, da se duša ali resnični človek ponovno inkarnira v mesu, ko se z novim telesom pojavijo primerni pogoji za nadaljnje izpolnjevanje njene usode. Teozofi zato na vprašanje, “Kje so mrtvi?”, odgovarjajo, da bi lahko pomislili, da ne more biti nobene takšne stvari kot je človekova “smrt”. Človek, ki izgubi svoje telo, v skladu s tem pogledom, preprosto počiva - in morda sanja.

Najstarejše in najbolj celovite teorije o “stanjih po smrti” so bile prisotne v Indiji, v času modre in velike civilizacije; sedaj pa jih vpeljuje Teozofija. Te splošne ideje, ki jih vsebujejo ta stara verstva, so bile zgleda naravne tudi za mnoge druge ljudi, ki so bili bolj filozofi, kot pa verujoči v Osebnostnega Boga. To je verjetno zato, ker so bile le razširitev tega, kar se človek lahko med življenjem nauči o svojih lastnih mentalnih stanjih. Stare hindujske ideje o “Devachanu” - “deželi Bogov” - pomenijo božanskemu podobno stanje, v katerem obstaja človek znotraj svojega preživelega uma med dvema rojstvoma. Po drugi strani pa “Kama-loka” - “dežela Želja” - predstavlja stanje zmede, ki sledi takoj po smrti telesa, ko se duša ločuje od vseh iracionalnih strasti in želja, ki so bile dejavne med zadnjim življenjem; to je, ko se psihološko bojuje z raznovrstnimi hibami čustvene narave, jih končno odvrže in nato preide onstran dosega čustvenega stresa v sanjam podobni svet, kjer obdeluje v življenju neuresničena upanja in težnje do neke vrste izpolnitve. To obdobje Kama-loke, tako kot temu sledeča srečnejša vrsta sanjskega stanja, naj bi bilo dolgo ali kratko, povsem v skladu z naravo človekovih misli in čustev med življenjem.

Vsak, ki je bil resno bolan, ali pa dlje časa privezan na posteljo, lahko zaradi tega razume to idejo, kajti tega obdobja se bo verjetno spominjal kot neke vrste “nočne more”. Na začetku vse njegove misli zaposlujejo obžalovanja, razočaranja ter goreče težnje, da bi izvršil stvari, ki jih zaradi svojega stanja ne more izpolniti; kasneje lahko temu sledi mir bolj konstruktivnega razmišljanja. Ljudje so med velikim trpljenjem nagnjeni k temu, da najprej

vidijo sebe in svoje življenje v najslabši luči, kasneje pa v vse lepši. In tako je - kakor so učili Hindujci, Egipčani in nekateri Grki - tudi po smrti telesa. Prepuščena svojim spominom, se duša bori, da bi se osvobodila tistih najbolj motečih. To nam daje slutiti, kakšen je lahko bil izvor katoliških Vic. Po takem obdobju postane "Devachan" vzhodnjaške filozofije bolj razumljiv, saj vsi ljudje živijo s številnimi truda polnimi in ustvarjalnimi željami, ki jih niso sposobni uresničiti. A te so zelo realni del človeka in zahtevajo mentalno asimilacijo, če njihova praktična izvedba na zemlji ni uresničljiva.

Pojmovanja o nebesih in peklu, ki so "krščanskim" narodom bolj ali manj znana, so verjetno surovi ostanki bolj zgodnjih in bolj filozofskih idej. Če obravnavamo pekel in nebesa kot stanji uma, namesto kot kraja, potem hitro spregledamo razlog za take ideje. Kajti vsak človek med svojim običajnim življenjem občasno vstopa v stanja velike sreče in velike nesreče, in še več, ko se v njih nahaja, rad pozablja na vse ostalo. Z drugimi besedami, um si izgradi svoj lasten svet. Ali si je potem res tako težko predstavljati, da se po smrti telesa ta isti proces lahko, ker niso možne nobene fizične prekinitve, nadaljuje celo še bolj silovito?

Tako si lahko logično predstavljamo, da tisti, ki so "umrli", še vedno obstajajo v enem od teh dveh stanj. Vsako od teh bo trajalo tako dolgo kot to zahteva narava osebe. Tisti, ki so se med življenjem zaradi psihološke napetosti hitro utrudili, bodo morda potrebovali dolgo obdobje mentalne uravnave, medtem ko bodo tisti, ki so vedno imeli dovolj energije, da so živahno vstopali tudi v najbolj težavne preizkušnje, morda pripravljeni na ponovno rojstvo na zemlji v precej krajšem času. Veliki filozof Platon je v svoji zadnji knjigi *Republika* napisal alegorijo o dušah, ki se pripravljajo na ponoven prihod na zemljo. On pravi, da ima vsaka na voljo izbiro, kdaj in kje se bo rodila, a da mora biti ta izbira vedno v skladu s sposobnostmi in potrebami duše. Zato je ta izbira dejansko stvar naravne pritegnitve v okolje, ki je za dušo najbolj primerno in ki ga priskrbijo starši, družina in narod.

Vendar pa bi bilo napačno, če bi nekdo mislil, da lahko, ker verjame v reinkarnacijo, presoja ljudi po njihovem okolju - češ da ugodno okolje po-

meni, da gre za “dobre duše” in da neugodno pomeni, da so to “slabe duše”. Največji ljudje si pogosto naložijo najbolj težke in na videz nehvaležne naloge iz razlogov, ki jih sami razumejo veliko bolj jasno kot tisti okoli njih. Tako za duše, ki počivajo med dvema rojstvom lahko velja: nekatere duše bo morda pritegnila zelo težavna družinska situacija in bodo tako breme prevzele zavestno.

Če je v človeku duša, potem ta gotovo ne razmišlja v mejah fizičnega blagostanja ali osebnostne ambicije, niti je kaj dosti ne briga to, kar prehodni del človekove narave imenuje uspeh ali neuspeh.

Nekateri ljudje so čutili, da ne bi mogli resno obravnavati reinkarnacije zato, ker se ne spominjajo svojih preteklih življenj. A kaj naj potem rečemo o žrtvah amnezije, ki nosijo s seboj rezultate mnogih stvari, ki so jih opravili v preteklosti in katerih se ne morejo spomniti? Če se ljudje ponovno rodijo, potem dejansko ne moremo pričakovati, da bo povsem novo telo ohranilo in izrazilo podrobnosti, ki so jih zabeležili drugačni fizični možgani pred stotinami let. Ideja, ki jo predpostavlja reinkarnacija je, da z življenjem nadaljuje duša, ne pa možgani. Kaj pa je “duša”? Če ima ta beseda sploh kakšen pomen, potem mora predstavljati tiste edinstvene lastnosti značaja, po katerih se razlikujemo od naših soljudi, precej bolj kot po kakršnihkoli fizičnih razlikah. In naše najbolj pomembne lastnosti niso odvisne od možganskega spomina. Naše najbolj pomembne lastnosti so naše drže uma, ki so se oblikovale preko izkušenj, ki so jih priskrbeli možgani in se ohranile bolj kot moralni instinkti kot pa neki posebni spomini.

Nek človekov poseben niz spominov je skoraj neločljiv od tistega drugih, medtem ko se njegova osnovna drža do življenja in uporaba istih izkušenj precej razlikujeta. Vsaka oseba je razločen posameznik, celo v primeru dvojčkov. To preprosto dejstvo, ki se tako jasno vleče skozi celotno človeško izkušnjo, da je neumno, če bi ga zanikali, pa tudi pojasnjuje, zakaj smo tako pogosto prepričani, da tisti, ki je umrl, ni mrtev - zakaj pa naj bi domnevali, da se najbolj pomembna človekova stvar - njegova individualnost - izgubi.

In če pravimo, da se osnovni značaj osebe ne izgubi - če se zdi neka vrsta nesmrtnosti nekaj gotovega - kakšno vrsto življenja po smrti potem lahko sprejme naš razum? Trdne argumente o logičnosti reinkarnacije nam lahko priskrbi opazovanje naravnih zakonov. V svetu narave se vse razvija preko tistih ponavljajočih se ritmov, ki jih imenujemo cikli letnih časov; vsako novo leto prinese rastlini ali drevesu novo fazo življenja in rasti. Vsako leto se dogaja "isto", pri čemer je to le ponavljanje določenih priložnosti za rast, ki je obstajala že prej, saj nobena rastlina ali drevo ni po rasti enako kot na začetku leta. Navidezna smrt, ki prihaja z zimo, ne prepreči skritega življenju v notranjosti drevesa, da ne bi doseglo naslednje pomladi.

Zdi se, da je tako tudi z mentalno rastjo človeka. Iz dneva v dan se vrača na iste splošne pogoje življenja, pa vendar lahko zraste v notranji rasti z vsako novo ponovitvijo priložnosti. Celotno učenje je ciklično. Pogosto nam ne uspe dojeti polnega pomena neke izkušnje preden nismo velikokrat prešli skozi jo. Vzhodnjaški doktrini o Karmi in Reinkarnaciji ponujata odgovor za splošno človeško čutenje - da bo lahko nekje in nekoč to, kar se nismo naučili ob prvem poskusu, um dojel bolj trdno in natančno. Ta misel o številnih življenjih ali ciklih rasti za vsakega človeka nudi človekovim možnostim najširše obzorje, saj je to dejstvo nekaj najbolj naravnega.

Tisti, ki so umsko sprejeli idejo o reinkarnaciji, ugotavljajo, da jim je prinesla mir in da je ta ideja pametna. Smrti se ni treba ne bati in ne izogibati. "Mrtvi" niso ne več ne manj od nas, ki še živimo. Mrtvi bodo znova živeli in mi bomo znova umrli - vedno iste realne osebe, ki jih ustvarjamo sami, pa četudi vedno izražajo različne dele naših narav v različnih stanjih in pogojih zavesti. Zato je več kot verjetno, da se bomo ponovno združili s tistimi, ki smo jih ljubili, ko se bo za to pojavil dovolj močan razlog; in da se bomo rodili v takih okoliščinah, ki nam bodo pomagale, da bomo v naslednjem življenju znova našli drug drugega. V vmesnem času pa bomo občasno lahko izkusili drugačno obliko "stika" z "umrlim". Če so naše misli in čutenja sposobna doseči isto stanje, v katerem obstaja njegov um, potem

lahko nastopi močan občutek povezanosti, ki ga bomo prevedli v izjemno srečne in žive sanje.

Vse trditve raznih medijev in tistih, ki prisostvujejo seansam, da lahko “vzpostavijo stik”, so nekako neprepričljive, kajti zdi se, da nobena od teh komunikacij ne razvije takega občutka žive prisotnosti umrlega kot žive sanje. Medij se lahko zaletava v ozračje zmedenih vtisov, ki jih je zapustila duša ob svojem zgodnjem posmrtnem boju, da bi segla onkraj “zavor” fizičnega sveta. Poleg tega pa ni, ali ni bila, nikoli nobena spiritistična komunikacija navdihujoča ali ustvarjalna. S čemerkoli že stopi v stik medij, pa to ni nič bolj moški ali ženska ali otrok, ki smo ga poznali ali zanj skrbeli, kot telo, ki je bilo pokopano ali kremirano.

Resnični stik med katerimakoli dvema prijateljema, živima ali “mrtvima”, je stik medsebojnega razumevanja in ljubezni ter navdihuje pomembne stvari, ki sta jih zastavila skupaj. Zakaj ne bi bilo mogoče, da bi taki odnosi nemoteno potekali preko praga smrti in nazaj v življenje? Takšno je morda najbolj modro učenje vseh dob, kajti je obenem naravno in najbolj polno upanja.

Naslednje vrstice, ki jih je zapisal Učitelj Teozofije devetnajstega in dvajsetega stoletja, navdihujejo širši in intimnejši pogled na smrt kot katerekoli tolažilne besede. To je pogled, ki so ga, čeprav je tokrat povzet iz knjige *The Key to Theosophy* (Ključ k Teozofiji), deloma ali v celoti podajali številni modreci, jasnovidci in duhovni prenovitelji, in ki ga lahko vsak sprejme za svojega.

“Težko bi našli človeško bitje, katerega Ego ne bi imel med spanjem svojega fizičnega telesa svobodnega stika s tistimi, ki jih je ljubil in izgubil in kateri ne bi ob prebuditvi ohranil v svojem spominu, navkljub stvarnosti in nedovzetnosti svojega fizičnega ovoja, nobenega utrinka ali zelo medlega, sanjam podobnega odseva. ... Tistim, ki smo jih izgubili v materialni obliki, smo sedaj veliko, veliko bližje kot takrat, ko so bili živi. In to ne le v domišljijem svetlu Devachana, kakor si lahko kdo domišlja, ampak tudi v real-

nosti. Kajti čista in božanska ljubezen ni le cvet človeškega srca, ampak ima svoje korenine v večnosti. Duhovna sveta ljubezen je nesmrtna in Karma slej ko prej pripelje vse, ki so si medsebojno izražali takšno duhovno naklonjenost, v inkarnacijo v isto družino. In ponovno pravimo, da ima ljubezen preko groba, čeprav jo lahko imenujete utvara, čarobno in božansko moč, ki deluje na žive. Materin Ego, ki je napolnjen z ljubeznijo do domišljijjskih otrok, ki jih vidi poleg sebe, živi življenje sreče, ki je zanj enako realna kot takrat, ko je na zemlji - to ljubezen bodo otroci v mesu vedno čutili. Objavila se bo v njihovih sanjah in pogosto ob raznih dogodkih - kot delovanje božje previdnosti, kajti ljubezen je močan ščit, in ne omejuje je prostor ali čas."

H. P. B. o tem, kako preučevati Tajni Nauk

H.P.B. je pretekli teden posebej obdelovala vprašanje *Tajnega Nauka*. Najbolje bo, da poskusim vse skupaj zbrati in zapisati na papir, dokler je še sveže v mojem spominu. Kot je rekla tudi sama, lahko postanejo zapiski čez trideset, štirideset let za nekoga pomembni.

Torej, prvič, "Tajni Nauk" je le manjši del Ezoteričnega Nauka, ki je znan višjim članom Okultnega Bratstva. Pravi, da vsebuje le toliko, kolikor lahko Svet sprejme v prihajajočem stoletju. To je spodbudilo vprašanje, na katerega je odgovorila na naslednji način: "Svet" pomeni človeka, ki živi v svoji Osebnostni Naravi. Ta "Svet" bo dobil v dveh zvezkih *Tajnega Nauka* toliko, kolikor lahko razume vso njegovo najvišje dojemanje, in ne več. To pa ne pomeni, da učenec, ki ne živi v "Svetu", ne bi mogel najti v knjigi več, kot v njej najde "Svet". Vsaka oblika, ne glede na to, kako groba je, vsebuje podobo svojega "stvarnika", ki je skrit v njej. Podobno vsebuje delo nekega avtorja, ne glede na to, kako nejasno je, skrito podobo avtorjevega znanja. Na podlagi te izjave sklepam, da mora vsebovati *Tajni Nauk* vse, kar je vedela H.P.B., in še veliko več, glede nato, da precej njegove vsebine prihaja od ljudi, katerih znanje je neizmerno večje od njenega. Še več, ona nedvoumno priznava, da v njem nekdo drug prav lahko najde znanje, ki ga sama

ne poseduje. Gotovo je to poživljajoča misel, da je mogoče, da bi že jaz sam v besedilu odkril znanje, ki se ga ne zaveda niti ona sama. Pri tej ideji se je ustavila kar nekaj časa. Kasneje je ... pripomnil: "H.P.B. gotovo izgublja oporo", s čemer je, predvidevam, mislil na zaupanje v svoje lastno znanje. Toda ... in ... ter tudi jaz bolje razumemo, kaj je hotela povedati, vsaj tako mislim. Nedvomno nas je hotela opozoriti na to, naj ne sprejemamo, ne nje ne koga drugega, kot končno veljavno avtoriteto, temveč naj se v celoti opiramo le na svoje lastne, rastoče zaznave.

(Kasnejša opomba k zgoraj zapisanemu: Imel sem prav. Ko sem ji to namignil, je prikimala in se nasmehnila. Lepo je, ko si deležen njenega pritrdilnega nasmeha!) Končno smo H.P.B. pripravili do tega, da nas pouči o pravem odnosu do preučevanja *Tajnega Nauka*. Najbolje je, da to zapišem, dokler je še sveže.

Branje *Tajnega Nauka*, stran za stranjo, kakor beremo vsako drugo knjigo (pravi), nas bo le zmedlo. Prva stvar, ki jo je potrebno narediti, pa čeprav lahko traja leta, je, da nekako dojamemo "Tri Temeljna Načela", ki so podana v Proemiju. Temu naj sledi preučevanje Pregleda (Recapitulation) - oštevilčenih točk povzetka I. Dela. Nato pa Uvodnih opomb (Preliminary Notes) (II. Dela) in Zaključka (II. Dela).

Zdi se, da je H.P.B. precej določna glede pomena učenja (v Zaključku), ki se nanaša na čas prihajajočih Ras in Pod-Ras. Tako bolj kot običajno poučarja, da dejansko ne obstaja nobena takšna stvar kot je prihodnji "prihod" ras. Tako pravi: "Ne obstaja niti PRIHAJANJE niti ODHAJANJE, ampak zgolj večno NASTAJANJE." Četrta Korenska Rasa je še vedno živa. Tako tudi Tretja, Druga in Prva - to je, prisotne so njihove manifestacije na naši sedanji ravni substance. Mislim, da vem, na kaj misli, vendar pa ubeseditev le-tega presega moje zmožnosti. Tako so prisotne tudi Šesta Pod-Rasa in tudi Šesta Korenska Rasa, in Sedma, ter celo ljudje prihajajočih OBHODOV. Navsezadnje je to razumljivo. Učenci, Bratje in Adepti ne morejo biti običajni ljudje Pete Pod-Rase, kajti rasa je stanje evolucije. Vendar pa ne pušča dvoma, da smo, kot človeštvo na splošno, stotine let (v času in

prostoru) celo od Šeste Pod-Rase. Mislim, da je H.P.B. pokazala posebno vznemirjenje pri poudarjanju te točke. Namignila je na “nevarnosti in zablode”, ki prihajajo preko idej, da se je Nova Rasa že določno pojavila na Svetu. Kakor pravi, trajanje neke Pod-Rase glede na človeštvo na splošno sovпада z Zvezdnim Letom (krogom zemeljske osi - okoli 25.000 let). To postavlja novo raso v nek zelo oddaljen čas.

V preteklih treh tednih smo imeli izjemno obdobje preučevanja *Tajnega Nauka*. Urediti moram svoje opombe in jih zapisati, preden jih ne pozabim.

Precej je govorila o “Temeljnem Principu”. Tako pravi: “Če si človek predstavlja, da bo iz *Tajnega Nauka* pridobil zadovoljivo sliko o ustroju Vesolja, potem bo rezultat študija le zmedenost. Njegov namen ni podati kakršno koli dokončno sodbo o obstoju, ampak da VODI PROTI RESNICI. Ta zadnji stavek je večkrat ponovila. Slabše kot nekoristno je (pravi), če hodimo po nasvet k tistim, ki jih imamo za napredne študente in jih prosimo, naj nam podajo “tolmačenje” *Tajnega Nauka*. Tega ne morejo storiti. Če že poskušajo, pa je vse, kar lahko nudijo, le izvlečene in suhe eksoterične predstave, ki niti od daleč ne odsevajo resnice. Sprejeti takšno tolmačenje pomeni, da se navežemo na fiksne ideje, medtem ko se Resnica nahaja onstran vseh idej, ki jih lahko oblikujemo ali izrazimo. Eksoterična tomačenja so zelo dobra stvar in ona jih ne obsoja, dokler jih uporabljamo le kot kažipote za začetnike, ki v njih ne vidijo nič več kot to. Mnoge osebe, ki so, ali pa bodo v bodoče, v Teozofskem društvu, so seveda dejansko nezmožne kakršnegakoli napredovanja onstran splošnega eksoteričnega pojmovanja. Vendar pa obstajajo, in bodo obstajale, tudi takšne, za katere podaja pričujoče stvari v smislu pravega pristopa do *Tajnega Nauka*.

Pristopite do *Tajnega Nauka* (pravi) brez upanja, da boste iz njega pridobili končno Resnico o obstoju, in ne z drugačno predstavo kot le to, da bi videli, kako daleč PROTI Resnici vas lahko pripelje. Glejte na študij kot na takšno sredstvo urjenja in razvijanja uma, ki se ga drugi študiji nikoli ne dotaknejo. Spoštujte naslednja pravila:

1. Ne glede na to, kaj posameznik preučuje v *Tajnem Nauku*, naj se um, kot osnove za svoje razmišljanje, oprime naslednjih idej:

(a) TEMELJNE ZDRUŽENOSTI VSEGA OBSTOJA. Ta združenost je povsem drugačna stvar od splošnega pojmovanja združenosti - ko govorimo o enotnosti naroda ali armade; ali pa da je ta planet povezan z nekim drugim z magnetnimi silnicami ali podobno. Poduk ni tak, ampak, da je obstoj ENA STVAR, ne pa kakršenkoli zbir povezanih stvari. V temelju obstaja ENO BIVANJE. To Bivanje ima dva vidika, pozitivnega in negativnega. Pozitivni je Duh ali ZAVEST. Negativni je SUBSTANCA, predmet zavesti. To Bivanje je v svoji prvotni manifestaciji Absolutno. Ker je absolutno izven njega ni ničesar. Je Vse-Bivanje. Je nedeljivo, sicer ne bi bilo absolutno. Če bi se lahko od njega ločil nek del, preostalo ne bi moglo biti absolutno, kajti takoj bi se postavilo vprašanje PRIMERJAVE med njim in ločenim delom. Primerjanje je nezdržljivo s kakršnokoli idejo o absolutnosti. Zato je jasno, da mora biti to temeljno Eno Bivanje ali Absolutno Bivanje Realnost v vsaki obliki, ki obstaja.

Omenil sem, da mislim, da čeprav je to meni jasno, pa mnogi v Ložah tega ne bodo dojeli. "Teozofija," je rekla, "je za tiste, ki lahko mislijo ali tiste, ki se lahko prisilijo v razmišljanje, ne pa za mentalne lenuhe." H.P.B. je do slednjih postala precej mehka. "Prazne-bučel!" je njen naziv za povprečne študente.

Atom, Človek, Bog (pravi) so vsak posamezno, kot tudi kolektivno, v svoji končni analizi Absolutno Bivanje; to je njihova DEJANSKA INDIVIDUALNOST. To idejo je potrebno imeti stalno v ozadju uma, tako da oblikuje osnovo vsakega pojmovanja, ki se rodi iz študija *Tajnega Nauka*. V trenutku, ko človek nanjo pozabi (kar se lahko zgodi povsem z lahkoto, ko je človek potopljen v kateregakoli od številnih zapletenih vidikov Ezoterične Filozofije), nadvlada ideja LOČENOSTI in študij izgubi svojo vrednost.

(b) Druga ideja, ki se je moramo trdno oprijeti, je, da NE OBSTAJA NOBENA MRTVA MATERIJA. Vsak atom je živ. Ne more biti drugače, če je

vsak atom že sam po sebi v temelju Absolutno Bivanje. Zato ne obstaja takšna stvar kot so “prostori” Ethra ali Akashe ali kakor jih pač že želite imenovati, v katerih bi se angeli in elementali zabavali kot postrvi v vodi. To je splošno prepričanje. Dejansko pa je vsak atom substance, ne glede na to, kateri ravni pripada, sam po sebi ŽIVLJENJE.

(c) Tretja temeljna ideja, ki jo moramo osvojiti, je ta, da je Človek MIKRO-KOZMOS. Če je temu tako, potem v njem obstajajo vse Nebeške Hierarhije. Toda v resnici ne obstajata ne Mikrokozmos in ne Makrokozmos, ampak ENO BIVANJE. Veliko ali malo je nekaj le zato, ker to opazuje omejena zavest.

(d) Četrta in zadnja temeljna ideja se izraža v Velikem Hermetičnem Aksiomu. Ta dejansko povzema in sintetizira vse ostale.

Tako kot Znotraj, tako Zunaj; tako kot Veliko, tako Malo; tako kot zgoraj, tako spodaj; obstaja le Eno Življenje in Zakon; in tisti, ki deluje je ENO. Nič ni Znotraj, nič ni Zunaj; nič ni Veliko, nič ni Malo; nič ni Visoko, nič ni Nizko, v Božanski Ekonomiji.

Ne glede na to, kaj iz *Tajnega Nauka* človek izbere za študij, se mora navezati na te temeljne ideje.

Menil sem, da mora biti tovrstna mentalna vadba izjemno naporna. H.P.B. se je nasmehnila in prikimala. Človek ne sme biti neumen (je rekla) in se spraviti v norišnico zaradi tega, ker hoče preveč že na samem začetku. Možgani so instrument budne zavesti in vsaka oblikovana zavestna mentalna slika pomeni spremembo in uničenje atomov možganov. Običajna intelektualna dejavnost se v možganih odvija po dobro utrjenih poteh in ne zahteva nenadnih prilagajanj in uničenj njihove substance. Ta nova vrsta mentalnega napora pa zahteva nekaj povsem drugačnega - klesanje novih “možganskih poti”, razvrščanje drobnih življenj možganov v drugačen red. Če ga uporabljamo nepremišljeno lahko povzroči resno fizično poškodbo možganov.

Ta način mišljenja (pravi) Indijci imenujejo Jnana Joga. Ko človek napreduje v Jnana Jogi, se sooča s pojavljanjem pojmovanj, ki jih, čeprav se jih zaveda, ne more izraziti ali oblikovati v kakršnokoli mentalno sliko. To je trenutek, ko je potrebno paziti in nas ne sme zavesti ideja, da mora na novo odkrita in čudovita slika gotovo predstavljati realnost. Je ne. Ko človek dela naprej, odkrije, da postaja občudovana slika medla in nezadovoljiva in da končno zbledi ali pa jo človek zavrže. To je druga nevarna točka, kajti za trenutek človek obvisi v praznini, brez kakršnekoli pojmovne podpore, tako da se ga lahko poloti skušnjava, da bi oživil, zato da bi se imel česa oprijeti, že zavrženo sliko. Pravi študent bo neprizadeto delal naprej in kmalu se bodo pojavili novi brezoblični prebliski, ki bodo porodili širšo in lepšo sliko od zadnje. Toda učeči bo sedaj vedel, da ne bo nobena slika nikoli predstavljala Resnice. Tudi ta zadnja čudovita slika bo postajala medla in se razblinila kot ostale. In tako gre proces naprej, dokler ni nazadnje presežen um in njegove slike in učeči vstopi in prebiva v Svetu BREZ OBLIKE, katerega omejeni odsevi so vse oblike.

Resnični študent *Tajnega Nauka* je Jnana Jogi, in ta Pot Joge je Prava Pot za Zahodnega študenta. In *Tajni Nauk* je bil napisan zato, da bi mu zagotovil smerokaze na tej Poti.

(Kasnejša opomba: Prebral sem to poročilo H.P.B. in jo vprašal, če sem jo prav razumel. Rekla mi je neumna Prazna-buča, ki si domišlja, da je mogoče vse pravilno spraviti v besede. Vendar pa se je tudi nasmejala in pritrdila ter rekla, da sem dojel bolje kot je kdajkoli kdo in bolje kot bi to naredila ona sama.)

Sprašujem se, zakaj si vse to zapisujem. Moralo bi biti predano svetu, jaz pa sem za to prestar. Ob H.P.B. se počutim kot otrok, pa čeprav sem dvajset let starejši od nje.

Odkar sem jo pred dvema letoma prvič srečal, se je precej spremenila. Neverjetno je, kako se lahko ob tej grozni bolezni sploh še drži pokonci. Če človek ne bi vedel ničesar, ne verjel ničesar, bi ga H.P.B. gotovo prepričala,

da obstaja nekaj izven in onstran telesa in možganov. Občutek imam, še posebej na teh zadnjih srečanjih, odkar je postala nemočna, da prihajajo učenja z neke druge in višje ravni. Zdi se, da čutimo in VEMO, kaj pravi, bolj pa kot da bi jo poslušali z našimi telesnimi ušesi. ... je prejšnji večer rekel nekaj podobnega.

19. april 1891

Zapisa Robert Bowen (Commander Royal Navy)

Kaj je okultizem?

Menim, da je okultizem v osnovi reinkarnacija starodavnega paganizma, oživitev pitagorejske filozofije; ne nesmiselnih ceremonij in brezdušnih oblik teh starodavnih religij, ampak Duha Resnice, ki je oživljal te velike stare sisteme, ki so dosegli, da je svet ostajal očaran v spoštovanju in čaščenju še dolgo potem, ko je njih duh izginil in je ostalo le njih mrtvo, odmirajoče telo.

Okultizem zagovarja večno individualnost duše, neminljivo silo, ki je vzrok in podpirajoča moč celotne organiziranosti, smrt pa le odlaganje izrabljenega oblačila, zato da bi si bilo mogoče zagotoviti novega in boljšega.

Zato smrt, tako-imenovana, lahko le obliko zbríše, nesmrtna duša pa poleti navzgor v prazen prostor, da bi srečo svojo poiskala na drugem kraju.

Okultizem vidi, v svojih poskusih, da bi prodrl v skrivnost dejavnih sil in prvobitne moči, združenost v vseh stvareh, nepretrgano verigo, ki se širi od najnižjih organskih oblik do najvišjih, in ugotavlja, da ta združenost temelji na enoviti, vzpenjajoči se lestvici organskih oblik bivanja, Jakobovi lestvi duhovne organske izkušnje, katero mora prepotovati vsaka duša,

preden lahko znova zapoje hvalo pred obrazom svojega Očeta. Zaznava dvojnost v vseh stvareh, fizično in duhovno naravo, tesno vpleteni v objem ena druge, pa vendar medsebojno neodvisni. In tako kot obstaja v osrednji individualnosti, duši, duh-življenje, tako ta obstaja tudi v fizičnem, v atomu, pri čemer sta obe večni, nespremenljivi in samo-obstoječi. Ti dve jedri, fizično in duhovno, obdajata njuni ozračji, katerih medsebojno prepletanje se odraža v spojitvi in organizaciji. Ta zamisel ni omejena zgolj na zemeljsko življenje, ampak se širi tudi na druge svetove in sisteme svetov.

Fizičen obstoj je podrejen duhovnemu, in vso fizično izpopolnjevanje in napredovanje je le v pomoč duhovnemu napredku, brez katerega ne more biti nobenega fizičnega razvoja. Na fizično organsko napredovanje vpliva podedovanje; na duhovno organsko napredovanje selitev duše.

Okultizem je razdelil duhovno napredovanje na tri dele - osnovno, ki ustreza nižjim organizmom; astralno, ki se nanaša na človeka; in nebeško, ki je božansko. "Elementalni duhovi", najsi pripadajo "zemlji, vodi, zraku ali ognju", še niso človeški duhovi, vendar pa jih k človeku pritegnejo določene sorodnosti. Tako kot so mnoge fizične bolezni posledica prisotnosti parazitov, ki jih pritegne ali ustvari nečistoča in drugi vzroki, tako parazitske duhove pritegne nemorala ali duhovna nečistost, ki povzroča duhovne bolezni in posledično fizična obolevanja. Tisti, ki živijo na živalski ravni, morajo pritegniti duhove te ravni, ki iščejo sposojena utelešenja, v katerih obstaja najvišja oblika sorodnosti.

Tako starodavni nauk o obsedenosti izpodbija spoznanje, in eksorcizem hudičev je enako legitimen kot izganjanje trakulje ali zdravljenje srbečice. Veljalo je tudi prepričanje, da ta duhovna bitja ohranjajo svoj duhovni obstoj z določenimi izlivi iz fizičnih teles, še posebej takoj po njih zakolu; na ta način so pri žrtvovanjih svečeniki prejeli fizični del, Bogovi pa duhovni, pri čemer so se zadovoljili s "sladko-dišečim okusom". Nadalje je prevladovalo mnenje, da so vojne spodbudili demoni, zato da bi se lahko gostili ob pokolu.

Toda rastlinska hrana je prav tako imela svoje mesto v duhovnem čaščenju, kajti kadilo in prekajevanje sta bila silni sredstvi v rokah izkušenega čarodeja.

Nad elementalnimi področji je bilo sedem planetarnih področij, in tako kot so bila elementalna področja sredstva za napredovanje nižjih živali, tako so bila planetarna področja sredstva za napredovanje duhov - človeških duhov. Človeški duh je ob smrti odšel na svojo povezovalno zvezdo, dokler ni bil pripravljen na novo inkarnacijo in svoje rojstvo v sodelovanju z naravo planeta, ko je to nastopilo, in katerega žarki so osvetlili njegov ascendent - kar je osrednja ideja astrologije. Ko so bile lekcije planetarnega področja v celoti osvojene, se je duh dvignil na naslednje področje, da bi tam nadaljeval tako kot prej. Značaj teh področij je ustrezal "sedmim človekovim obdobjem". Vendar pa se duh ni vedno vrnil na astralna področja. Samomorilci, tisti, katerih življenje je bilo odvzeto preden je dozorelo, tisti, katerih nagnjenja so bila pretirano vezana na zemeljske stvari, itd., so ostali povezani z zemljo, dokler se niso izpolnili določeni pogoji; in nekateri, katerih življenja, so jih usposobila za takšno ureditev, so se vrnil na elementalna področja, da bi se inkarnirali kot nižje živali, ustrezno z naravo njihovih življenj. Takšni so bili moteči duhovi, ki so v odmaknjenih časih motili mir občutljivih smrtnikov - morda še sedaj.

Nad planetarnimi področji so obstajala tri duhovna področja, kjer se je odvijal proces povzdignjenja in na katerih je duh napredoval vse dotlej, dokler ni dosegel polnosti telesne božanskosti. S teh področij so bili imenovani Varuhi nižjih področij, Božji Sli, podpirajoči duhovi, poslani, da bi pomagali tistim, ki bodo prejeli dediščino osvoboditve.

Takšen je kratek oris duhovne Okultne filozofije; morda se zdi, da ni skladen z zamislivi sodobnega Spiritualizma, pa vendar niti Spiritualizem ni povsem izgubil pogleda na sedem področij in druge posebnosti starodavne astro-duhovne veroizpovedi; in ko bo pridobljeno znanje in izkušnja, ju bo bolje razumevanje - tako starodavnega kot sodobnega misticizma - zbližalo in razkrilo njuno skladnost in soglasnost, ki ju ni nikoli motila - zgolj zakrila - človeška nevednost in domišljavost.

Toda Okultizem ima tudi fizični vidik, mimo katerega ne morem iti. Človek je četverno bitje.

V človeku obstajajo štiri stvari: duh, duša, prikazen, meso; štirje kraji te štiri ohranjajo in posedujejo. Zemlja pokriva meso, prikazen lebdi nad grobom, Orcus* poseduje dušo, po zvezdah pa duh hrepeni.

Ko duh zapusti telo in je ustrezno pripravljen za zvezdna področja, se ta obdržijo v smrtnih ostankih; in senca, ki ni del duha ali resničnega moškega ali ženske, jih lahko še vedno popači, razodeva preteklost; dejansko bolj razkriva svojo čutno zgodovino, in to svojo čutno istovetnost izraža bolje kot to lahko duh, ki pozna le duhovne stvari.

Starodavna sciomancija** je v enakem odnosu do sodobne psihometrije kot starodavna Magija do sodobnega Spiritualizma. Tako v hišah, v katerih straši, na pokopališčih in krajih, kjer so se zgodila nasilna dejanja, občutljivi vidijo dramo, ki je izparela že davno tega in pri kateri duh ne sodeluje.

Duh ne more niti komunicirati, razen preko medsebojnega mešanja fizične in duhovne aure in le tako, da pride v stik s fizičnimi stvarmi, lahko o le-teh karkoli ve; in zato so mediji enako potrebni na oni strani kot na tej; in preko teh medijev, Duhov Varuhov, se lahko približamo dojemanju duhovnih resnic, če za njih živimo.

* Orcus - rimski bog smrti in podzemlja (op.p.).

** Sciomancija - prerokovanje s pomočjo duhov umrlih (op.p.).

Praktični okultizem

Pomembno za študente.

Kakor kažejo pisma iz KORESPONDENCE tega meseca, obstajajo številni ljudje, ki iščejo praktične napotke v Okultizem. Zato postaja nujno, da enkrat za vselej pojasnimo:

(a) Bistveno razliko med teoretičnim in praktičnim Okultizmom; ali tem, kar je na eni strani splošno znano kot Teozofija in Okultno znanostjo na drugi; in

(b) naravo težav, ki so povezane s preučevanjem drugega.

Lahko je postati teozof. Vsaka oseba s povprečnimi intelektualnimi sposobnostmi in nagnjenostjo do metafizike, ki je čistega, nesebičnega življenja, ki najde več veselja v pomoči svojemu sosedu kot v prejemanju pomoči, ki je vedno pripravljena na žrtvovanje svojih lastnih ugodij zaradi drugih ljudi, ki ljubi Resnico, Dobroto in Modrost zaradi njih samih in ne zaradi koristi, ki jih prinašajo, je teozof.

Vendar pa je povsem druga stvar usmeriti samega sebe na pot, ki vodi do znanja, kaj je dobro narediti, do pravilnega razlikovanja med dobrim in

zlim; na pot, ki človeka vodi tudi do tiste moči, s katero lahko naredi dobro, ki si ga želi, na videz pogosto tako, kot da mu ne bi bilo potrebno dvigniti niti prsta.

Še več, obstaja pomembno dejstvo, s katerim bi se moral seznaniti študent. In sicer, izjemna, skoraj brezmejna odgovornost, ki jo za učenca prevzame učitelj. Od Gurujev na vzhodu, ki učijo odprto ali skrivno, do nekaterih Kabalistov v zahodnih deželah, ki učijo osnove Svete Znanosti svoje učence - tistih zahodnih Hierofantov, ki pogosto niti sami ne poznajo nevarnosti, katerim se izpostavljajo - vsak in vsi ti "Učitelji" se podrejujejo enemu in istemu neizpodbitnemu zakonu. Od trenutka, ko začnejo *dejansko* učiti, od trenutka, ko predajo *katerokoli* moč - najsi psihično, mentalno ali fizično - na svoje učence, nase prevzamejo vse grehe tega učenca, ki so povezani z Okultnimi Znanostmi, najsi zaradi opustitve ali povzročitve, vse do tistega trenutka, ko iniciacija naredi učenca za Mojstra in odgovornega za samega sebe. Obstaja strašen in mističen religiozni zakon, ki so ga zelo spoštovali in upoštevali v grški, na pol pozabili nanj v rimo-katoliški in povsem izločili v protestantski Cerkvi. Izhaja iz prvih dni krščanstva in ima svoj temelj v pravkar omenjenem zakonu, katerega simbol in izraz je bil. To je dogma o popolni svetosti odnosa med božanskimi-starši, ki so otrokovi pokrovitelji. [1] Ti tiho prevzamejo nase vse grehe na novo krščenega otroka - (na-maziljenega kot pri iniciaciji, resnično skrivnost!) - do dneva, ko otrok postane odgovorna enota, ki pozna dobro in zlo. Tako je jasno, zakaj so "Učitelji" tako zadržani in zakaj morajo "Chele" skozi sedem let preizkusne dobe, da dokažejo svojo ustreznost ter razvijejo tiste lastnosti, ki so nujne za varnost, tako Mojstra kot učenca.

Okultizem ni magija. *Sorazmerno* lahko se je naučiti zvijače z uroki in metod rabe subtilnejših, vendar še vedno materialnih sil fizične narave; v človeku se hitro prebudijo moči živalske duše; sile, ki jih njegova ljubezen, sovraštvo, strast, lahko priključijo v delovanje, se hitro razvijejo. Toda to je Črna Magija - *Čarovništvo*. Kajti vzgib je tisti, *in le vzgib*, ki opredeljuje, ali bo katerokoli izražanje moči postalo črna, zlobna, ali pa bela, dobronamerna

Magija. Ni mogoče uporabiti duhovnih sil, če v operaterju obstaja tudi najmanjši pridih sebičnosti. Kajti, če vzgib ni v celoti čist, se duhovna volja spremeni v psihično, deluje na astralni ravni in se z njo lahko proizvede strašne rezultate. Moči in sile živalske narave se lahko uporabi tako za sebičen in maščevalen kot za nesebičen in vse-odpuščajoč namen; moči in sile duha se same predajo le popolnoma čistemu v srcu - in to je BOŽANSKA MAGIJA.

Kateri so potem zahtevani pogoji, da bi človek postal študent “Božanske Sapientia”? Kajti, vedeti je treba, da noben takšen poduk ni mogoče dati, če niso izpolnjeni ti pogoji in rigorozno spoštovani med leti študija. To je *sine qua non*. Noben človek ne more plavati, če ne skoči v globoko vodo. Nobena ptica ne more leteti, dokler ne zrastejo njene peruti, če nima pred sabo zraka in če nima poguma, da bi se zaupala zraku. Človek, ki bo ravnal z dvoreznim mečem, mora najprej do popolnosti obvladati topo orožje, da ne bi že ob prvem poskusu poškodoval samega sebe - ali še slabše - druge.

Da bi podali vsaj približno predstavo o pogojih, pod katerimi edino je mogoče preučevati Božansko Modrost varno, brez nevarnosti, da bi Božanska volja odstopila mesto Črni Magiji, ponujamo stran iz “zasebnih pravil”, s katerimi je oskrbljen vsak inštruktor na vzhodu. Stavki, ki sledijo, so izbrani iz velikega števila teh pravil in pojasnjeni v oklepajih.

1. Prostor, ki se ga izbere za podajanje navodil, mora biti mesto, ki ne bo odvracalo uma, in napolnjeno z “vpliv-vključujočimi” (magnetnimi) predmeti. Med drugimi stvarmi mora biti prisotnih pet svetih barv, zbranih v krogu. Mesto mora biti osvobojeno kakršnihkoli škodljivih vplivov, ki bi plavali po ozračju.

[Mesto mora biti odmaknjeno in ne sme biti uporabljeno za noben drug namen. Pet “svetih barv” predstavljajo prizmatični odtenki, ki so urejeni na določen način, ker so te barve zelo magnetne. “Škodljivi vplivi” so vsakršne motnje v obliki sporov, preprirov, slabih čutenj, itd., ker pravijo, da se te takoj vtisnejo v astralno svetlobo, *to je*, v ozračje mesta in plavajo “po

zraku”. Ta prvi pogoj se zdi lahko dosegljiv, vendar pa se bo ob nadaljnjem razmisleku izkazal za enega od najtežje uresničljivih.]

2. Preden je učencu dovoljen študij “iz oči v oči”, mora pridobiti predhodno razumevanje v izbrani družbi drugih *laičnih upasaka* (učencev), katerih število mora biti liho.

[“Iz oči v oči” v tem primeru pomeni neodvisen študij, ločen od drugih, ko učenec prejme svoja navodila *iz oči v oči*, najsi v samem sebi (od svojega višjega, Božanskega Jaza) ali svojega guruja. Le takrat vsak prejme *sebi ustrezno* informacijo, v skladu s tem, kako je uporabil svoje znanje. To se lahko zgodi le proti koncu cikla poučevanja.]

3. Preden boš ti (učitelj) predal svojemu Lanoo-ju (učencu) dobre (svete) LAMRIN besede ali mu dovolil, “da se pripravi” na *Dubjed*, moraš poskrbeti, da je njegov um povsem očiščen in pomirjen z vsem, še posebej s *svojimi drugimi Jazi*. Sicer se bodo besede Modrosti in dobrega zakona razpršile in jih bodo odnesli vetrovi.

[“Lamrin” je delo s praktičnimi navodili, ki ga je v dveh delih napisal Tsonkha-pa, enega za duhovniške in ekzoterične namene, drugega za ezoterično rabo. “Da se pripravi” na *Dubjed*, pomeni pripravo posod, ki se bodo uporabljale za videnja, kot so ogledala in kristali. “Drugi jazi” se nanaša na soštudente. Če med učečimi ne vlada največje možno skladje, ni mogoč *nika kršen* uspeh. Učitelj je tisti, ki opravi izbor v skladu z magnetnimi in električnimi naravami študentov, tako da poveže in zelo skrbno uskladi pozitivne in negativne prvine.]

4. *Upasaka* morajo med študijem poskrbeti, da so povezani kot prsti na roki. Ti moraš vtisniti v njihove ume to, da bo tisto, kar rani enega, ranilo tudi druge, in da so odsotni, če tisto, kar veseli enega, ne odmeva v prsih drugih, zahtevani pogoji in nadaljevanje nima nobenega smisla.

[To se bo le težko zgodilo, če začetni izbor ni bil opravljen skladno z magnetnimi zahtevami. Znano je, da morajo chele, ki so sicer obetajoči in pri-

pravljene na sprejem resnice, zaradi svojega značaja in nezmožnosti, da bi se *uglasili* s svojimi tovariši, počakati cela leta.]

5. So-učence mora guru uglasiti kot strune lutnje (*vine*), vsako drugače od ostalih, pa vendar tako, da vsaka oddaja zvoke v skladju z vsemi. Kolektivno morajo oblikovati klaviaturo, ki se bo v vseh svojih delih odzvala na najmanjši dotik (dotik Mojstra). Tako se bodo njihovi umi odprli za harmonije Modrosti, da bodo kot znanje vibrirale skozi vsakega in vse, z učinki, ki bodo ugajali predsedujočim bogovom (angelom varuhom ali pokroviteljem) in bodo koristni za Lanoo-ja. Tako bi se morala Modrost za vedno vtisniti v njihova srca in skladnost zakona nikoli prelomiti.

6. Tisti, ki si želijo pridobiti znanje, ki vodi do *Siddhis* (okultnih moči), se morajo odpovedati vsem nečimrnostim življenja in sveta (tu sledi seznam *Siddhis*).

7. Nihče ne sme čutiti takšnih razlik med sabo in svojimi so-študenti kot so “jaz sem bolj moder”, “jaz sem bolj svet in bolj všečen učitelju ali moji skupnosti, kot moj brat”, itd., in ostati *upasaka*. Njegove misli morajo biti predvsem osredotočene na njegovo srce in odstraniti iz njega vsako sovražno misel do vsakega živega bitja. Ono (srce) mora biti polno čutenja svoje ne-ločenosti od ostalih bitij kot od celotne Narave, sicer ne bo sledil nikakršen uspeh.

8. Lanoo (učenec) mora sam odstraniti živ zunanji vpliv (magnetne izlive iz živih bitij). Zato mora, medtem ko je eno z vsem, v svoji *notranji naravi* ločiti svoje vnanje (zunanje) telo od vsakršnega tujega vpliva: nihče drug ne sme piti ali jesti iz njegove posode kot le on sam. Izogibati se mora telesnemu stiku (*to je*, da se ga dotika ali da se on dotika) s človeškimi kot živalskimi bitji.

[Dovoljena ni nobena domača žival in prepovedano je celo dotikanje določenih dreves in rastlin. Učenec mora tako-rečeno živeti v svojem lastnem ozračju, da bi ga lahko individualiziral za okultne namene.]

9. Um mora ostati top za vse, razen za univerzalne resnice v naravi, sicer bo “Nauk Srca” postal le “Nauk Očesa” (*to je*, prazen ekzoteričen ritualizem).

10. Učenec ne bi smel zaužiti nobene živalske hrane, nič, kar vsebuje življenje. Uživati ne bi smel nobenega vina, nobenega alkohola ali opija, kajti ta poživila so kot Lhamayin (zli duhovi), ki se oprimejo neprevidnega in požrejo razumevanje.

[Vino in alkohol naj bi vsebovala in ohranjala slab magnetizem vseh ljudi, ki so pomagali pri njuni proizvodnji; meso vsake živali ohranja psihične značilnosti svoje vrste.]

11. Meditacija, vzdržnost v vsem, izpolnjevanje moralnih dolžnosti, prijazne misli, dobra dela in vljudne besede, kakor tudi dobra volja do vseh in celovita pozaba na Jaz, so najbolj učinkovita sredstva za doseganje znanja in za pripravo na sprejem višje modrosti.

12. Le s pomočjo doslednega spoštovanja predhodnih pravil lahko Lanoo upa, da bo v doglednem času pridobil Siddhije Arhatov, rast, ki ga pripravila na to, da postopoma postane Eno z UNIVERZALNIM VSE.

Teh dvanajst izvlečkov je izbranih izmed okoli triinsedemdesetih pravil, katerih naštevanje bi bilo nesmiselno, saj bi bila v Evropi brez pomena. Toda celo teh nekaj je dovolj, da pokažemo brezmejnost težav, ki obdajajo pot naj-bo “Upasake”, ki se je rodil in bil vzgajan v zahodnih deželah. [2] Vsa zahodna, še posebej pa angleška vzgoja je polna načela tekmovalnosti in boja; vsakega fanta se sili naj se uči hitreje, da bo prekašal svoje tovariše in jih na vse mogoče načine nadkrilil. Vztrajno se vzgaja to, kar se napačno imenuje “prijateljska tekmovalnost”, in isti duh se vnaša in krepi v vsako podrobnost življenja.

Kako lahko zahodnjak, s tovrstnimi “privzgojenimi” predstavami iz otroštva, doseže takšno čutenje do svojih so-študentov, da bodo “kot prsti ene roke”? Ti so-študentje niso izbrani po njegovem *lastnem izboru*, ali tisti, ki bi jih izbral on sam na podlagi osebnega ujemanja in presoje. Izbral jih njegov učitelj na precej drugačni osnovi, in tisti, ki naj bi bil študent, mora

biti *najprej* dovolj močan, da iz svojega srca izkorenini vsa čutenja odpora in mržnje do drugih. Koliko zahodnjakov je sploh pripravljenih iskreno poskusiti s tem?

In nato podrobnosti iz vsakodnevnega življenja, povelje, da se človek ne sme dotikati niti roke svojega najbližjega in najdražjega. Kako zelo v nasprotju z zahodnimi predstavami o naklonjenosti in dobrem čutenju je to! Kako hladno in trdo se zdi. Tudi sebično, bodo rekli ljudje, vzdržati se nudenju ugodja drugim zaradi svojega lastnega razvoja. No, naj tisti, ki mislijo tako, odložijo na neko drugo življenje poskus, da bi iskreno stopili na pot. Vendar pa naj ne uživajo v svoji namišljeni nesebičnosti. Kajti, dejansko je to, kar jim dopušča zavajanje samih sebe, tako le na videz, njihove konvencionalne predstave, ki temeljijo na čustvenosti in srčnih izlivih ali tako-imenovani vljudnosti, stvari iz nerealnega življenja, ne pa nareki Resnice.

Toda, tudi če pustimo ob strani te težave, ki bi jih lahko obravnavali kot “zunanje”, pa čeprav je njihov pomen vseeno velik, kako naj se študentje na zahodu “uglasijo”, da bi dosegli skladnost, ki se tukaj zahteva od njih? Osebnost je v Evropi in Ameriki postala tako močna, da ne obstaja nobena šola umetnosti, katere člani se ne bi medsebojno sovražili in bili ljubosumni eden na drugega. “Profesionalno” sovraštvo in zavist sta postala pregovorna; ljudje si prizadevajo za vsako ceno doseči lastno korist in celo takomenovane vljudnosti so le votle maske, ki pokrivajo te demone sovraštva in ljubosumja.

Na vzhodu duh “ne-ločenosti” privzgajajo že od otroštva, tako kot na zahodu tekmovalnost. Osebnostno stremljenje, osebna čutenja in želje, tam nihče ne spodbuja, da bi se tako razrastla. Ko je zemlja naravno dobra, je vzgajanje pravilno in otrok zraste v moža, v katerem je navada podreditve človekove nižje narave njegovemu višjemu Jazu močna in mogočna. Na zahodu ljudje mislijo, da so njihove simpatije in antipatije do drugih ljudi in stvari vodilna načela, po katerih naj bi delovali, tudi takrat, ko ne naredijo iz njih zakon svojih življenj in jih ne skušajo vsiliti drugim.

Naj tisti, ki se pritožujejo, da so se v Teozofskem društvu naučili le malo, vzamejo k srcu besede, ki so zapisane v članku iz februarske številke revije *Path*: “Ključ do vsake stopnje je *aspirant sam*”. Ni “strah pred Bogom” tisti, ki predstavlja “začetek Modrosti”, ampak je MODROST SAMA PO SEBI poznavanje JAZA.

Kako velik in resničen je za študenta Okultizma, ki je začel spoznavati nekatere od omenjenih resnic, odgovor, ki ga je delfijski Orakel dal vsem, ki so prišli iskat Okultno Modrost - besede, ki jih je vedno znova in znova ponavljal in uveljavljal modri Sokrat - ČLOVEK SPOZNAJ SAMEGA SEBE

...

[1] Tako sveta je tako oblikovana zveza, ki so jo obsodili v Grški Cerkvi, ko na poroko med božanskimi starši in otrokom gledajo kot na najslabšo vrsto incesta, da jo obravnavajo kot nelegalno in prepovedano z zakonom; in ta prepoved se širi celo na otroke enega od pokroviteljev v odnosu do tistih drugega.

[2] Potrebno je vedeti, da se *vs*i “Chele”, celo laični učenci, imenujejo Upasaka do svoje prve iniciacije, ko postanejo lanoo-Upasaka. Do tistega dne se celo tiste, ki pripadajo lama-sarijam in so *odmaknjeni*, obravnava kot “laike”.

Okultizem proti okultnim umetnostim

Pogosto sem slišal, a nikoli verjel doslej,
da obstajajo takšni, ki s silnimi uroki
podrejajo svojim sprijenim namenom zakone narave.

Milton

V “Korespondenci” tega meseca številna pisma pričajo o močnem vtisu, ki ga je na nekatere pustil naš članek iz preteklega meseca, “Praktični Okultizem”. Ta pisma dokazujejo in podpirajo dva logična zaključka:

(a) da obstaja veliko več dobro izobraženih in mislečih ljudi, ki verjamejo v obstoj Okultizma in Magije (ki se med seboj precej razlikujeta) kot si to domišlja sodobni materialist; in

(b) da večina verujočih (vključno s številnimi teozofi) nima določne predstave o naravi Okultizma in da ga mešajo z Okultnimi znanostmi na splošno, vključno s “Črno umetnostjo”.

Njihove predstave o močeh, ki jih ta podeljuje človeku, in sredstev, ki jih je potrebno uporabiti, da bi jih pridobili, so tako raznovrstne kot so čudaške. Nekateri si domišljajo, da je vse, kar je potrebno, da se postane Zanon, in

nek mojster v tej umetnosti, ki bo pokazal pot. Drugi, da mora človek le prestopiti sueški kanal in se napotiti v Indijo, da bi nato zacvetel kot Roger Bacon ali celo kot Grof St. Germain. Mnogi imajo za svoj ideal Margravea z njegovo stalno obnavljajočo se mladostjo in le malo skrbijo za dušo, kot za ceno, ki jo je potrebno zanjo plačati. Ne redki, ki čisto in preprosto "Čarovnico-Endorizma" mešajo z Okultizmom - in ki "skozi zevajočo Zemljo v stigijskem polmraku priključijo suhljati duh, da hodi v luči," pa hočejo, da se zaradi te spretnosti na njih gleda kot na popolne Adepte. "Ceremonialna Magija" je, v skladu s pravili, ki jih je posmehljivo zapisal Eliphas Levi, drug namišljen *alter-ego* filozofije starodavnih Arhatov. Na kratko, prizme, skozi katere vidijo Okultizem tisti, ki ne poznajo filozofije, so tako večbarvne in raznovrstne kot jih le lahko ustvari človeška domišljija.

Ali bodo ti kandidati za Modrost in Moč zelo užaljeni, če se jim pove suho resnico? Ni le koristno, ampak je sedaj postalo tudi *nujno*, da se večini teh odpre oči, preden bo prepozno. To resnico je mogoče povedati z nekaj besedami. Na zahodu ni med vnetimi stotinami tistih, ki sami sebe imenujejo "Okultisti", niti pol ducata takšnih, ki bi imeli vsaj približno točno predstavo o naravi Znanosti, v kateri se želijo izpopolniti. Z redkimi izjemami se vsi nahajajo na široki poti k Čarovništvu. Poskušajmo vzpostaviti nek red v kaosu, ki vlada v njihovih umih, še preden bodo začeli protestirati zoper to trditev. Naj se najprej podučijo o resničnem odnosu Okultne Znanosti do Okultizma in razlike med njima, nakar so še vedno lahko jezni, če bodo še vedno mislili, da imajo prav. Torej, naučijo se naj, da se Okultizem razlikuje od Magije in drugih skrivnih Znanosti tako, kot se razlikuje veličastno sonce od nočne svetilke, tako, kot se nespremenljivi in nesmrtni Človekov Duh - odsev absolutnega, brez-vzročnega in nespoznavnega VSE - razlikuje od smrtne gline - človeškega telesa.

Na našem visoko civiliziranem zahodu so se sodobni jeziki izoblikovali in besede skovale na podlagi idej in zamisli - kar se je zgodilo v vsakem jeziku - in bolj ko je ta postal materializiran v hladnem ozračju zahodne sebičnosti in njegovega nenehnega lova za dobrinami tega sveta, manj je bilo čutiti

kakršnokoli potrebo po ustvarjanju novih izrazov, ki bi izražali to, kar je bilo na tiho sprejeto kot absolutno in zastarelo “vraževerje”. Takšne besede bi se lahko nanašale na ideje, katerim nek kulturni človek domnevno sploh ne bi smel nuditi zavetja v svojem umu. “Magija”, sinonim za trike, “Čarovništvo” isto kot robata nevednost, in “Okultizem” žalostni ostanek slaboumnih srednjeveških filozofov-ognja, Jacoba Boehmeja in St. Martina, so izrazi, ki več kot zadostujejo, da se z njimi pokrije celotno polje “sleparstva”. To so izrazi zaničevanja in na splošno v uporabi le v zvezi z usedlinami in ostanki temačnih dob in predhodnimi obdobji poganstva. Zato v angleškem jeziku nimamo nobenih izrazov, s katerimi bi lahko opredelili in osvetlili razliko med takšnimi nenormalnimi močmi ali znanostmi, ki vodijo do njih pridobitve, s takšno lepoto, kot je to mogoče z vzhodnjaških jeziki - še posebej s Sanskrtom. Kaj sporočata besedi “čudež” in “očaranost” (besedi, ki sta navsezadnje pomensko istovetni, saj obe izražata idejo o ustvarjanju čudovitih stvari s *kršenjem zakonov narave* (!!)), kakor to pojasnjujejo priznane avtoritete) umom tistih, ki ju slišijo ali izgovorijo? Kristjan - ki ne krši “zakonov narave” - se bo, medtem ko trdno verjame v *čudeže*, ker mu je bilo povedano, da jih je ustvaril Bog preko Mojzesa, najsi norčeval iz čarov, ki so jih izvajali faraonovi magi, ali pa jih pripisoval hudiču. In prav slednjega naši pobožni nasprotniki povezujejo z Okultizmom, medtem ko se njihovi neverni sovražniki, pogani, smejejo Mojzesu, Magom in Okultistom ter upirajo, da bi sploh namenili kakšno resno misel takšnim “vraževerjem”. To pa zato, ker ne obstaja noben izraz, ki bi pokazal na razliko, nobena beseda, ki ponazarjala luči in sence ter potegnila razmejitveno linijo med vzvišenim in resničnim ter absurdnim in smešnim. Zadnji sta teološki tolmačenji, ki učita o “kršenju zakonov Narave” s strani človeka, Boga ali hudiča; prvi pa *znanstveni* “čudeži” in čari Mojzesa in Magov *v skladu z naravnimi zakoni*, ki so bili vpeljani v Modrost Svetišč, ki so bila “Kraljevska Društva” tistih dni, in v resnični OKULTIZEM. Ta zadnja beseda je gotovo zavajajoča, prevedena, kot se zdi, iz sestavljene besede *Gupta-Vidya*, “Sveto

Znanje”. Toda znanje o čem? Pri tem nam lahko pomagajo nekateri sanskrtski izrazi.

Obstajajo štiri (med številnimi drugimi) imena za različne vrste Ezoteričnega Znanja ali Znanosti, ki so podana celo v ezoteričnih *Puranah*. Ta so (1) *Yajna-Vidya*,^[1] znanje o okultnih močeh, prebujenih v Naravi z izvajanjem določenih religioznih ceremonij in obredov. (2) *Maha-Vidya*, “veliko znanje”, magija Kabalistov in čaščenje *Tantrikov*, pogosto Čarovništvo najslabše vrste. (3) *Guhya-Vidya*, znanje o mističnih močeh, ki počivajo v Zvoku (Ethru), in zato v Mantrah (petih molitvah ali zaklinjanjih) ter odvisnih od uporabljenega ritma in melodije; z drugimi besedami, izvajanje magije, ki temelji na Poznavanju Sil Narave in njihovih medsebojnih odnosov. In (4) ATMA-VIDYA, izraz, ki se prevaja preprosto “znanje o Duši”, *resnična Modrost* po orientalistih, ki pa dejansko pomeni veliko več.

To zadnje je edina vrsta Okultizma, ki naj bi si jo prizadeval doseči vsak teozof, ki občuduje *Luč na Pot* in ki naj bi bil moder in nesebičen. Vse ostalo je neka veja “Okultnih Znanosti”, *to je*, umetnosti, ki temeljijo na poznavanju končnega bistva vseh stvari v Kraljestvih Narave - kot so mineralov, rastlin in živali - torej stvari, ki pripadajo kraljestvu *materialne* narave, ne glede na to, kako nevidna je ta snov lahko in kako zelo se je zaradi tega izognila prijemu Znanosti. Alkimija, Astrologija, Okultna Fiziologija, Kiromančija, obstajajo v Naravi in eksaktne Znanosti - morda se tako imenujejo zato, ker je v tej dobi protislovnih filozofij vse postavljeno na glavo - so že odkrile nemalo skrivnosti omenjenih *umetnosti*. Toda jasnovidnost, ki jo v Indiji simbolizira “Oko Šive”, na Japonskem pa se imenuje “Neskončen Pogled”, ni Hipnotizem, nezakonski otrok Mesmerizma, in je ni mogoče pridobiti s takšnimi umetnostmi. Vse ostale je mogoče izpopolniti in doseči določene rezultate, najsi dobre, slabe ali nevtralne; vendar pa jim *Atma-Vidya* pripisuje majhno vrednost. Vključuje vse te in jih občasno celo lahko uporablja, vendar pa to počne šele potem, ko jih očisti njihovih usedlin, in to za dobrodelne namene in s skrbjo, da je odstranjena vsaka

prvina sebičnega vzgiba. Naj pojasnimo: vsak moški ali ženska lahko začne preučevati eno ali vse zgoraj omenjene "Okultne Umetnosti" brez kakršnekoli velike vnaprejšnje priprave in celo brez prevzetja kakršnegakoli preveč vzdržnega načina življenja. Človek za to celo ne potrebuje nobenih visokih meril moralnosti. V zadnjem primeru se bo seveda vsak študent razcvetel v zelo spodobno vrsto čarovnika in strmoglavil v črno magijo. Toda zakaj bi bilo to pomembno? *Voodoojci* in *Dugpe* jedo, pijejo in se veselijo nad hekatombami žrtev svojih peklenski umetnosti. In to isto počnejo ljubeznivi gospodje vivisektorji in diplomirani "Hipnotizerji" z medicinskih fakultet; s to edino razliko med tema dvema razredoma, da so *Voodoojci* in *Dugpe zavestni*, Charcot-Richetova četa pa *ne-zavestni* Čarovniki. Ker morajo oboji požeti sadove svojih delovanj in dosežkov v črni umetnosti, zahodni zdravniki ne bi smeli biti deležni kazni in ugleda brez dobičkov in radosti, ki jih lahko pridobijo iz njih. Kajti ponovno povejmo, *hipnotizem* in *vivisekcija*, takšna, kot se izvajata v naših šolah, sta šoli, sta čisto in preprosto Čarovništvo, a *brez znanja*, ki ga uživajo *Voodoojci* in *Dugpe* in katerega si Charcot-Richet ne more pridobiti niti v petdesetih letih trdega študija in eksperimentalnega opazovanja. Zato naj tisti, ki se bodo umazali z magijo, najsi razumejo njeno naravo ali ne, in za katere so pravila, ki so naložena študentom, pretrda, zaradi česar dajo Atma-Vidyo ali Okultizem na stran - nadaljujejo brez njiju. Naj vsekakor postanejo magi, celo če bodo postali *Voodoojci* in *Dugpe* za naslednjih deset inkarnacij.

Toda zanimanje naših bralcev se bo verjetno osredotočilo na tiste, ki jih nepremagljivo privlači "Okultno", ki pa še niso, najsi spoznali resnično naravo tega, proti čemer stremijo, niti postali brez-strastni, še manj pa resnično nesebični.

Kaj naj s temi nesrečniki, nas boste vprašali, ki jih cepijo na dvoje nasprotnoče si sile? Kajti prepogosto smo že povedali, da bi bilo potrebno ponavljati, samo dejstvo pa je očitno vsakemu opazovalcu, da, ko se v človekovem srcu enkrat prebudi želja po Okultizmu, potem on nima več upanja na mir, na to, da bi na tem svetu še našel kakšen kraj počitka in udobja. Stalno-

razjedajoči nemir, ki se mu ne more upreti, ga potegne v divje in neobljudene kraje življenja. Njegovo srce je preveč polno strasti in sebične želje, da bi mu dovoljevalo preiti Zlata Vrata; on ne more najti počitka ali miru v običajnem življenju. Ali mora zato neizogibno pasti v čarovništvo in črno magijo ter si skozi mnoge inkarnacije nakopičiti strašno Karmo? Ali zanj ni nobene druge poti?

Dejansko je, odgovarjamo. Naj ne stremi po višjem kot tem, kar je sposoben doseči. Naj ne prevzame težjega bremena, kot ga je sposoben nositi. Ne da bi kdajkoli želel postati "Mahatma", Buda ali Velik Svetnik, naj preučuje filozofijo in "Znanost Duše", pa bo lahko postal eden od preprostih dobrotnikov človeštva, brez kakršnihkoli nadčloveških moči. Siddhiji (ali moči Arhata) so le za tiste, ki so sposobni "voditi življenje" na takšen način, da se lahko podredijo strašnim žrtvovanjem, ki so potrebna za takšno urjenje, in da se jim podredijo *do zadnje črke*. Naj takoj vedo in za vedno zapomnijo, da je *resnični Okultizem ali Teozofija* "Velika Odpoved JAZA", brezpogojna in absolutna, v mišljenju in delovanju. Je ALTRUIZEM, in v celoti zavrže tistega, ki ga izvaja iz preračunljivosti. "On živi, ne za sebe, ampak za svet", takoj, ko se zaobljubi delu. Med prvimi leti preizkusne dobe je marsikaj oproščeno. Toda, takoj, ko je "sprejet", mora njegova osebnost izginiti in postati mora *zgolj dobrodejna sila v Naravi*. Takrat sta pred njim dva pola, dve poti, in nobenega sredinskega kraja počitka. Ali se mora s trudom vzpenjati, korak za korakom, pogosto skozi številne inkarnacije in *brez Devachanskega* počitka, po zlati lestvi, ki vodi do življenja Mahatme (stanja *Arhata* ali *Bodhisatve*), ali pa si bo dovolil, da ob prvem napačnem koraku zdrsne z lestve in se skotalil navzdol v *življenje Dugpe ...*

Vse to je, najsi neznano, ali pa v celoti spregledano. Dejansko, tisti, ki je sposoben slediti tihi evoluciji pripravljanih stremljenj kandidatov, pogosto odkrije nenavadne ideje, ki si tiho prilastijo njihove ume. Obstajajo takšni, katerih moči razmišljanja so tako izkrivili tuji vplivi, da si domišljajo, da je mogoče živalske strasti oplemenititi in povzdigniti, da lahko svoj bes, silo in ogenj, tako rečeno, obrnejo navzven; da jih je mogoče shraniti in zapreti

v prsi, dokler se njihova energija, ne-izčrpana, ne usmeri proti višjim in bolj svetim namenom: in sicer, dokler *njihova kolektivna in nerazvita moč ne usposobi njihovega posestnika, da vstopi v resnično Svetišče Duše* in stoji tam v prisotnosti *Mojstra - VIŠJEGA JAZA!* Za ta namen se ne bodo borili s svojimi strastmi, niti jih pobili. Preprosto bodo, z močnim naporom volje, pogasili silovite plamene in se jim postavili po robu v svojih naravah ter dovolili ognju, da tli pod tanko plastjo pepela. Radostno se bodo prepustili mukam špartanskega mladeniča, ki je dovolil lisici, da je požrla njegovo drobovje, namesto da bi se od nje ločil. Oh, ubogi, slepi sanjači!

To je isto, kot če bi upali, da bo truma opitih dimnikarjev, razgretih in mastnih od svojega dela, če bo zaprta v Svetišče in odeta v čista, bela, platnena oblačila, namesto da bi jih umazala in jih s svojo prisotnostjo spremenila v kup umazanih cunj, postala mojstri svetega zavetišča in se na koncu dvignila iz njega enako brezmadežna kot to zavetišče. Zakaj si ne bi raje domišljali, da bo ducat dihurjev, ujetih v čisto ozračje *Dgon-pa* (samostana), lahko prišlo iz njega prepojenih z vsemi dišavami uporabljenega kadila? ... Nenaavadna blodnja človeškega uma. Ali je temu lahko tako? Poskušajmo razmisliti.

“Mojster” v Svetišču naših duš je “Višji Jaz” - božanski duh, katerega zavest temelji in izhaja le (vsekakor med smrtnim življenjem človeka, v katerega je ujet) iz Uma, za katerega smo se strinjali, da ga bomo imenovali *Človeška Duša* (pri čemer je “Duhovna Duša” nosilec Duha). Zato je prva (*osebna* ali človeška duša) v svoji najvišji obliki sestavljena iz duhovnih stremeljenj, hotenja in božanske ljubezni; in v svojem nižjem aspektu iz živalskih želja in zemeljskih strasti, ki jih ji je podelilo njeno druženje s svojim nosilcem, sedežem vseh teh. Tako predstavlja vez in posrednika med človekovo živalsko naravo, katere višji razum si skuša podrediti, in božansko duhovno naravo, proti kateri gravitira, kadarkoli ji uspe doseči zmago v njenem boju z *notranjo živaljo*. Slednja je instinktivna “živalska Duša” in leglo tistih strasti, ki so, kakor smo ravnokar prikazali, utišane, namesto da bi bile ubite, in zaprte v njihove prsi s strani nekaterih neprevidnih navdušencev. Ali

ti lahko še vedno upajo, da bodo morda obrnili blatni tok živalskega sejalcia v kristalne vode življenja? In kje, na kateri nevtralni zemlji jih je mogoče ujeti, da ne bi več vplivale na človeka? Silovite strasti ljubezni in pohlepa so še vedno žive in še vedno jim je dovoljeno ostati na kraju svojega rojstva - *tej isti živalski duši*; kajti tako višji kot nižji deli "Človeške Duše" ali Uma zavračajo takšne sostanovalce, čeprav se ne morejo izogniti temu, da bi jih ti sosede omadeževali. "Višji Jaz" ali Duh ni sposoben vsrkati takšna čutenja, tako kot se voda ne more premešati z oljem ali nečisto tekočo maščobo. Tako je le um edina vez in posrednik med človekom zemlje in Višjim Jazom - edini trpin, ki je v stalni nevarnosti, da ga bodo potegnile navzdol tiste strasti, ki jih je mogoče v vsakem trenutku znova prebuditi, tako da bo izginil v breznu materije. Kako se lahko sploh uglaši z božanskim skladjem višjega Principa, če to skladje v Svetišču priprave uničuje že sama prisotnost takšnih živalskih strasti? Kako lahko prevlada skladje, če dušo blati in odvrta vrtinec strasti in zemeljskih želja čutov telesa ali celo "Astralnega človeka"?

Kajti ta "Astralni", senčni "dvojnik" (tako v živali kot v človeku) ni družabnik *božanskega* Ega, ampak *zemeljskega telesa*. Je vez med osebnostnim JAZOM, nižjo zavestjo *Manasa* in Telesom ter nosilec *prehodnega, ne pa nesmrtnega življenja*. Tako kot senca projekcije človeka suženjsko in mehansko sledi njegovim gibom in vzgibom ter se zato naslanja na materijo, ne da bi se kdajkoli vzpel do Duha. Le, ko je moč strasti v celoti mrtva in ko so bile te zrušene in izničene v retorti neupogljive volje; ko so mrtva, ne le vsa poželenja in hrepenenja mesa, ampak tudi priznavanje osebnostnega Jaza in je bil posledično "astral" zmanjšan na ničlo, se lahko odvijev Združitve z "Višjim Jazom". Takrat "Astral" odseva zgolj nadvladanega človeka, še vedno živo, vendar pa ne več hrepenečo, sebično osebnost, takrat lahko bleščeči *Augoeides*, božanski JAZ, vibrira v zavestnem skladju z obema poloma človeške Entitete - očiščenim človekom materije in vedno čisto Duhovno Dušo - in stoji v prisotnosti MOJSTRA JAZA, Christosa mističnih Gnostikov, večno pomešan, stopljen z, eno z NJIM.[2]

Kako potem lahko človek razmišlja, da bo vstopil skozi “ozka vrata” okultizma, če so njegove vsako-dnevne in vsako-urne misli povezane s posvetnimi stvarmi, željami posedovanja in moči, s poželenjem, stremljenjem in dolžnostmi, ki so, kakorkoli častitljive, še vedno zemeljske? Celo ljubezen do žene in družine - najbolj čista, kot tudi najbolj nesebična človeška ljubezen - je ovira za dejanski okultizem. Kajti, najsi vzamemo za primer sveto ljubezen matere do otroka, ali pa tisto moža do žene, so celo ta čutenja, če jih analiziramo do dna in v resnici presejemo, še vedno najprej *sebičnost* in v naslednjem trenutku *egoisme a deux*. Katera mati ne bi brez trenutka obotavljanja žrtvovala tisoče življenj za tisto otroka, ki ji je pri srcu? In kateri ljubimec ali resnični soprog ne bi skrhal srečo vsakega drugega moškega in ženske okoli sebe, da bi zadovoljil željo nekoga, ki ga ljubi? Moramo povedati, da je to povsem naravno. Tako je, v luči kodeksa človeške ljubezni; ni pa tako v luči božanske univerzalne ljubezni. Kajti, kako lahko v naših dušah, medtem ko je naše srce polno misli o naši mali skupini jazov, ki so nam blizu in dragi, uspeva preostalo človeštvo? Kolikšen procent ljubezni in skrbi bo ostal v njih, da bi ga lahko podelili “veliki siroti”? In kako se bo lahko uveljavil “še vedno slaboten glas” v duši, ki je povsem zasedena s svojimi lastnimi privilegiranimi najemniki? Koliko prostora je tam ostalo za potrebe Človeštva *en bloc*, da bi se te lahko vtisnile vanjo ali celo upale na takojšen odziv? In vendar mora tisti, ki naj bi imel koristi od modrosti univerzalnega uma, le-to doseči preko *celotnega Človeštva*, brez razlikovanja v rasi, barvi kože, religiji ali družbenem položaju. Le altruizem lahko, ne pa ego-izem, celo ne v svojem najbolj zakonitem in plemenitem pojmovanju, vodi enoto, da se bo potopila svoj mali jaz v Univerzalne Jaze. *Tem* potrebam in temu delu se mora predati resničen učenec resničnega Okultizma, če naj bi dosegel *theo-zofijo*, božansko Modrost in Znanje.

Aspirant mora absolutno izbrati med življenjem sveta in življenjem Okultizma. Nekoristno in jalovo je prizadevanje, da bi združili to dvojje, kajti nihče ne more služiti dvema mojstroma in zadovoljiti oba. Nihče ne more

služiti svojemu telesu in višji Duši, opravljati svoje družinske dolžnosti in univerzalne dolžnosti, ne da bi prikrajšal eno ali drugo za njune pravice; kajti, ali bo prisluhnil “še vedno slabotnemu glasu” in ne bo slišal krikov svojih malih, ali pa bo prisluhnil le potrebam slednjih in ostal gluha za glas Človeštva. Za skoraj vsakega poročenega človeka, ki naj bi težil proti *resničnemu* praktičnemu Okultizmu, namesto k njegovi teoretični filozofiji, bi to predstavljalo nenehen, ob pamet spravljač boj. Kajti stalno bi omaroval med glasom neosebne božanske ljubezni do Človeštva in tistim osebnostne, zemeljske ljubezni. In to bi ga lahko pripeljalo le do tega, da ne bi bil uspešen v prvi ali drugi, ali pa nobeni od svojih dolžnosti. Še slabše. Kajti vsak, *ki se vdaja, potem ko se je zaobljubil OKULTIZMU, zadovoljevanju zemeljske ljubezni ali poželenja*, mora občutiti skoraj takojšen rezultat; ta, da ga neustavljivo potegne iz neosebnega božanskega stanja navzdol na nižjo raven materije. Čutno ali celo mentalno samo-zadovoljevanje vključuje takojšnjo izgubo moči duhovnega razločevanja; glasu MOJSTRA ni mogoče več razločiti od tistih človekovih lastnih strasti ali celo tistih *Dugpe*; pravičnega od napačnega; glasu moralnosti od tistega praznega sofizma. Mrtvo Morje najprej prevzame najbolj veličasten mističen videz, le za to, da bi se na ustnicah spreobrnilo v pepel in v grenkobo v srcu, s posledico:

Stalno poglobljajoča se globina,
stalno temneča tema,
norost namesto modrosti, krivda namesto nedolžnosti,
tesnoba namesto zamaknjenosti, in namesto upanja obup.

In ko se enkrat zmotijo in delujejo na svojih napakah, večina ljudi noče priznati svoje napake in se zato poglobljajo vse globlje in globlje v blato. In čeprav je njihov namen tisti, ki predvsem določa, ali se predajajo *beli* ali *črni* magiji, pa rezultati, četudi nehotenega, nezavednega čarovništva vseeno proizvedejo slabo Karmo. Dovolj smo povedali, da bi pokazali, da je *čarovništvo kakršnakoli vrsta zlega vpliva, ki se izvaja nad drugimi osebami, ki posledično trpijo, ali pa povzročajo trpljenje drugim*. Karma je težak kamen, vržen v mirne vode Življenja; in ustvariti mora vedno bolj široke kroge

valov, ki se vedno bolj širijo in širijo, skoraj *ad infinitum*. Takšni vzroki morajo priklicati učinke, in ti se morajo izpričati v pravičnih zakonih Povračila.

Mnogim stvarjem bi se bilo mogoče izogniti, če ljudje ne bi hiteli v prakse, katerih narave in pomena ne razumejo. Od nobenega se ne pričakuje, da bi nosil breme, ki presega njegovo odpornost in moči. Obstajajo “naravno-rojeni magi”, rojeni Mistiki in Okultisti, ki so si to pravico zaslužili na podlagi neposredne dediščine iz niza inkarnacij in eonov trpljenja in neuspehov. Ti so tako-rečeno brez-strastni. Noben ogenj zemeljskega izvora ne more zanetiti v plamen kateregakoli od njihovih čutov ali želja; noben človeški glas ne najde odziva v njihovih dušah, razen veliki krik Človeštva. Le ti so lahko prepričani v uspeh. Toda najti jih je mogoče le tu pa tam in oni prehajajo skozi ozka vrata Okultizma zato, ker s seboj ne nosijo osebne prtljage človekovih prehodnih čustev. Oni so se znebili čutenja nižje osebnosti, ohromili v njej “astralno” žival, tako da so se pred njimi na stežaj odprla zlata, a ozka vrata. Ni pa tako s tistimi, ki bodo morali še številne inkarnacije nositi breme grehov, zagrešenih v preteklih življenjih in celo v svojem sedanjem obstoju. Za te, razen če ne bodo nadaljevali z veliko previdnostjo, se lahko zlata vrata Modrosti spremenijo v široka vrata in široko pot, “ki vodi v pogubo” in zato “bodo mnogi, ki bodo vstopili”. To so Vrata Okultnih umetnosti, ki se izvajajo iz sebičnih vzgibov in v odsotnosti omejujočega in dobro-tvornega vpliva ATMA-VIDYE. Nahajamo se v Kali Yugi in njen poguben vpliv je tisočkrat močnejši na zahodu kot na vzhodu; od tu lahek plen za Moči v Dobi Teme v tem cikličnem boju in mnoge zablode, v okrilju katerih mora sedaj delovati svet. Ena od teh je relativna lahкота, s katero si ljudje domišljajo, da bodo prišli do “Vrat” in prečkali prag Okultizma, brez kakršnegakoli velikega žrtvovanja. To so sanje večine teozofov, ki jih je navdihnili želja po Moči in osebni sebičnosti, vendar pa ni takšnih čutenj, ki bi jih lahko kdajkoli vodila do cilja, po katerem hrepenijo. Kajti, kot je dobro povedal nekdo, ki je verjel, da se je žrtvoval za Človeštvo - “ozka so vrata in še ožja pot, ki vodi v življenje” večno in zato “jo bodo

našli le redki”. Dejansko tako ozka, da se že ob goli omembi nekaterih predhodnih težav, zahodni kandidati preplašeni obrnejo in drhteče umaknejo ...

Naj se ustavijo tukaj in ne poskušajo s svojo slabostjo naprej. Kajti, če jih, medtem ko obrnejo hrbet ozkim vratom, njihova želja do Okultnega potisne za korak v smeri širokih in bolj privlačnih Vrat tiste zlate skrivnosti, ki miglja v svetlobi utvare, potem gorje jim! Pripelje jih lahko le do življenja Dugpe in lahko so prepričani, da se bodo zelo hitro znašli na tisti *Via Fatale d’Inferno*, nad katerega vrata je Dante zapisal besede:

Skozi mene se pride v mesto žalosti.

Skozi mene se pride v večno bolečino.

Skozi mene se pride med izgubljene ljudi.

...

[1] “*Yajna*,” pravijo Brahmani, “večno obstaja, kajti izšla je iz Najvišjega Enega ... v katerem je speča počivala od ‘*nobenega* začetka’. Je ključ do TRAIVIDYA, trojne svete znanosti, ki jih vsebujejo verzi Rige in ki uči *Yaguje* ali žrtvene skrivnosti. ‘*Yajna*’ obstaja kot nevidna stvar v vseh časih; je kot latentna moč elektrike v električnem stroju, in zahteva le delovanje primerne aparata, da bi se jo izvabilo. Domnevno naj bi se širila iz *Ahavaniya* ali žrtvenega ognja v nebesa in oblikovala most ali lestev, s pomočjo katere lahko žrtvovalec komunicira s svetom bogov in duhov ter se, ko je še živ, celo povzpne do njihovih bivališč”. - Martin Hauge, *Aitreya Brahmana*. “Ta *Yajna* je nadalje ena od oblik Akase; in mistični svet, ki ga prikliče v obstoj in mentalno izrazi inicirani Svečenik, je *Izgubljeni Svet*, ki prejem spodbude z MOČJO-VOLJE”. *Isis Univeiled*, Zvezek 1., Uvod. Glej *Aitreya Brahmana*, Hauge.

[2] Tisti, ki bodo čutili nagnjenje, da bi videli tri *Egoje* v enem človeku, se bodo izkazali za nesposobne zaznati metafizičen pomen. Človek je trojnost, sestavljena iz Telesa, Duše in Duha; vendar pa je *človek* kljub temu le *eno* in gotovo ni telo. Slednje je človekova lastnina, njegovo prehodno oblačilo. Trije “Egoji” so ČLOVEK v svojih treh aspektih na astralni, intelektualni ali psihični in Duhovni ravni ali stanju.

Znanost o življenju

Kaj je Življenje? Stotine najbolj filozofskih umov, množica poučenih, izurjenih fizikov, si je postavljala to vprašanje, a le s skromnim uspehom. Tančica, ki prekriva prvobitni Kozmos in skrivnostne začetke življenje v njem, ni bila nikoli toliko odmaknjena, da bi zadovoljila resno, pošteno znanost. Bolj, ko skušajo ljudje uradne znanosti prodreti skozi njene temne gube, bolj silovita postane tema in manj vidijo, kajti so kot iskalci zaklada, ki so se podali preko širnih morij, da bi poiskali to, kar leži zakopano na njihovem lastnem vrtu.

Kaj je potem znanost? Ali je to biologija ali študij življenja v svojem splošnem aspektu? Ne. Ali je to fiziologija ali znanost o delovanju organov? Niti; kajti prva pušča problem odprt in podoben uganki Sfinge, druga pa je bolj znanost o smrti kot o življenju. Fiziologija temelji na preučevanju različnih organskih funkcijah in organov, ki so nujni za objavljanje življenja, vendar pa je to, kar znanost imenuje živa materija, dejansko v resnici *mrtva materija*. Vsaka molekula živih organov v sebi vsebuje klico smrti in začne umirati takoj, ko se rodi, da bi njena molekula-naslednica živela le za to, da bi nato sama umrla. Nek organ, naravni del vsakega živega bitja, je le posrednik za neko posebno funkcijo v življenju in je kombinacija takšnih molekul. Živ-

ljenjski organ, *celota*, si nadene masko in tako prikrije nenehno odmiranje in smrt svojih delov. Tako niti biologija niti fiziologija nista znanosti, niti veje *Znanosti Življenja*, ampak le ta *videza* življenja. Medtem ko resnična filozofija stoji pred Sfingo življenja kot Ojdip in si komaj upa razkriti protislovje, ki ga vsebuje odgovor na sproženo uganko, pa materialistična znanost, arogantna kot vedno, ki nikoli niti za trenutek ne podvomi v svojo lastno modrost, biologizira samo sebe in mnoge druge v prepričanje, da je rešila spoštljiv problem obstoja. Dejansko pa, ali se je sploh približala njegovemu pragu? Gotovo pa s poskusom, da bi zavedla samo sebe in nepredvidnega, rekoč, da je življenje le rezultat molekularne zapletenosti, ne more nikoli upati, da bo promovirala resnico. Ali je življenjska dejansko le “fantom”, kakor jo imenuje Du Bois Reymond? Kajti njegovo zasmehovanje, da je “življenje”, kot nekaj neodvisnega, le *asylum ignorantiae* tistih, ki iščejo zatočišče v abstrakcijah, medtem ko neposredna razlaga ni mogoča, se nanaša z veliko večjo silo in pravico na tiste materialiste, ki bi radi slepili ljudi v zvezi z realnostjo dejstev tako, da na njihovo mesto postavljajo puhle in težko izgovorljive besede. Ali je katerakoli od petih delitev funkcij življenja, ki so tako prevzetno poimenovane – Archebiosis Biocrosis, Biodiaeresis, Biocaenosis in Bioparodosis, [1] kdajkoli pomagala Huxleyu ali Haeckelu, da bi lahko bolj celovito dokazala skrivnost generacij najbolj skromne mravlje - kaj šele človeka? Prav gotovo ne. Kajti življenje in vse, kar se nanj nanaša, pripada zakonitemu področju *metafizika* in psihologa, in fizična znanost do njega nima pravice. “To, kar je bilo, je tisto, kar bo; in tisto, kar je bilo, je že poimenovano - in je znano, da je ČLOVEK” - je odgovor na Sfingino uganko. Toda “človek” se tu ne nanaša na *fizičnega* človeka - vsekakor ne v njegovem ezoteričnem pomenu. Skalpeli in mikroskopi lahko razrešijo skrivnost materialnih delcev *človekovega ovoja*; nikoli pa ne morejo zarezati v njegovo dušo, da bi si odprli vsaj zelo majhen pogled na katerakoli od širših obzorij bivanja.

Le tisti misleci, ki so, sledeč delfski prerokbi, zaznali življenje v svojih *notranjih* jazih, tisti, ki so ga celovito preučili v samem sebi, preden so poskusili

slediti in analizirati njegov odsev v svojih zunanjih ovojih, so edini nagrajeni z določeno mero uspeha. Kot srednjeveški filozofi-ognja so se izognili videzom svetlobe in ognja v svetu učinkov in osredotočili vso svojo pozornost na ustvarjalne skrivnostne posrednike. Potem, ko so tem sledili do skupnega abstraktnega vzroka, so poskusili premeriti SKRIVNOST, vsak do te mere, do katere so mu to dovoljevale njegove intelektualne zmožnosti. Tako so se oni prepričali, da je (1) *dozdevno* živ mehanizem, ki se imenuje fizični človek, le gorivo, snov, s katero se hrani življenje, da bi se lahko objavilo; in (2) da z njim notranji človek prejme kot svojo povračilo in nagrado možnost, da nakopiči dodatne izkušnje o zemeljskih utvarah, ki se imenujejo življenja.

Eden od takšnih filozofov je sedaj nedvomno veliki ruski pisatelj in reformator, grof Lev N. Tolstoj. Kako blizu ezoteričnim in filozofskim učenjem višje Teozofije so njegovi pogledi bo mogoče odkriti na podlagi nekaterih odlomkov iz predavanja, ki ga je imel v Moskvi na lokalnem psihološkem društvu.

Ko je razglabljal o problemu življenja, je grof prosil svoje poslušalce, da dopustijo, zaradi razprave, *nekaj nemogočega*. Predavatelj pravi:

Dopustimo za trenutek, da se je vse to, kar si sodobna znanost želi naučiti o življenju, že naučila, in da sedaj to ve; da je problem postal tako jasen kot dan; da je jasno, kako se je organska materija, s preprostim prilagajanjem, porodila iz anorganskega materiala; da je jasno, kako se lahko naravne sile preoblikujejo v čutenja, voljo, mišljenje, in končno, da je vse to znano, ne le meščanskemu študentu, ampak tudi vsakemu vaškemu šolarju.

Zavedam se, da takšne in takšne misli in čutenja izhajajo iz takšnih in takšnih gibanj. No, in kaj sedaj? Ali jaz lahko, ali pa ne morem, proizvesti in usmerjati takšna gibanja, zato da bi vzbudil v mojih možganih ustrezne misli? Tako vprašanje - kaj so misli in čutenja, ki ga moram postaviti sebi in drugim, še vedno ostaja, ne le nerešeno, ampak celo nedotaknjeno.

Pa vendar je prav to vprašanje tisto, ki je *edino* temeljno vprašanje osrednje ideje o življenju.

Znanost si je za svoj cilj izbrala nekaj objavljaj, ki spremljajo življenje; in ker *zamenjuje* [2] del s celoto, imenuje ta objavljajna popolno celoto življenja ...

Vprašanje, ki je neločljivo povezano z idejo o življenju, ni *od kod* življenje, ampak, *kako bi moral človek živeti* to življenje; in le tako, da si najprej zastavi to vprašanje, lahko človek upa, da se bo približal neki rešitvi problema obstoja.

Odgovor na vprašanje “Kako naj živimo?”, se zdi tako preprosto človeku, ki ga ima za komajda kaj vredno, da bi se ga dotikal.

... Človek mora živeti na najboljši način kot lahko - to je vse. To se zdi na prvi pogled zelo preprosto in dobro znano vsem, vendar pa je daleč od tega, da bi bilo res tako preprosto ali dobro znano kot si nekdo lahko predstavlja ...

Ideja življenja se človeku zdi na začetku kot najbolj preprosta in samo po sebi umevna stvar. Prvič, zdi se mu, da je življenje v njem samem, v njegovem telesu. Vendar pa, takoj, ko človek enkrat začne iskati to življenje, na kateremkoli *koncu* tega telesa, naleti na težave. Življenje ni v laseh in ne v nohtih; niti ni v nogi in ne v roki, ki ju je mogoče amputirati. Ni ga v krvi, ni ga v srcu in ni ga v možganih. Potem začne človek iskati življenje v Času; in tudi to se zdi najprej zelo lahka stvar ... Pa vendar, takoj, ko začne s svojim iskanjem, hitro zazna, da je tudi tu stvar bolj zapletena, kot je mislil. Torej, jaz sem *živel* petinosemdeset let, pravi moj cerkveni krstni zapis. Toda jaz vem, da sem od teh petinosemdeset let vsaj dvajset let prespal. Kako potem? Ali sem živel vsa ta leta, ali nisem? Odšteti moram še mesece nosečnosti in tiste, ki sem jih preživel na rokah pestunje, ali pa naj tudi te imenujem življenje? Nadalje, od preostalih osemtrideset let sem jih zagotovo polovico prespal, pa čeprav sem hodil naokoli; in tako, ne morem več reči, ali sem ves ta čas živel, ali ne. Morda sem malo živel, malo vegetiral. In zopet človek

odkrije, da je v času, tako kot v telesu, življenje povsod, pa vendar nikjer. In sedaj se naravno postavi vprašanje, od kod torej to življenje, ki ga ne morem nikjer izslediti? Torej - moram se podučiti ... In tako se zgodi, da se zdi tudi ta smer, ki se je zdela na začetku tako preprosta, sedaj nemogoča. Gotovo sem moral iskati nekaj drugega, ne pa svoje življenje. Zato, ko se enkrat odpravimo, da bi poiskali, kje je življenje - če ga moramo - potem ga ne bi smeli ne v prostoru in ne v času, niti ne kot vzrok in ne kot učinek, ampak kot nekaj, kar zaznavam znotraj samega sebe kot povsem neodvisno od Prostora, časa in vzročnosti.

To, kar je potrebno narediti sedaj, je to, da preučim svoj *jaz*. Toda, kako jaz zaznavam življenje v sebi?

Jaz ga zaznavam tako. Jaz vem, če začnem s tem, da živim; in jaz živim želeč za sebe vse, kar je dobro, želeč to, odkar se spomnim samega sebe, do tega dne, in od jutra do večera. Vse, kar živi izven mene samega je v mojih očeh pomembno, a le dokler sodeluje z ustvarjanjem tega, kar je plodno za *mojo* dobrobit. Vesolje je v mojem pogledu pomembno le zato, ker mi lahko nudi ugodje.

Vendar pa je še nekaj drugega povezano s tem vedenjem v meni o mojem obstoju. Neločljiva od življenja, ki ga čutim, je neka druga zaznava, ki je povezana z njim; in sicer, da sem, poleg mene samega, obdan s celim svetom živih bitij, ki jih ima v lasti, tako kot mene, isto instinktivno spoznanje o svojih izključnih življenjih; in da vsa ta bitja živijo za svoje lastne cilje, ki so meni tuji; da ta bitja ne vedo, niti jih ne briga, da bi vedela karkoli o mojih težnjah po izključnem življenju; in da so me pripravljena vsa ta bitja, zato da bi uspešno dosegla svoje cilje, v vsakem trenutku izničiti. Toda to še ni vse. Medtem ko opazujem uničevanje bitij, ki so mi v vsem podobna, vem tudi to, da tudi mene, moj dragoceni JAZ, v katerem edino je zastopano življenje, čaka hitro in neizogibno uničenje.

To je tako, kot da bi v človeku obstajala dva “Jaza”; to je tako, kot da ne bi mogla nikoli mirno živeti skupaj; to je tako, kot da bi se večno spopadala in stalno poskušala izključiti eden drugega.

Prvi “Jaz” pravi, “Jaz sam živim tako kot bi moral človek živeti, vse ostalo živi samo navidezno. Zato je ves *raison d’etre* celotnega vesolja ta, da bi bilo meni udobno”.

Drugi “Jaz” odgovarja, “Vesolje sploh ne obstaja zaradi tebe, ampak zaradi svojih lastnih ciljev in namenov in mu je le malo mar, ali si ti srečen ali nesrečen”.

Po tem postane življenje grozna stvar!

Prvi “Jaz” pravi, “Jaz si želim le potešitev vseh svojih potreb in želja, in zato jaz potrebujem vesolje”.

Drugi “Jaz” odgovarja, “Vso živalsko življenje živi le za potešitev svojih potreb in želja. Potrebe in želje živali so tiste, ki so potešene na račun in škodo drugih živali; od tu nepretrgan boj med živalskimi vrstami. Ti si žival in zato se moraš boriti. Pa vendar, ne glede na to, kako uspešen boš v tem boju, te morajo druga boreča se bitja slej ko prej pokončati”.

Še slabše! Življenje postaja vse bolj grozno ...

Toda najbolj strašno od vsega, to, kar vključuje celoto omenjenega, je to:

Prvi “Jaz” pravi, “Jaz si želim živeti, večno živeti”.

Drugi “Jaz” pa mu odgovarja, “Ti boš gotovo, morda čez nekaj minut, umrl; in umrli bodo tudi vsi tisti, ki jih ljubiš, kajti ti in oni z vsakim gibom uničujete svoja življenja in se tako vse bolj približujete trpljenju, smrti, vsemu, kar ti tako sovražiš in česar se ti bojiš, bolj kot česarkoli drugega”.

To je najslabše od vsega. ...

Spremeniti to stanje ni mogoče. ... Človek se lahko izogiba gibanju, spanju, hranjenju, celo dihanju, a ne more se izogniti razmišljanju. Človek razmišlja

in to mišljenje, moje mišljenje, zastruplja vsak korak v mojem življenju, kot osebnosti.

Takoj, ko človek začne z zavestnim življenjem, potem mu ta zavest nenehno, brez odloga in vedno znova in znova, ponavlja eno in isto. "Živeti takšno življenje, kot ga čutiš in kakršnega vidiš v svoji preteklosti, življenje, kakršnega živijo živali in tudi mnogi ljudje, življenje na *takšen* način, da si postal takšen kot si sedaj - ni več mogoče. Če boš poskušal z njim nadaljevati, ne boš nikoli mogel ubežati boju s celim svetom bitij, ki živijo, tako kot ti - za svoje lastne osebne cilje; in potem te bodo ta bitja neizogibno uničila".

Tega stanja ni mogoče spremeniti. Mogoče je narediti le eno stvar, in to vedno naredi tisti, ki resnično začne živeti, tako da prenese svoje življenjske cilje izven samega sebe ter jih poskuša doseči. ... Toda, ne glede na to, kako daleč od svoje osebnosti jih umesti, ga nobeden od teh, ko bo postal njegov um bolj jasen, ne bo mogel zadovoljiti.

Bismarck, ki je združil Nemčijo in sedaj vlada Evropi, mora zaznavati - če je njegov razum vsaj kolikor toliko osvetlil rezultate njegovega delovanja - toliko kot njegov kuhar, ki pripravlja večerjo, ki bo zaužita v času ene ure, isto nerešeno protislovje med nečimrnostjo in neumnostjo vsega, kar je naredil, ter večnost in razumnost tega, kar živi večno. Če bosta pomislila na to, bosta videla enako jasno kot drugi, da je, prvič, ohranitev neokrnjenosti Bismarckove večerje, tako kot mogočne Nemčije, odvisna le od: ohranitve prve - s policijo, in ohranitve druge - z armado; in to tako dolgo, dokler sta obe pod dobrim nadzorom. Kajti obstajajo lačni ljudje, ki bi z veseljem pojedli večerjo, in narodi, ki bi bili radi tako mogočni kot je Nemčija. Drugič, niti Bismarckova večerja niti Nemški Imperij, ne sovpadata s cilji in nameni univerzalnega življenja, ampak sta v očitnem nasprotju z njimi. In tretjič, da bosta tisti, ki je skuhal večerjo, tako kot tudi mogočna Nemčija, zelo kmalu umrla in s tem kmalu izginila, tako večerja kot Nemčija. Da bo preživel le Univerzum, ki ne bo nikoli namenil niti ene misli ne večerji ne Nemčiji, še manj pa tistima, ki sta ju skuhala.

Ko se intelektualno stanje človeka veča, pride do spoznanja, da ni nobena sreča, ki je povezana z njegovo osebnostjo, nek dosežek, ampak zgolj nujnost. Osebnost je le tisto začetno stanje, iz katerega se začne življenje, in končna meja življenja. ...

Morda me boste vprašali, kje se torej potem začne življenje, in kje se konča? Kje se konča noč in kje začne dan? Kje na obali se konča področje morja in kje se začne področje zemlje?

Obstajata dan in noč; obstajata zemlja in morje; obstaja življenje in obstaja *ne* življenje.

Naše življenje je, odkar smo se ga začeli zavedati, podobno gibanju nihala med dvema mejama.

Ena meja je popolna brezbriznost za življenje neskončnega Univerzuma, energija, ki je usmerjena le proti zadovoljitvi človekove lastne osebnosti.

Druga meja je popolna odpoved te osebnosti, največja možna skrb za življenje neskončnega Univerzuma, v polnem soglasju z njim, prenos vseh naših želja in dobre volje s človekovega jaza na ta neskončni Univerzum in vsa bitja izven nas. [3]

Bližje ko smo prvi meji, manj je življenja in blaženosti, bližje ko smo drugi, več je življenja in blaženosti. Zato se človek stalno giblje z enega konca proti drugemu, to je, živi. TO GIBANJE JE ŽIVLJENJE SAMO PO SEBI.

In ko govorim o življenju, vem, da je predstava o njem neločljivo povezana z mojimi pojmovanji o tem *zavestnem* življenju. Jaz ne poznam nobenega drugega življenja kot le to zavestno življenje, niti ne more biti znano nobenemu drugemu.

Mi imenujemo življenje, življenje živali, organsko življenje. Vendar pa to sploh ni nikakršno življenje, ampak le določeno stanje ali pogoj življenja, ki se nam objavlja.

Toda, kaj je ta zavest ali um, katerega nujnosti izključijo osebnost in prenesajo človekovo energijo izven njega in v tisto stanje, ki ga mi zaznavamo kot blaženo stanje ljubezni?

Kaj je zavestni um? Kakorkoli ga že opredelimo, ga moramo opredeliti z našim zavestnim umom. Zato, kako bomo opredelili um? ...

Če moramo vse opredeliti z našim umom, iz tega sledi, da zavestnega uma ni mogoče opredeliti. Pa vendar mi vsi to, ne le vemo, ampak je to edina stvar, ki nam je dana, da jo vemo nespodbitno. ...

To je isti zakon kot zakon življenja, vsake organske stvari, živali ali rastline, s to razliko, da mi vidimo izpolnitev inteligentnega zakona v življenju rastline. Toda zakona zavestnega uma, kateremu smo podrejeni, tako kot je drevo podrejeno svojemu zakonu, mi ne *vidimo*, ampak izpolnjujemo. ...

Mi smo ugotovili, da je življenje to, kar ni naše življenje. V tem je skrit koren napake. Namesto da bi preučevali to življenje, ki se ga zavedamo znotraj sebe, absolutno in izključno - ker mi ne moremo poznati nič drugega - da bi ga preučili, mi opazujemo to, kar je brez najbolj pomembnega dejavnika in zmožnosti našega življenja, in sicer, inteligentne zavesti. S tem delujemo kot človek, ki poskuša preučevati nek predmet po njegovi senci ali odsevu.

Če mi vemo, da se snovni delci med svojim preoblikovanjem podrejajo delovanju organizma, to vemo, ne zato, ker bi to opazili ali preučili, ampak preprosto zato, ker posedujemo določen podoben organizem, ki je združen z nami, in sicer organizem naše živali, ki nam je zelo dobro znan kot snov našega življenja, *to je*, tisti, na katerem moramo delovati in mu vladati, tako da ga podredimo zakonu razuma. ... Takoj, ko človek izgubi vero v življenje, takoj, ko on prenese to življenje v to, kar ni življenje, on postane nesrečen in vidi smrt. ... Človek, ki zaznava življenje takšno, kot ga odkriva v svoji zavesti, ne pozna ne bede ne smrti, kajti vse dobro v njegovem življenju nastane s podrejanjem njegove živali zakonu razuma, da počne to, kar ni le v njegovi moči, ampak neizogibno prevzame mesto v njem. Mi poznamo smrt delcev živalskega bitja. Mi poznamo smrt živali in človeka kot živali.

Vendar ne vemo nič o smrti zavestnega uma, niti ne moremo nič vedeti o njej, *preprosto zato, ker je ta zavestni um življenje samo*. In *Življenje ne more biti nikoli Smrt. ...*

Žival živi nek blažen obstoj, niti ne vidi niti ne pozna smrti, in umre ne da bi jo zaznala. Zakaj je potem človek prejel darilo, da jo vidi in pozna, in zakaj bi morala biti smrt zanj nekaj tako strašnega, da dejansko muči njegovo dušo, pogosto do te mere, da se iz čistega strahu pred smrtjo ubije sam? Zakaj mora biti temu tako? Zato, ker je človek, ki vidi smrt, bolan človek, tisti, ki je prekršil zakon svojega življenja in ne živi več v zavestnem obstoju. On je postal sam po sebi žival, žival, ki je tudi prekršila zakon življenja.

Človekovo življenje je stremljenje k blaženosti, in to, po čemer stremi, mu je dano. Prižgana luč v človekovi duši je blaženost in življenje, in ta luč nikoli ne more biti tema, kajti obstaja - dejansko obstaja za človeka - le ta edina luč, ki gori v njegovi duši.

Ta dokaj dolg odlomek iz poročila o odličnem predavanju grofa Tolstoja smo prevedli zato, ker se bere kot odmev najbolj sijajnega učenja univerzalne etike resnične teozofije. Njegova opredelitev življenja, v njegovem abstraktnem smislu, in življenja, ki bi ga moral živeti vsak goreč teozof, vsak v skladu z, in v obsegu, svojih *naravnih* zmožnosti - je povzetek ter Alfa in Omega praktičnega psihičnega, če že ne duhovnega življenja. V predavanju so stavki, ki se bodo zdeli povprečnemu teozofu preveč megleni in morda nepopolni. Vendar pa ne bo našel nobenega, ki bi mu nasprotoval najbolj zahteven praktični okultist. Lahko bi ga imenovali razprava o Alkimiji Duše. Kajti tista "edina" luč v človeku, ki gori večno in ne more biti nikoli tema v svoji resnični naravi, pa čeprav lahko "žival" izven nas ostane slepa zanjo - je tista "Luč", o kateri so Neo-Platoniki aleksandrijske šole in za njimi Rožni Križarji in še posebej Alkimisti napisali cele knjige, pa čeprav je do današnjega dne njihov resnični pomen ostal za večino ljudi skrivnost.

Res je, da grof Tolstoj ni ne Aleksandrinec ne sodoben teozof, še manj Rožni Križar ali Alkimist. Toda to, kar je slednji prikril v posebnem izrazoslovju filozofov-ognja, namensko pomešal kozmična prenavljanja z Duhovno Alkimijo, vse to je prenesel veliki ruski mislec iz kraljestva metafizičnega na polje praktičnega življenja. To, kar bi Schelling opredelil kot uresničitev istovetnosti subjekta in objekta v človekovem notranjem Egu, to, kar povezuje in spaja slednjega z univerzalno Dušo - kar je le istovetnost subjekta in objekta na višji ravni, ali neznano Božanstvo - vse to je grof Tolstoj povezal, ne da bi zapustil zemeljsko raven. On je eden izmed tistih redkih *izbranih*, ki začneta z intuicijo in konča z *quasi*-vsevednostjo. Grof Tolstoj je dosegel preoblikovanje nižjih kovin - živalske mase - v zlato in srebro, ali v filozofov kamen, razvoj in manifestacijo človekovega višjega JAZA. *Alcahest* nižjega Alkimista je *All-geist*, vse-prežemajoči Božanski Duh višjega Iniciata; kajti Alkimija je bila, in je, kar vedo dandanes le redki, tako duhovna filozofija kot fizična znanost. Tisti, ki ne pozna prve, ne bo nikoli vedel veliko o drugi. Aristotel je to mnogokrat povedal svojemu učencu Aleksandru: "To ni kamen," je rekel o filozofovem kamnu. "Je v vsakem človeku in na vsakem mestu, in v vseh letnih časih, in se imenuje *konec* vseh filozofov," tako kot je *Vedanta konec* vseh filozofij.

Končajmo ta esej o *Znanosti Življenja* z nekaj besedami o večni uganki, ki jo je smrtnikom zastavila Sfinga. Neuspeh v reševanju problema, ki ga je vsebovala, je pomenilo obsodbo na gotovo smrt, ker je Sfinga življenja požrla ne-intuitivne, ki so živeli le v svoji "živali". Tisti, ki živi za Jaz, in le za Jaz, bo gotovo umrl, kakor v predavanju pravi višji "Jaz" nižjemu, "živali". Uganka ima sedem ključev in grof je odprl skrivnost z enim od najvišjih. Kajti, kakor je to lepo povedal avtor "Hermetične Filozofije": "Resnična skrivnost, ki je vsakemu človeku najbolj znana in obenem najbolj neznana, v katero mora biti vpeljan, ali pa bo umrl kot ateist, je on sam. Zanj bo eliksir življenja, če ga bo izpil, preden bo odkril filozofov kamen, pomenil pijačo smrti, medtem ko prinese adeptu in *epoptu* pravo nesmrtnost."

nost. On lahko spozna resnico takšno kot dejansko je - *Aletheia*, dih Boga, ali Življenja, zavestni um v človeku”.

To je “Alcahest, ki raztaplja vse stvari,” in grof Tolstoj je dobro razumel uganko.

...

[1] Ali Porajanje-Življenja, Spajanje-Življenja, Delitev-Življenja, Obnavljanje-Življenja in Prenašanje-Življenja.

[2] “Zamenjevati” ni pravilno izbran izraz. Ljudje znanosti še preveč dobro vedo, da je to, kar učijo v zvezi z življenjem, materialistična izmišljotina, ki je na vsakem koraku v nasprotju z logiko in dejstvi. V tem posebnem vprašanju je znanost zlorabljena in uporabljena za služenje osebnim konjičkom in določeni politiki, da bi se človeštvu odvzela vsakršno duhovno stremenje in mišljenje. Bolj točno bi bilo “*Hlinijo, da se motijo*”.

[3] To je tisto, kar teozofi imenujejo “živeti življenje” - v lešnikovi lupini.

Um v naravi

Veliko je samo-zadovoljstvo sodobne znanosti in njeni dosežki so brez primera. Pred-krščanski in srednjeveški filozofi so morda pustili za seboj nekaj mejnikov v neraziskanih rudnikih, toda odkritje vsega zlata in neprecenljivih draguljev dolgujemo potrpežljivemu delu sodobnega učenjaka. In tako ti izjavljajo, da je pristno, dejansko vedenje o naravi Kozmosa in človeka docela posledica nedavnega razvoja. Razkošna sodobna rastlina je zrasla iz mrtvega plevela starodavnih vraževerij.

Vendar pa pogled študentov Teozofije ni tak. Ti pravijo, da ni dovolj, če zaničevalno govorimo o “nevzdržnih pojmovanjih nekultivirane preteklosti”, kakor so to storili g. Tyndall in drugi, da bi prekrili intelektualne rudnike, iz katerih je bil izklesan ugled tako mnogih sodobnih filozofov in znanstvenikov. Kako mnogo naših odličnih znanstvenikov je pridobilo čast in ugled s tem, da so zgolj oblekli ideje tistih starih filozofov, ki so jih vedno pripravljene omalovaževati, bodo povedali nepristranski znanstveniki. Toda domišljavost in nadutost sta se oprijela možganov povprečnega človeka znanosti kot ostudna raka, kar še posebej velja za orientaliste-sanskrtologe, egiptologe in asirologe. Prve vodijo (ali pa si morda zgolj domišljajo, da jih vodijo) post-Mahabharatski komentatorji; druge samovoljno tolmačenje

papirusov, v primerjavi s tem, kar je rekel, ali pa tiho prešel preko, ta ali oni grški pisec, in klinasti napisi na na-pol uničenih glinastih tablicah, ki so jih Asirci presneli iz "Akadijsko"-Babilonskih poročil. Premnogi od njih preveč radi pozablajo, ob vsaki prikladni priložnosti, da so morda številne spremembe v jeziku, alegorično izrazoslovje in očitna skrivnostnost starih mističnih pisateljev, ki so bili na splošno zavezani temu, da nikoli ne izdajo vzvišenih skrivnosti svetišča, žalostno zavedle tako prevajalce kot komentatorje. Večina naših orientalistov bo raje dopustila, da se njihova domišljavost nadaljuje, skupaj z njihovo logiko močmi razmišljanja, kot pa da bi priznali svojo nevednost, tako da bodo ponosno trdili, tako kot profesor Sayce, da so razvozlati resničen pomen starih religioznih simbolov in da lahko tolmačijo ezoterična besedila veliko bolj točno kot so to lahko inicirani kaldejski in egipčanski hierofanti. To je tako kot če bi govorili, da starodavni hierogramatiki in svečeniki, ki so bili iznajditelji vseh alegorij, ki so služile kot tančice za mnoge resnice, ki so jih učili ob Inicijacijah, niso imeli ključa do svetih besedil, ki so jih sestavili in zapisali oni sami. Toda to je enako kot tista druga utvara nekaterih sanskrtologov, ki trdijo, čeprav niso bili nikoli v Indiji, da precej bolje poznajo sanskrske poudarke in izgovorjavo kot tudi pomen vedskih alegorij kot pa večina učenjakov med največjimi brahmanskimi panditi in sanskrtskimi učenjaki Indije.

Kdo se bo potem čudil temu, da sodoben študent prebira tudi žargon in slepila naših srednjeveških alkimistov in Kabalistov dobesedno; da profesorji grščine v Cambridgeu in Oxfordu *popravljajo* in izboljšujejo grške in celo Ajshilove ideje in da Platonove zastrite parabole pripisujejo njegovim "nevednosti". A, če študentje mrtvih jezikov sploh kaj vedo, bi morali vedeti, da se je v starodavni, tako kot tudi v sodobni filozofiji, uporabljala metoda skrajne determiniranosti; da so bile od začetnih človekovih dob naprej temeljne resnice vsega, kar nam je dopuščeno poznati na zemlji, v varstvu Adeptov svetišča; da so bile razlike v veroizpovedih in religiozni praksi le zunanje; in da je tiste varuhe prvobitnega božanskega razodetja, ki so razrešili vsak problem, ki se nahaja v dosegu človeškega intelekta,

povezovalo univerzalno prostozidarstvo znanosti in filozofije, ki je tvorilo neprekinjeno verigo okoli sveta. Na filologiji in orientalistih je, da si prizadevajo poiskati konec niti. Toda, če bodo vztrajali pri iskanju le v eni smeri, in to napačni, potem resnice in dejstva ne bodo nikoli odkrili. Tako ostaja dolžnost psihologije in Teozofije, da pomagata svetu, da pride do njiju. Študirajte vzhodne religije v luči vzhodne - ne pa zahodne - filozofije, in če se vam bo posrečilo pravilno razvozlati en sam člen starih religioznih sistemov, potem boste lahko razrešili verigo skrivnosti. Toda, da bi to dosegel, se mora človek strinjati s tistimi, ki učijo, da ni filozofsko, če človek najprej preiskuje vzroke, in da je vse, kar lahko naredimo, to, da obravnavamo njihove fizične učinke. Polje znanstvenega raziskovanja na vseh straneh veže fizična narava; zato se mora, ko enkrat dosežemo meje materije, raziskovanje ustaviti in znova začeti z delom. Ker teozof nima nobene želje, da bi igral vlogo hrčka na njegovem obračajočem se kolesu, mora zavrniti vodilno vlogo materialistov. On v vsakem primeru ve, da so revolucije fizičnega sveta, v skladu s starodavnim naukom, posledica podobnih revolucij v svetu intelekta, kajti duhovna evolucija v vesolju napreduje v ciklih, tako kot fizična. Ali ne vidimo skozi zgodovino redno izmenjavo plime in oseke v plimovanju človeškega napredovanja? Ali ne vidimo v zgodovini, in to celo v okviru naše lastne izkušnje, da velika kraljestva sveta, potem ko so dosegla vrh svoje veličine, znova padejo, v skladu z istim zakonom, na podlagi katerega so se vzpela? Preden doseže najnižjo točko se človeštvo zopet potrdi in znova vzpne, pri čemer je višina njegovega dosežka, zaradi tega zakona vzpenjajočega se napredovanja preko ciklov, nekako višja od točke, s katere je začelo pred tem padati. Kraljestva in imperiji se podrejajo istim cikličnim zakonom kot rastline, rase in vse drugo v Kozmosu.

Razdelitev zgodovine človeštva v to, kar Hindujci imenujejo Sattva, Tretya, Dvapara in Kali Yuge in kar so Grki omenjali kot "Zlate, Srebrne, Bakrene in Železne Dobe", ni izmišljotina. To isto stvar vidimo v književnosti ljudstev. Dobi velikega navdiha in nezavedne produktivnosti nespremenljivo

sledi doba kriticisma in zavestnosti. Prva priskrbi material za analitični in kritični intelekt druge. "Trenutek je bolj kot kdajkoli primeren za ponoven pregled starih filozofij. Arheologi, filologi, astronomi, kemiki in fiziki prihajajo vse bliže in bliže točki, ko jih bodo prisiljeni upoštevati. Fizikalna znanost je že dosegla svoje meje raziskovanja, dogmatska teologija ugotavlja, da so izviri njenega navdiha suhi. Približuje se dan, ko bo svet prejel dokaze, da so bile le starodavne religije v skladju z naravo in da je starodavna znanost zaobjemala vse, kar je mogoče spoznati." Še enkrat se je potrdila prerokba, ki je že bila zapisana v *Isis Unveiled* (Odstrti Izidi) pred dvaindvajsetimi leti. "Razodenejo se lahko dolgo hranjene skrivnosti; na svetlo lahko zopet pridejo dolgo pozabljene knjige in izgubljene umetnosti; papirusi in pergamenti neprecenljivega pomena se bodo znašli v rokah ljudi, ki si domišljajo, da so jih odmotali iz mumij ali se spotaknili obnje v zakopanih kriptah; tablice in stebri, katerih vklesana razodetja bodo osupnila teologe in zmedla znanstvenike, bodo znova izkopana in raztolmačena. Kdo pozna možnosti prihodnosti? Kmalu se bo začelo obdobje streznitve in obnove - ne, se je že začelo. Cikel se je že skoraj iztekel; novi se bo kmalu začel, in prihodnje strani zgodovine bi lahko vsebovale celovito pričevanje in priskrbele popoln dokaz za zgoraj omenjeno."

Ker je dan, ko je bilo to zapisano, že prešel, je že samo odkritje asirskih glinastih tablic in njihovih zapisov prisililo tolmače klinastih zapisov - tako krščanske kot svobodomiselne - da so spremenili starost sveta.

Kronologiji Hindujskih *Puran*, ki je bila znova objavljena v *The Secret Doctrine* (*Tajnem Nauku*), se sedaj posmehujejo, toda prišel bo čas, ko bo splošno sprejeta. Za sedaj jo lahko sprejmemo zgolj kot domnevo, vendar pa bo tako le začasno. Dejansko gre le za vprašanje časa. Celotno stvar spora med branilci starodavne modrosti in njenimi obrekovalci - laičnimi in klerikalnimi - temelji (a) na napačnem dojemanju starih filozofij, zaradi odsotnosti ključev, za katere asiropologi trdijo, da so jih odkrili; in (b) na materialističnih in antropomorfnih težnjah dobe. To pa kljub temu ne ovira darviniste in materialistične filozofe, da ne bi kopali v intelektualnih rudnikih staro-

davnih ljudstev in si pomagali do bogastva z idejami, ki jih tam najdejo; in tudi ne teologov, da ne bi odkrivali krščanske dogme v Platonovi filozofiji in jih poimenovali “slutnje”, kakor je to v dr. Lundyjevi knjigi *Monumental Christianity* (Monumentalno krščanstvo) in podobnih sodobnih delih.

Takšnih “slutenj” je polna celotna književnost - ali tega, kar je ostalo od te svečeniške književnosti - Indije, Egipta, Kaldeje, Perzije, Grčije in celo Gvatemale (*Popul Vuh*). Utemeljene na istem temeljnem kamnu - starodavnih Misterijih - prvotne religije, brez izjeme, odsevajo najbolj pomembne od nekoč univerzalnih verovanj, kot na primer, v neosebni in univerzalni božanski Princip, absoluten po svoji naravi in ne-spoznaven za “možganski” intelekt ali pogojeno in omejeno človekovo spoznavanje.

Ni mogoče, da bi si lahko predstavljali kakršnokoli njegovo pričo v objavljenem vesolju, ki bi bila kaj drugega kot Univerzalni Um, Duša vesolja. To, kar edino predstavlja neumrljivo in nenehno pričevanje in dokaz za obstoj tega Enega Principa, je prisotnost neizpodbitnega načrta v kozmičnem mehanizmu, rojstvo, rast, smrt in preobrazba vsake stvari v vesolju, od tihih in nedosegljivih zvezd navzdol do skromnega lišaja, od človeka do nevidnih življenj, ki jih sedaj imenujemo mikrobi. Od tu univerzalno sprejemanje “Božanskega Mišljenja”, Anima Mundi, v starodavnih časih. Ta ideja o Mahat (velikem) Akashi ali Brahmini auri preobrazbe pri Hindujcih, ali Alaye, “božanske Duše mišljenja in sočutja”, pri trans-himalajskih mistikih, ali Platonovega “nenehno razmišljujočega Božanstva”, je najstarejši od vseh nauk, ki so sedaj znani in v katere verjame človek. Zato ni mogoče reči, da se je pojavil s Platonom, niti ne s Pitagoro, niti ne s katerikoli od filozofov v zgodovinskem obdobju. *Kaldejski Orakli* pravijo: “Dela narave so-obstajajo z intelektualno duhovno Lučjo Očeta. Kajti Duša je tista, ki je okrasila nebesa in ki jih krasi po Očetu.”

Philo, ki ga zgrešeno obtožujejo, da je svojo filozofijo povzel po Platonu, pravi: “Utelešeni svet je bil nato dovršen, s svojim sedežem v Božanskem Razumu.”

V Mochusovi Teogoniji najdemo na prvem mestu Aether in nato zrak; dva principa, iz katerih se rodi Ulom, *razumski* Bog (vidno vesolje materije).

V Orfejskih himnah se Eros-Phanes razvija iz Duhovnega Jajca, ki ga prežemajo aetherični vetrovi, pri čemer je veter "Duh Boga", ki naj bi premikal aether, ki se "vali nad Kaosom" - Božansko "Idejo"; ti zadnji nazivi so isto-
vetni z Univerzalno Dušo ali Animo Mundi ter Astralno Svetlobo Teurgov in Kabalistov.

Pitagora je prinesel svoje nauke iz vzhodnjaških svetišč, Platon pa jih je zbral v obliko, ki je za neiniciran um bolj razumljiva kot pa skrivnostne šifre Modrecev - katerih nauke je v celoti prevzel. Tako je Kozmos pri Platonu "Sin", ki ima za svojega očeta in mati Božansko Mišljenje in Materijo. "Prvobitno Bitje" (*Bitja*, za teozofe, kajti so kolektivno nakopičenje božanskih Žarkov) je izliv Demiurškega ali Univerzalnega Uma, ki v sebi večno vsebuje idejo o "ustvarjenem svetu", idejo, ki jo neobjavljeni LOGOS proizvede iz Samega sebe. Prva Ideja, "rojena v temi, pred ustvarjanjem sveta", ostaja v neobjavljenem Umu; druga je, da ta Ideja potuje navzven kot odsev iz Uma (sedaj Objavljenega LOGOSA), se odene v materijo in prevzame objektivni obstoj.

Božič tedaj in Božič sedaj

Približujemo se času v letu, ko se celotni krščanski svet pripravlja na praznovanje svoje najbolj veličastne svečanosti - na rojstvo Ustanovitelja svoje religije. Ko bo ta članek dosegel svoje zahodne naročnike, bo praznično in veselo že v vsaki hiši. V severno-zahodni Evropi in Ameriki bosta božično drevesce in bršljan okrasila vsak dom, cerkve pa bodo odete v zimzelen; običaj, ki izhaja še iz starodavnih navad poganskih Druidov, "zato, da bi se gozdni duhovi lahko zbrali ob zimzelenu, tako da jih do milejšega letnega časa ne bi prizadela zmrzal." V rimo-katoliških deželah se na predvečer in noč "Božičnega večera" velike množice zgrinjajo k cerkvam, da bi izkazale čast voščenim podobam božanskega Otroka in njegove Deviške Matere, v njenem oblačilu "Kraljice Nebes". Za analitični um se zdi to razkošje bogatega zlata in čipk, bogato vezenega satena in žameta ter z dragulji okrašene zibelke, dokaj protislovno. Ko človek pomisli na revne, od črvov požrte, umazane jasli židovskega podeželskega gostišča, v katere so, če verjame mo Evangeliju, ob rojstvu položili, ker ni bilo boljšega zavetišča, bodočega "Odrešitelja", ne moremo, da ne bi posumili, da pred oslepljenimi očmi preprostega vernika betlehemskega hleva povsem izgine. Če to povemo z bolj mehкими izrazi, to načičkano bahanje se zdi zlagano za demokratične občutke in resnično božanski prezir do razkošij "Sina Človekovega", ki ni imel "kam položiti svojo glavo". Še težje pa nek povprečen kristjan gleda na izrecno trditev, da: "Lažje je velblodu iti skozi šivankino uho, kakor bogatinu

priti v božje kraljestvo,” kot le na kaj več kot na retorično pretnjo. Rimska Cerkev je delovala modro, ko je strogo prepovedala svojim privrženecem, da bi sami brali ali tolmačili Evangelije, in ko je puščala, tako dolgo kot je bilo le mogoče, da je Knjiga razglašala svoje resnice v latinščini - “glasu vpijočega v puščavi”. S tem je zgolj sledila starodavni modrosti - modrosti starih Arijev, ki je tudi “pravična do svojih otrok”, saj sodobni hindujski častilec ne razume niti besede sanskrta, kot sodobni Parsi niti enega zloga Zenda in kot za povprečnega rimo-katolika latinščina ni nič bolj razumljiva kot hieroglifi. Rezultat je ta, da imajo - brahmanski Visoki Svečenik, zoroasterski Mobed in rimo-katoliški Papež, neomejene priložnosti za razvijanje novih religioznih dogem iz globin svojih lastnih domišljij, v korist svojih cerkev.

Po Angliji in Celini ob polnoči ta veliki dan naznanjajo veselo doneči zvonovi. V Franciji in Italiji je po praznični Maši v čudovito okrašenih cerkvah, “običaj, da prisotni po polnočnici sodelujejo pri prigrizku (*reveillon*), da *bi lahko lažje zdržali nočne napore*,” pravi knjiga, ki obravnava papeške cerkvene slovesnosti. Ta noč krščanskega posta človeka spominja na *Shivaratri* privrženecv boga Shive - veliki dan otožnosti in posta v enajstem mesecu hindujskega leta. Le, da slednjega, pred in po dolgem nočnem bdenju, spremlja dosleden in strog post. Na voljo nimajo nobenega *reveillon* ali pa kompromisov. Res pa je, da so oni le brezbožni “pogani”, zaradi česar mora biti njihova pot do odrešitve desetkrat težja.

Čeprav krščanski narodi sedaj univerzalno slavijo 25. december kot obletnico Jezusovega rojstva, pa izvorno ni bilo tako. Kot najbolj ganljiv praznik med krščanskimi prazniki so v zgodnjih stoletjih Božič pogosto združevali s praznikom Svetih Treh Kraljev (Epifanijo) in ju praznovali v mesecu Aprilu in Maju. Ker ni nikoli obstajal avtentičen zapis ali dokaz o njegovi istovetnosti, najsi v posvetni ali cerkveni zgodovini, je izbor dneva dolgo ostajal na izbiro; in šele v četrtem stoletju je na pobudo Cirila iz Jeruzalema Papež (Julius I.) ukazal škofom naj raziščejo in končno dosežejo neko soglasje v zvezi z *domnevnim* datumom Kristusovega rojstva. Njihov izbor je padel

na 25. december - kar se je odtlej izkazalo za najbolj ponesrečen izbor! Dupuis, ki mu je sledil Volney, je bil prvi, ki je usmeril prve strele proti tej obletnici rojstva. Dokazala sta, da so na ta isti dan, že nepreračunljiva obdobja pred našo dobo in na podlagi zelo jasnih astronomskih podatkov, skoraj vsa starodavna ljudstva praznovala rojstvo svojih sončnih bogov. "Dupuis je pokazal, da je nebeško znamenje DEVICE IN OTROKA obstajalo več tisoče let pred Kristom" - pravi Higgins v svoji *Anacalypsis*. Ker so Dupuis, Volney in Higgins šli v zgodovino kot neverniki in sovražniki krščanstva, je dobro, če v tej zvezi citiramo priznanja krščanskega škofa Ratisbona, "najbolj učenega človeka, ki ga je dal Srednji Vek" - dominikanca, Albertusa Magnusa. "Znamenje nebeške Device se dviguje nad trenutno obzorje, v katerega umeščamo rojstvo Gospoda Jezusa Krista," pravi v *Recherches historiques sur Falaise, par Langevin pretre*. Tako so bili Adonis, Bacchus, Oziris in Apolon, itd. vsi rojeni na dan 25. decembra. Božič prihaja prav na dan zimskega solsticija; takrat so dnevi najkrajši in Tema je bolj prisotna nad obrazom zemlje kot kdajkoli. Za vse sončne bogove so verjeli, da se vsako leto rodijo v tem obdobju; kajti od tega časa naprej njihova Luč z vsakim naslednjim dnem vse bolj in bolj razganja temo, moč *Sonca* pa se začenja večati.

Kakorkoli že, krščanska praznovanja, ki so jih kristjani praznovali skoraj petnajst stoletij, so bila povsem poganskega značaja. Ne, bojim se, da se celo sedanji cerkveni obredi težko izognejo očitku, da so skoraj dobesedno prekopirani iz misterijev Egipta in Grčije, ki so se odvijali v čast Ozirisa in Horsa, Apolona in Bacchusa. Tako Isis kot Ceres so imenovali "Sveta Devica" in BOŽANSKI TEMELJ lahko najdemo v vsaki "poganski" religiji.

Sedaj bomo naslikali dve podobi Božiča, eno, ki bo prikazovala "dobre stare čase", in drugo, ki bo prikazovala sedanje stanje krščanskega čaščenja. Od prvih dni njegove vzpostavitve kot Božiča, so na ta dan gledali v dvojni luči, kot na sveto žalno slovesnost in kot na najbolj radostno praznovanje: bil je posvečen tako predanosti kot norim zabavam. "Med veseljačenji božičnega časa so bila tako-imenovana praznovanja norcev in oslov, groteskne satur-

nalie, ki so jih poimenovali 'decembrske prostosti' in med katerimi so smeli vse resne stvari, postavili družbeni red na glavo in se rogali dostojnostim" - pravi eden od sestavljalcev starih kronik. "V srednjem veku so mu bili posvečene vesele uprizoritve dramatičnih misterijev, ki so jih izvajali igralci v grotesknih maskah in edinstvenih kostumih. Igra je po navadi prikazovala otroka v zibelki, ob katerem sta bila Devica Marija in Sv. Jožef, v spremljavi bikovskih glav, kerubinov, vzhodnjaških magov (starodavnih Mobedov) in raznovrstnih okraskov." Običaj petja slavospevov ob Božiču, imenovanih koral, naj bi spominjal na pesmi pastirjev ob Rojstvu. "Ljudstvu so se pri petju pogosto pridružili škofje in duhovniki, pesmi pa so oživljali plesi in glasba bobnov, kitar, violin in orgel ..." Dodamo lahko, da so v južni Rusiji, na Poljskem in v Galiciji v predbožičnem času s pomočjo marionet in lutk takšne misterije, znane kot *Kaliadowki*, uprizarjali vse do današnjih dni. V italijanski Kalabriji potujoči pevci sestopajo s svojih gor v Neapelj in Rim in napolnijo svetišča Device-Matere, da bi jo razveseljevali s svojo divjo glasbo.

V Angliji so se veseljačenja običajno začela na Božični večer in pogosto nadaljevala vse do Svečnice (2. februarja), pri čemer so bili vsi dnevi do predvečera Svetih Treh Kraljev (6. januar) prazniki. V hišah velikega plemstva so nastavili "lorda nereda" ali "opata norosti", katerega dolžnost je bila ta, da je igral vlogo burkeža. "Shrambo so napolnili s kapuni, kokošmi, purani, gosmi, racami, teletino, bravino, svinjino, pitami, pudingi, oreški, rozinami, sladkorjem in medom." "Žareč ogenj iz velikih polen, katerega osnova se je imenovala 'božično poleno' ali božični panj in je lahko gorel vse do Svečnice in preganjal mraz; obilja pa je bilo, med glasbo, čarovnijami, ugankami, različnimi otroškimi igrami, vici, smehom, pripovedovanjem zgodb, igrami in plesi, deležno tudi lordovo osebje."

V naših sodobnih časih se škofi in duhovniki ne družijo več z ljudstvom pri božičnem petju in plesu; in prazniki "norcev in oslov" se odvijajo bolj v sveti zasebnosti kot pa na očeh nevarnega, budnega poročevalca. Vendar pa se praznovanja jedače in pijače ohranjajo po celem krščanskem svetu;

in nenadne smrti, zaradi požrešnosti in nezmernosti, so v času Božiča in Velike Noči nedvomno bolj pogoste kot v kateremkoli drugem obdobju leta. Tako postaja krščansko čaščenje vse bolj in bolj lažna pretveza. Brezsrčnost teh praznih besed so že nešteto krat obsodili, vendar pa nikoli, tako mislim, z bolj čustvenim dotikom realizma kot v očarljivi sanjski-povesti, ki se je pojavila ob zadnjem Božiču v *New York Herald*. Starejši mož, ki je vodil javno srečanje, je rekel, da bo izkoristil priložnost in si dovolil predstaviti videnje, ki mu je bil priča preteklo noč. "Videl se je, kako stoji na prižnici najbolj krasne in mogočne katedrale, kar jih je kdajkoli videl. Pred njim je bil cerkveni duhovnik ali pastor, poleg njega pa je stal angel s tablico in svinčnikom v roki in katerega poslanstvo je bilo, da zapiše vsako dejanje čaščenja ali molitve, ki bi se dogodilo v njegovi prisotnosti in se razkrilo kot sprejemljivo žrtvovanje na prestol Boga. Vse klopi v cerkvi so bile polne bogato oblečenih častilcev obeh spolov. Ozračje je napolnila z melodijo najbolj vzvišena glasba, ki se je kdajkoli dotaknila njegovega zamaknjene ušesa. Zvrstili so se vsi čudoviti cerkveni obredi, vključno z nenadkriljivo predano pridigo obdarjenega duhovnika, vendar pa angel na sojo tablico ni zapisal ničesar! Pastor je počasi odpustil občestvo z dolgo in lepo izgovorjeno molitvijo, ki ji je sledil blagoslov, in vendar angel ni zapisal nič! Še vedno v spremstvu angela je govorec stopil skozi vrata cerkve za bogato oblečenim občestvom. V jarku poleg robnika je stala revna, razcapana zavrnjenka in iztegovala svojo bledo, trepetajočo roko in tiho prosila za miloščino. Bogato oblečeni verniki iz cerkve so šli mimo, se umikali ubogi Magdalen, dame so pazile na svoja svilena, bogato obrobljena oblačila, da jih ne bi onesnažil njen dotik. Prav tedaj se je pojavil pijani mornar in se opotekal po pločniku na drugi strani ceste. Ko je prišel v višino revnega, pozabljenega dekleta, se je podal čez ulico do nje in vzel iz svojega žepa nekaj penijev in jih položil v njeno roko z besedami, 'Na, vzemi to, ti revno, pozabljeno bitje'. Nebeški žar je tedaj razsvetlil obraz zapisujočega angela, ki je takoj vnesel mornarjevo dejanje sočutja in dobrodelnosti na svojo tablico in odšel z njim kot s prijazno žrtvijo Bogu."

Nekateri bodo morda rekli, da gre za strnjeno biblično povest o ženski, ki je bila obsojena zaradi prešuštvojanja. Naj bo tako; pa vendar mojstrsko odslikava stanje v naši krščanski družbi.

V skladu s tradicijo lahko vedno najdemo na Božični večer vole na kolenih, kot da bi molili v predanosti; in “na cerkvenem dvorišču opatije Glastonbury je bil slavni grm gloga, ki je vedno vzbrstel na 24. in nato vzcvetel na 25. december”; kar kaže, glede na to, da so Očetje cerkve izbrali datum na slepo, in da se je koledar medtem spremenil, na čudovito prodornost, tako pri živalih kot rastlinah! Obstaja tudi cerkvena tradicija, ki nam jo je ohranil Olaus, nadškof v Upsali, da so se ob praznovanju Božiča “ljudje, živeči v mrzlih severnih predelih, nenadoma in nenavadno preobrazili v volkove; in da se jih je velika množica zbrala ob dogovorjenem času in besnela tako silno zoper človeštvo, da to bolj trpi zaradi njihovih napadov kot je kdajkoli zaradi naravnih volkov.” Če gledamo na to metaforično, se zdi, da se to sedaj, bolj kot kdajkoli, dogaja z ljudmi, še posebej s krščanskimi narodi. Zdi se, da ni potrebno čakati na Božični večer, da bi videli, kako se celi narodi spreminjajo v “divje zveri” - še posebej v času vojne.

* * *

... “prihod Krista” pomeni prisotnost CHRISTOSA v prenovljenem svetu in sploh ne nek dejanski prihod Jezusa “Kristusa” v telesu; tega Krista ne gre iskati niti v divjini niti “v notranjih sobanah” niti v svetišču kateregakoli templja ali cerkve, ki jo je zgradil človek; kajti Krist, resnični ezoterični REŠITELJ, ni noben človek, ampak BOŽANSKI PRINCIP v vsakem človeškem bitju. Tisti, ki teži k ponovnemu vstajenju Duha, ki so ga v njem križale njegove lastne zemeljske strasti in ga pokopale globoko v “grob” njegovega grešnega mesa; tisti, ki ima moč, da odvali kamen materije izpred vrat svojega lastnega notranjega svetišča, ima vstalega Krista v sebi. “Sin Človekov” ni noben otrok na meso vezane ženske, ampak resnično otrok Duha svobodne ženske, otrok človekovih lastnih dejanj ter sad njegovega lastnega duhovnega dela.

Kaj je resnica?

Resnica je Glas Narave in Časa -
Resnica je vznemirljiv svarilec v nas -
nič ni izven njega, prihaja z zvezd,
zlato sonce in vsak vetrič ...

W. Thompson Bacon

Prava Resnica je nesmrtno sonce,
včasih skrita za oblaki; in ni njena svetloba
sama po sebi nepopolna, ampak zatemnjena,
zaradi mojega predsodka, nepopolne vere
in vseh tisočih vzrokov, ki ovirajo
rast dobrote ...

Hannah More

“Kaj je Resnica?” je Pilat vprašal tistega, ki naj bi jo, če vsaj približno držijo trditve krščanske Cerkve, poznal. Toda On je ostal nem. In resnica, ki je ni razkril, je ostala nerazodeta, tako za njegove privrženke kot za rimskega guvernerja. Vendar pa Jezusov molk, v tem in v drugih primerih, ne ovira

njegovih sedanjih privržencev, da ne bi delovali tako, kot da so prejeli samo končno in absolutno Resnico, in da ne bi ignorirali dejstva, so jim bile predane le tiste Besede Modrosti, ki so zajete v delčku resnice, zakritem v prilikah in v nejasnih, čeprav lepih, izrekih.

Ta politika je postopoma privedla do dogmatizma in nepopustljivosti. Do dogmatizma v cerkvah, dogmatizma v znanosti, do dogmatizma povsod. Možne resnice, tako tiste, megljeno zaznane v svetu abstrakcije, kot tiste, povzete iz opazovanja in preizkušanja v svetu materije, se vsiljujejo nepoučenim množicam, ki so preveč zaposlene, da bi mislile s svojo glavo, v obliki Božanskega razodetja in znanstvene avtoritete. Toda iz časov Sokrata in Pilata do današnjih dni še nadalje ostaja odprto isto vprašanje občega zanimanja: ali obstaja v rokah katerekoli skupine ali človeka takšna stvar, kot je absolutna resnica? Razum odgovarja: "ne more biti". V končnem in pogojenem svetu, kakršen je tudi človek sam, nikakor ni mogoča absolutna resnica o nobenem predmetu. Obstajajo pa relativne resnice in iz njih moramo potegniti največ, kar zmoremo.

V vsaki dobi so obstajali Modreci, ki so izpopolnili absolutno, pa vendar lahko podajali le relativne resnice. Kajti nihče doslej, rojen iz smrtne ženske naše rase, ni, ali ni mogel, drugemu človeku podati celotne in končne resnice, kajti vsak od nas mora to (za nas) končno znanje najti v samem sebi. Ker nista absolutno enaka niti dva uma, mora vsak odkriti najvišjo razsvetlitev sam, v skladu s svojo zmožnostjo, ne pa s pomočjo katerekoli človeške luči. Tudi največji živi adept lahko razkrije le toliko Univerzalne Resnice kot je lahko vsrka um, kateremu jo predaja, in nič več. *Tot homines, quot sententiae* - je nesmrtna resničnost. Sonce je eno, njegovi žarki pa so brezštevilni; učinki, ki jih proizvedejo, pa so dobrodelni ali škodljivi, v skladu z naravo in ustrojem predmetov, na katere sijejo. Polarnost je univerzalna, toda polarizator se nahaja v naši lastni zavesti. V skladu z razvitostjo naše zavesti proti absolutni resnici jo mi vsrkavamo bolj ali manj popolno. Toda človekova zavest je le zemeljska sončnica. Hrepeneč po toplem žarku se rastlina zgolj usmeri proti soncu ter obrača in obrača, spremljajoč tok nedo-

segljivega svetila: njene korenine jo ohranjajo v trdnem stiku z zemljo in polovico svojega življenja preživi v senci ...

Pa vendar lahko vsak od nas doseže Sonce Resnice celo na tej zemlji in vsrka njene najtoplejše in najbolj prodorne žarke, ne glede na to, kako diferencirani lahko postanejo na svojem dolgem popotovanju skozi fizične delce v prostoru. Da bi to dosegli, imamo na voljo dve metodi. Na fizični ravni lahko uporabljamo naš mentalni polarizator; in, z analizo značilnosti vsakega žarka, izberemo najčistejšega. Na ravni duhovnosti moramo za doseganje Sonca Resnice smrtno resno delovati na razvoju naše višje narave. Vemo, da s postopnim paraliziranjem apetitov naše nižje osebnosti in s tem omrtvičenjem glasu povsem psihološkega uma - tistega uma, ki je odvisen in neločljiv od svojega medija ali nosilca, organskih možganov - naredi živalski človek v nas prostor duhovnemu; in ko se ta enkrat prebudi iz svojega latentnega stanja, začnejo temu primerno rasti v nas najvišji duhovni čuti in zaznave ter se razvijati *pari passu* z "božanskim človekom". To je tisto, kar so vedno počeli in še vedno počnejo veliki adepti, jogiji na vzhodu in mistiki na zahodu.

Vendar pa vemo tudi to, da ne bo noben človek sveta, razen redkih izjem, noben materialist, nikoli verjel v obstoj takšnih adeptov ali celo v možnost takšnega duhovnega ali psihičnega razvoja. "(Starodavni) norec je v svojem srcu rekel, ni Boga"; sodobni pravi, "na zemlji ni adeptov; to so bajke tvoje bolne domišljije". To vedoč, želimo hitro pomiriti naše bralce, tipa Thomasa Didymusa. Prosimo jih, da v tej reviji izberejo branje, ki je zanje bolj primerno; recimo raznotere hylo-idealistične prispevke raznih avtorjev.

Kajti *Lucifer* želi zadovoljiti bralce, ki pripadajo katerikoli "šoli mišljenja", in biti enako nepristranski do teistov in ateistov, mistikov in agnostikov, kristjanov in poganov. Takšni članki kot so naši uvodniki, komentarji k "Luči na pot", itd., itd., - niso namenjeni materialistom. Naslovljeni so na teozofe ali bralce, ki v svojih srcih vedo, da Mojstri Modrosti obstajajo: in da, četudi je potrebno absolutno resnico, ker se ne nahaja na zemlji, iskati

v višjih področjih, na tej neumni, stalno vrteči se, naši majhni obli, vseeno obstajajo nekatere stvari, o katerih se zahodni filozofiji niti ne sanja.

Vrnimo se k našemu predmetu. Tako sledi, da se moramo, četudi je za mnoge od nas, tako kot je bila za Rousseauja, “splošna abstraktna resnica najbolj dragocen od vseh blagoslovov”, trenutno zadovoljiti z relativnimi resnicami. Suho dejstvo je, da smo v najboljšem primeru ubog niz smrtnikov, stalno prestrašeni, celo pred obrazom relativne resnice, da nas le-ta ne bi pogoltnila, in skupaj z nami naše nepomembne, drobne predsodke. Absolutne resnice pa večina med nami ni sposobna videti kot ne doseči meseca na kolesu. Prvič zato, ker je absolutna resnica negibna kot Mohamedova gora, ki se ni hotela zganiti zaradi preroka, tako da je moral sam iti k njej. In mi moramo slediti njegovemu zgledu, če se ji želimo vsaj od daleč približati. Drugič zato, ker kraljestvo absolutne resnice ne pripada temu svetu, medtem ko mu mi še preveč. In tretjič zato, ker je, ne glede na to, po poetovi domišljiji človek:

..... izvleček

vse popolnosti, ki jo je izoblikovala

veščina nebes

dejansko pa žalosten sveženj anomalij in paradoksov, prazen meh, prenapolnjen s svojo lastno pomembnostjo, nasprotujočimi si in z lahkoto podrejajočimi se mnenji. Je obenem arogantno in slabotno bitje, ki, četudi v stanem strahu pred neko avtoriteto, zemeljsko ali nebeško, vseeno

..... kot jezna opica,

izvaja tako smešne trike pred obličjem visokih Nebes,

da angeli jokajo.

Nadalje, ker je resnica dragulj z mnogimi platmi, ki jih ni mogoče obenem zaznati, in ker, nadalje, niti dva človeka, najsi še tako voljna razbrati resnico, ne moreta videti niti eno od teh njenih plati na enak način, kaj potem lahko storimo, da bi jima pomagali, da bi jo zaznala? Ker fizični človek, ki ga vsestransko omejujejo in ovirajo utvare, ne more doseči resnice s svetlobo svo-

jih zemeljskih zaznav, pravimo - razvij v sebi notranje znanje. Od časov, ko je delfski orakelj govoril iskalcu: "Človek, spoznaj samega sebe", ni bila predana večja ali bolj pomembna resnica. Brez takšne zaznave, bo človek za vedno ostal slep celo za mnoge relativne, kaj šele absolutno resnico. Človek mora, preden lahko osvoji kakršnokoli absolutno resnico, spoznati samega sebe, to je, pridobiti notranje zaznave, ki nikoli ne zavajajo. Absolutna resnica je simbol Večnosti in noben omejen um ne more nikoli dojeti večnega, zato se na njega ne more nikoli spustiti nobena popolna resnica. Da bi dosegli stanje, v katerem jo človek vidi in čuti, moramo paralizirati čute zunanjega človeka iz gline. Lahko nam rečejo, to je težavna naloga, in večina ljudi se bo zaradi tega, brez dvoma, raje zadovoljila z relativnimi resnicami. Toda, da bi se lahko približali že samo zemeljskim resnicam, je najprej potrebna ljubezen do resnice, zaradi nje same, kajti sicer je ne bomo nikoli prepoznali. In kdo v tej dobi ljubi resnico zaradi nje same? Koliko med nami je takšnih, ki so jo pripravljene iskati, sprejeti in uresničiti, v družbi, v kateri mora biti vse, kar prinaša uspeh, zgrajeno na videzih in ne na realnosti, na vsiljevanju in ne na resnični vrednosti? Mi se v celoti zavedamo težav na poti sprejemanja resnice. Čista nebeška devica se spusti le na (za njo) sorodno zemljo - na zemljo nepristranskega uma, brez predsodkov, razsvetljenega z Duhovno Zavestjo; in ta dva sta resnično redka prebivalca v civiliziranih deželah. V našem stoletju pare in elektrike, ko človek živi z noro hitrostjo, ki mu komajda dopušča čas za razmislek, on običajno dopušča, da potuje od zibelke do groba pribit na Prokrustejevo posteljo navade in konvencionalnosti. Konvencionalnost - čista in preprosta - je sorodna LAŽI, v vsakem primeru pa "hlinjenje čutenj v skladu s sprejetimi merili" (definicija F. W. Robertsona); in kjerkoli je prisotno hlinjenje ne more biti prisotna nobena resnica. Kako globoka je Byronova trditev, "resnica je dragulj, ki ga najdemo v veliki globini; medtem ko se na površju tega sveta vse stvari vrednotijo z lažnimi merili običaja", najbolje vedo tisti, ki so prisiljeni živeti v zadušljivem ozračju takšne družben konvencionalnosti in ki si, celo takrat, ko so se voljni učiti, ne drznejo sprejeti resnic, po katerih hrepenijo, iz strahu pred popadljivim Molochom, imenovanim Družba.

Bralec, poglej okoli sebe; preuči poročila svetovno znanih popotnikov, spomni se enakih opažanj literarnih mislecev, znanstvenih in statističnih podatkov. Pred svojim očesom si nariši splošno sliko sodobne družbe, sodobne politike, sodobne religije in sodobnega življenja. Spomni se na običaje katerekoli kultivirane rase in naroda pod soncem. Opazuj ravnanja in moralno držo ljudi v civiliziranih evropskih, ameriških središčih, in celo tistih daljnega vzhoda in kolonij, povsod, kamor je beli človek ponesel "pripodobitve" tako-imenovane civilizacije. In sedaj, ko si vse to preletel, se ustavi in razmisli, ter nato poimenuj, če lahko, tisti blaženi Eldorado, tisti izjemen kraj na zemlji, kjer je RESNICA častni gost in LAŽ ter SRAMOTA ostrakirana izobčenca? NE MOREŠ. Niti to ne more nihče drug, razen če ni pripravljen in odločen, da bo dodal svoj prispevek h gmoti lažnosti, ki veličastno kraljuje na vsakem področju narodnega in družbenega življenja. "Resnica!" je zakričal Carlyle, "resnica, pa čeprav me nebesa teptajo, ker ji sledim, in nobena lažnost, pa čeprav bi bila nagrada za odpadništvo celotna nebeška Lubberland." Plemenite besede, ne. Toda koliko jih razmišlja, in koliko se jih bo v našem devetnajstem stoletju drznilo spregovoriti, tako kot je to storil Carlyle? Ali nima ogromna večina raje "paradiž Nič-početja", pays de Cocagne brezsrčne sebičnosti? Ta večina je tista, ki v grozi drhti pred najbolj senčnim obrisom vsake nove in nepopularne resnice, že zaradi samega strahopetnega strahu, da ne bi g. Harris obtožila in g. Grundy obsodila njenih spreobrnjenecv na mučenje s svojim morilskim jezikom. SEBIČNOST, prvorojenka Nevednosti in sad učenja, ki trdi, da se za vsakega novorojenega otroka "ustvari" nova duša, ločena in različna od Univerzalne Duše - ta sebičnost je neprehodna stena med osebnostnim Jazom in Resnico. Ta je plodna mati vseh človeških razvad, Laž, rojena iz potrebe po licemerstvu in po Hipokriziji, rojene iz želje po zakritju Laži. To je gliva, ki počasi raste in se krepi v vsakem človeškem srcu, v katerem je požrla vsa dobra čutenja. Sebičnost ubija vsako plemenito spodbudo v naših naravah in je edino božanstvo, ki se ne boji nobene brezvernosti ali zapustitve s strani svojih častilcev. Zato vidimo, kako kraljuje v svetu in tako-imenovani modni družbi. Posledično živimo, se gibljemo in bivamo v tem bogu teme,

pod njegovim trojnim aspektom Sramote, Prevare in Laži, ki se imenuje UGLED.

Ali je to Resnica in Dejstvo, ali je zgolj obrekovanje? Obrnite se v katerokoli smer, pa boste v vsakem narodu in v vsakem posamezniku, od vrha, pa vse do dna družbene lestvice, videli na delu zavajanje in hipokrizijo zaradi dragega Jaza. Toda narodi so se v tistem dogovoru odločili, da se bodo sebični vzgibi v politiki imenovali "plemenito nacionalno stremljenje, patriotizem", itd.; medtem ko jih državljani v svojem družinskem krogu vidijo kot "državljsko krepost". Ne glede na to pa na Sebičnost, najsi goji željo po širjenju ozemlja ali tekmovalnosti v trgovini na račun svojega soseda, ne moremo nikoli gledati kot na krepost. Vidimo jezično ZAVAJANJE in GROBO SILO - Jakina in Boaza vsakega mednarodnega Salomonovega templja - imenovanih Diplomacija, ter ju poimenujemo s pravim imenom. Kajti diplomat se globoko priklanja tema dvema stebroma nacionalne slave in politike ter udejanja njun masonski simbolizem "z (prekanjeno) močjo bo vzpostavljena ta moja hiša" v vsakodnevno prakso; to je, z zavajanjem dobi tisto, kar ne more s silo - ali naj bi mu ploskali? Diplomatsva usposobljenost - "spretnost ali veščina zagotavljanja prednosti" - za njegovo državo na račun drugih dežel, se težko doseže z govorjenjem resnice, ampak resnično s premetenim in zavajajočim jezikom; in zato LUCIFER imenuje takšno delovanje - živa in očitna LAŽ.

Vendar pa se navada in sebičnost nista sporazumeli, da bosta zavajanje in lažnivost imenovali krepost in da bosta tistega, ki laže, nagradili z najlepšimi javnimi spomeniki, le v politiki. Vsak družbeni razred živi na LAŽI in bi se brez nje razletel na koščke. Kulturna in boga-in-zakona-boječa se aristokracija, ki ima enako rada prepovedan sad kot vsak plebejec, je prisiljena lagati od jutra do večera, da bi prikrila to, kar rada imenuje svoje "drobne pregreške", ki pa jih RESNICA vidi kot grobo nemoralnost. Srednji razred je preprežen z lažnimi nasmehi, lažnimi pogovori in medsebojnim izdajanjem. Za večino je religija postala tanka bleščeča tančica, odvržena na truplo duhovne vere. Gospodar gre v cerkev, da bi zavedel svoje služabnike; strada-

joči duhovnik - ki pridiga o tem, v kar ne verjame več - slepi svojega škofa; škof - svojega Boga. Dnevni tisk, politični in družbeni, bi lahko s pridom uporabil za svoj moto nesmrtno vprašanje Georgesa Dandina - "Lequel de nous deux trompe-t-on ici?" - Celoznanost, nekoč odrešilno sidro Resnice, je prenehala biti tempelj golega Dejstva. Sedaj si skoraj vsi znanstveniki prizadevajo, da bi svoje kolege in javnosti prisilili, da bi sprejela nek zaseben pogled, neko novo-modno teorijo, ki bi podarila lesk in slavo njihovemu imenu. Znanstvenik je v naših časih enako pripravljen zatreti škodljiv dokaz zoper neko trenutno znanstveno hipotezo kot misijonar v poganski deželi, ali pridigar doma, da bi prepričal svoje občestvo, da je sodobna geologija laž, evolucija le nečimrnost in nadlegovanje duha.

Takšno je dejansko stanje stvari v letu gospodovem 1888; pa vendar nas določeni časopisi kličejo k odgovornosti, da gledamo na to leto v več kot mračnih barvah!

Laž se je razširila do te mere - podprta s strani navade in konvencionalnosti - da sili ljudi v laž celo postavljanje letnic. Kratici A.D. [Anno Domini] in P.K. [pred Kristusom], ki so ju za datumi leta postavljali Židje in pogani, v evropskih in celo azijskih deželah, materialisti in agnostiki enako kot kristjani, sta - laž, ki se uporablja za podporo drugi LAŽI.

Kje lahko potem najdemo vsaj relativno resnico? Če se je tako daleč nazaj, v stoletju Demokrita, le-temu prikazala v podobi boginje, ležeče na dnu vodnjaka, tako globoko, da mu je ponujala le malo upanja, da bi jo osvobodil, potem imamo dandanes določen razlog, da verjamemo, da je skrita vsaj toliko kot vedno nevidna temna stran meseca. To je morda razlog, zakaj so vsi častilci skritih resnic takoj proglašeni za mesečnike. Kakorkoli že, LUCIFER ne bo v nobenem primeru in pod nobeno grožnjo popustil pod zapeljevanjem katerekoli splošno in tiho sprejete ter splošno udejanjene laži, ampak se bo držal dejstva, čistega in preprostega, ter poskušal razglasiti resnico, kadarkoli jo bo našel, ne da bi jo prikrižal za kakršnokoli masko. Fanatizem in nestrpnost lahko obravnavamo kot ortodoksno in razumno politiko, ter opogumljanje družbenih predsodkov in zasebnih konjičkov

na račun resnice, kot moder tok, ki naj bi mu sledili, da bi si zagotovili uspeh pri izdajanju. Naj bo tako. A uredniki LUCIFERJA so teozofi in njihov izbran moto: *Vera pro gratis*.

Dobro se zavedajo, da LUCIFERJEVE zdravice in žrtvovanja boginji Resnice ne oddajajo sladkega, dišečega dima v nosove gospodov tiska, kakor v njihovih nosnicah ne diši sladko svetlo "Jutranje Sonce". Če ga ne zlorablajo, ga ignorirajo kot - veritas odium paret. Celu njegovi prijatelji začenjajo v njem iskati napake. Ne morejo razumeti, zakaj ne bi bil čisto teozofska revija; ali z drugimi besedami, zakaj noče biti dogmatski in pobožnjaški. Namesto, da bi vsako ped svojega prostora namenil teozofskim in okultnim učenjem, odpira svoje strani "za objavo najbolj groteskno heterogenih prvin in nasprotujočih si naukov". To je glavna obtožba, na katero odgovarjamo - zakaj pa ne? Teozofija je božansko znanje in znanje je resnica; vsako resnično dejstvo, vsaka iskrena beseda, sta zato del in področje teozofije. Tisti, ki je več v božanski alkimiji ali vsaj malo obdarjen z darom zaznavanja resnice, jo bo našel in izluščil, tako iz napačne kot iz točne izjave. Kakorkoli majhen je že delec izgubljenega zlata v tonah odpadkov, pa je še vedno plemenita kovina in vredna, da jo izkopljemo, celo za ceno kakšnih dodatnih težav. Kot rečeno, pogosto je enako koristno vedeti, kaj neka stvar ni, kot se naučiti, kaj je. Povprečen bralec le težko upa, da bo v neki sektaški publikaciji našel vse vidike nekega dejstva, *pro* in *con*, kajti vsakršna njegova drugačna predstavitev je gotovo pristranska in se nagiba k tisti strani, proti kateri je usmerjena posebna politika urednika. Teozofska revija je zato morada edina publikacija, za katero lahko človek upa, da bo v njej vsekakor našel nepristransko, pa četudi še vedno približno resnico in dejstvo. V LUCIFERJU odsevajo mnogi vidiki gole resnice, kajti z njegovih strani ni izključen noben filozofski ali religiozni pogled. In ker morata vsaka filozofija in religija, kakorkoli nepopolni, nezadovoljivi in občasno celo neumni, temeljiti na neke vrste resnici in dejstvu, ima zato bralec priložnost, da primerja, analizira in izbira med številnimi filozofijami, o katerih se v njem razpravlja. LUCIFER ponuja toliko plati Enega univerzalnega dragulja, kolikor jih do-

pušča njegov omejen prostor; in svojim bralcem pravi: "Izberite, komu boste služili danes: najsi bogovom, z one strani potopa, ki je potopil človekove moči razumevanja in božansko znanje, ali amoritske bogove običaja in družbene hinavščine, ali pa Gospoda (najvišjega) Jaza - sijočega uničevalca temne moči utvare". Gotovo je najboljša tista filozofija, ki skuša zmanjšati, ne pa dodajati k vsoti človeške revščine.

V vsakem primeru je izbira na voljo in le v ta namen smo odprli naše strani za vse vrste prispevkov. Zato boste na njih našli poglede krščanskega duhovnika, ki verjame v svojega Boga in Krista, a zavrača brezbožna tolmačenja in vsiljene dogme njegove ambiciozne, ponosne Cerkve, kakor tudi nauke hylo-idealista, ki zanika obstoj Boga, duše in nesmrtnosti ter ne verjame v nič drugega kot le v samega sebe. V našem časopisu bodo našli gostoljubje tudi skrajni materialisti; da, celo tisti, ki so brezobzirno polnili njegove strani s porogljivimi in osebnimi opazkami o nas samih ter zlorabljali nam tako drage teozofske nauke. Ko bo nek svobodomiseln časopis, ki ga vodi nek ateist, vključil članek nekega mistika ali teozofa, zaradi spoštovanja njegovih okultnih pogledov in skrivnosti Parabrahmana, ter mu dodal le nekaj splošnih opazk, potem bomo rekli, da je LUCIFER dobil tekmeča. Ko bo nek krščanski periodični ali misijonarski časopis sprejel članek izpod peresa nekega svobodomisleca, ki se norčuje iz verovanja v Adama in njegovo rebro ter kritizira krščanstvo - urednikovo vero - pri čemer bo ta ostal ponižno tiho, potem bo ta postal vreden LUCIFERJA in bomo zanj lahko resnično rekli, da je dosegel stopnjo strpnosti, ki ga umešča na raven katerekoli teozofske publikacije.

A tako dolgo, dokler nobeden od teh ne bo naredil česa takega, ostajajo vsi sektaški, pobožnjaški, nestrpni in ne bodo nikoli dojeli ideje o resnici in pravičnosti. Na LUCIFER in njegove urednike lahko naslovijo mnoga podtikanja, vendar pa ne morejo vplivati ne nanj ne nanje. Dejansko so uredniki ponosni na takšne kritike in obtožbe, saj pričajo o popolni odsotnosti kakršnekoli vrste fanatizma ali nadutosti v teozofiji, rezultatu božanske lepote naukov, o katerih pridiga. Kajti, kot rečeno, teozofija omogoča glas in nudi

enako priložnost vsem. Ne obsoja nobenih pogledov - če so iskreni - pa četudi povsem neresnični. Spoštuje razmišljujoče ljudi, kateremukoli razredu mišljenja že pripadajo. Vedno se je pripravljena upreti idejam in pogledom, ki lahko ustvarijo le zmedo brez koristne filozofije, a pušča, da njihovi razlagalci osebno verjamejo v karkoli že hočejo ter in izraža priznanje njihovim idejam, ko so dobre. Dejansko so lahko sklepi ali izvlečki filozofskega pisca v popolnem nasprotju z našimi pogledi in učenji, ki jih razlagamo; vendar pa so lahko njegove predpostavke in predstavitve dejstev povsem točne, tako da imajo lahko drugi ljudje korist od nasprotne filozofije, pa četudi jo mi zavračamo, v prepričanju, da imamo nekaj višjega in bližjega resnici. V vsakem primeru je naša predstavitev vere sedaj jasna in vse, kar je bilo rečeno na predhodnih straneh, tako opravičuje kot razlaga našo uredniško politiko.

Če povzamemo, glede absolutne in relativne resnice lahko le ponovimo, kar smo že rekli. Izven določenega visoko duhovnega in povzdignjenega stanja uma, med je katerim Človek eno z UNIVERZALNIM UMOM – ne moremo od katerekoli filozofije ali religije na zemlji pričakovati nič več kot le relativno resnico, ali resnice. Četudi bi se boginja, ki prebiva na dnu vodnjaka, lahko dvignila iz svojega zapora, ne bi mogla človeku ponuditi nič več kot lahko on vsrka. Tako človek lahko sedi ob tistem vodnjaku - katerega ime je ZNANJE - zre v njegove globine in upa, da bo videl vsaj to, kako na temnih vodah odseva jasna slika Resnice. Vendar pa to, kakor je rekel Richter, predstavlja določeno nevarnost. Nekatere resnice lahko občasno odsevajo na mestu, v katerega zremo, tako kot v ogledalu, in zato nagradijo le potrpežljivega študenta. Toda, dodaja nemški mislec, “slišal sem, da so nekateri filozofi pri iskanju Resnice, v vodi videli in začeli častiti le svojo lastno podobo” ...

Prav zaradi tega, da bi se izognili takšni katastrofi - ki je doletela vsakega ustanovitelja religiozne ali filozofske šole - uredniki še posebej pazijo, da ne bi bralcu ponujali le tistih resnic, ki odsevajo le v njihovih lastnih možganih. Javnosti ponujajo široko izbiro in zavračajo fanatizem in nestrpnost,

ki sta glavna mejnika na poti sektaštva. Vendar pa, ob tem, da ostajajo vrata za primerjavo široko odprta, naši nasprotniki ne morejo upati, da bodo na čistih vodah LUCIFERJA njihovi obrazi odsevali brez pripomb ali kritike glede njihovih značilnih potez, če so le-te v nasprotju s teozofskimi pogledi.

A to velja le za to, kar se nahaja znotraj platnic javne revije in kar je povezano le z intelektualnim vidikom filozofskih resnic. Kar zadeva globlja, človek bi lahko skoraj rekel religiozna, prepričanja, pa jih noben resničen teozof ne bo tako ponižal, da bi jih izpostavil javni razpravi, ampak jih bo raje shranil in skrnil globoko v svetišče svoje najbolj notranje duše. Takšna prepričanja in nauke ne bi smel nikoli prenačljeno razkriti, ker tvega neizogibno skrunitev zaradi grobega ravnanja brezbržnih in kritičnih. Prav tako ne bi smeli biti nikoli utelešeni v kakršnikoli publikaciji, razen kot hipoteza, ponujena v razmislek razmišljujočemu delu javnosti. Za teozofske resnice, ki presegajo določeno mejo špekulacije, je bolje, da ostanejo skrite pred pogledom javnosti, kajti "dokaz o nevidnih stvareh" je dokaz le za tistega, ki jih vidi, sliši in čuti. Ne bi jih smeli zvleči iz "Najsvetejšega Svetišča" templja brezosebnega božanskega Ega ali notranjega JAZA. Kajti, medtem ko je, v najboljšem primeru, vsako dejstvo, če ni neposredno znano, zgolj relativna resnica, pa lahko žarek absolutne resnice odseva le v čistem ogledalu svojega lastnega plamena - naši najvišji DUHOVNI ZAVESTI. In kako naj tema (ali utvara) dojamе SVETLOBO, ki sije skozi?

Novi cikel

Odlomki iz članka, objavljenega v *La Revue Theosophique*, Pariz, 21. marec 1889.

Glavni cilj naše organizacije, iz katere želimo ustvariti dejansko bratstvo, je v popolnosti izražen v motu Teozofskega društva in njegovih uradnih organov: "Ni religije nad Resnico". Kot brezosebno društvo, si moramo prisvojiti resnico, kjerkoli jo najdemo, ne da bi si dovolili več pristranskosti do enega prepričanja kot do drugega. To neposredno vodi do zelo logičnega sklepa: če odobravamo in z odprtimi rokami sprejemamo vse iskrene iskalce resnice, potem v naših vrstah ni mesta za vehementnega sektaša, fanatika ali hinavca, vklenjenega v kitajske zidove dogme, pri čemer vsak kamen odzvanja besede: "Ni dostopa!" Kakšno mesto bi sploh lahko takšni fanatiki zasedali med nami, fanatiki, katerih religija jim prepoveduje vsako raziskovanje in ne dovoljuje nobenega možnega vprašanja, če je naša materinska ideja, za katero vemo, da je sam koren, iz katerega izhaja čudovita rastlina, ki jo imenujemo Teozofija - absolutna in neomejena svoboda raziskovati vse skrivnosti Narave, človeka ali božanskega.

S to izjemo torej društvo vabi vsakega, da sodeluje v njegovih dejavnostih in odkritjih. Kdorkoli, ki čuti, da njegovo srce bije v soglasju z velikim srcem človeštva; kdorkoli, ki čuti, da so njegovi interesi enaki s tistimi vsakega

bitja, ki je revnejše in manj srečno od njega samega; vsak moški ali ženska, ki sta pripravljena prožiti roko v pomoč tistim, ki trpijo; kdorkoli, ki razume resničen pomen besede "Egoizem", je po rojstvu in s pravico Teozof. Lahko je gotov, da bo v naši sredini vedno našel enako čuteče duše. Naše društvo je dejansko neka vrsta miniaturnega človeštva, v katerem lahko, tako kot v človeških vrstah na splošno, človek vedno najde svojega dvojnika.

Ko nam pravijo, da se v našem društvu ateist preriva z deistom in materialist preriva z idealistom, odgovarjamo: Kaj potem? Če je posameznik materialist, *to je*, tisti, ki v materiji najde neskončno moč ustvarjanja, ali bolje, za evolucijo celotnega zemeljskega življenja; ali če je spiritualist, obdarjen z duhovno zaznavo, ki je prvi nima - na kakšen način to enemu ali drugemu preprečuje, da bi bil dober Teozof? Še več, častilci osebostnega boga ali božanske Substance so veliko bolj materialistični kot Panteisti, ki zavračajo idejo o karnaliziranem bogu, zaznavajo pa božansko esenco v vsakem atomu. Vsak ve, da Budizem ne prepozna ne enega ne mnogo bogov. Pa vendar Arhat, za katerega je vsak atom prahu enako prepojen s Svabhavat (plastično substanco, večno in inteligentno, čeprav brezosebno) kot je on sam, in ki si prizadeva vsrkati Svabhavat tako, da se istoveti z Vsem, da bi dosegel Nirvano, pa mora potovati po isti boleči poti odpovedi, dobrih del in altruizma ter živeti sveto življenje, čeprav manj sebično po svojem vzgibu kot blaženi Kristjan. Kaj pomeni prehodna oblika, če je cilj, ki naj bi ga dosegli, ista večna esenca, pa najsi se ta objavlja za človeško zaznavo kot substanca, kot nematerialni dih ali kot *nič!* Priznajmo PRISOTNOST, pa najsi to imenujemo osebostni Bog ali univerzalno substanco, in prepoznavajmo vzrok, če vsi vidimo učinke. Toda ti učinki so isti za ateista-Budista kot za deista-Kristjana, in ker je vzrok neviden in nedoumljiv, zakaj bi izgubljali čas s tekanjem za senco, ki je ne moremo zgrabiti. Ko je že vse povedano, tudi največji med materialisti kot tudi najbolj transcendentni od filozofov priznavata vse-prisotnost nekega neotipljivega Proteusa, vsemočnega v svoji vsenavzočnosti v kraljestvih narave, vključno s človekom; Proteusa, nedeljivega v njegovi esenci, in izmikajoči se obliki, pa vendar

pojavnjajočega se v vseh in vsaki obliki; in ki je tu in tam ter povsod in nikjer; ki je Vse in nič; povsod navzoč pa vendar Eden; univerzalna Esenca, ki povezuje, veže, vsebuje vsako stvar, je vsebovana v vsem. Kje je teolog, ki bi lahko šel od tu naprej? Da bi bili Teozofi, je dovolj, če prepoznamo te resnice, kajti to prepoznavanje je isto kot priznavanje, da ne le človeštvo - sestavljeno iz tisoče ras - ampak da je tudi vse, kar živi in vegetira, na kratko, vse, kar je, narejeno iz iste esence in substance, oživlja isti duh, in je posledično zato vse v naravi, najsi fizično ali moralno, povezano v solidarnosti. Nekje drugje v *The Theosophist*-u smo že povedali, da "rojeno v Združenih Državah Amerike, je bilo Teozofsko društvo zasnovano po modelu svoje Materinske-dežele." Slednja je, kakor vemo, iz svoje Ustave izpustila ime Bog, iz strahu, so rekli Očetje Republike, da bi beseda lahko nekega dne postala pretveza za državno religijo; kajti v okviru zakona so želeli zagotoviti popolno enakost vsem religijam, tako da bi vsaka oblika podpirala Državo, ki bi nato povratno ščitila vse.

Teozofsko društvo je bilo utemeljeno na odličnem modelu ... In ker ima vsaka Veja, kot tudi vsak član, vso svobodo, da izpoveduje katerokoli religijo in preučuje katerokoli filozofijo ali znanosti, le da ostane združen v vezi Solidarnosti ali Bratstva, se naše društvo lahko resnično imenuje "Republika Vesti".

Čeprav svoboden, da sledi katerikoli intelektualni smeri, ki mu je všeč, pa mora vendar vsak član našega društva priskrbeti nek razlog, zakaj naj bi mu pripadal, kar pomeni, da mora vsak član prispevati svoj delež, četudi je ta lahko majhen, k mentalnemu ali kakšnemu drugemu delu v korist vseh. Če nekdo ne dela za druge, potem nima pravice, da bi se imenoval Teozof. Vsi si morajo prizadevati za svobodo človeškega mišljenja, za izločitev sebičnih in sektaških vraževerij in za odkrivanje vseh resnic, ki so v dosegu človeškega uma. Tega cilja ni mogoče doseči z večjo gotovostjo kot z negovanjem združenosti v intelektualnem delu. Noben pošten delavec, noben resen iskalec ne more ostati brez praznih rok in težko bi obstajala moški ali ženska, pa najsi sta še tako zaposlena kot mislita, ki ne bi bila

sposobna prispevati svojega dolga, moralnega ali gmotnega, na oltar resnice. Dolžnost Predsednikov Vej in Sekcij je zato, da poskrbijo, da ostaja Teozofski panj brez tistih trotoev, ki zgolj brencijo ...

Stojimo iz obraza v obraz s sijajnimi možnostmi v prihodnosti. To je zopet ura velikega cikličnega obrata naraščajoče plime mističnega mišljenja v Evropi. Na vseh straneh nas obdaja ocean univerzalne znanosti - znanosti o večnem življenju - ki na svojih valovih nosi pozabljene in potopljene zaklade izginulih generacij, še neznane zaklade za sodobne civilizirane rase. Močan tok, ki se dviguje iz vodnih globin, iz globin, kjer ležijo predzgodovinska učenja in umetnosti, ki so jih pogoltnili pred-diluvijski Velikani - polbogovi, pa čeprav zgolj obrisi smrtnih ljudi - ta tok pljuska v naš obraz in mrmra: "Tisto, kar je bilo, še obstaja; tisto, kar je bilo pozabljeno, za eone pokopano v globinah jurskih plasti, se lahko znova pojavi. Pripravite se."

Srečni tisti, ki lahko tolmačijo jezik elementov. Toda na kaj se vežejo tisti, za katere beseda element nima nobenega drugega pomena kot le tistega, ki sta ji ga dali fizika ali materialistična kemija? Ali jih bo visoki val velikih voda ponesel proti dobro znanim obalam, ko bodo v bližajočem se potopu izgubili tla pod nogami? Ali jih bo poneslo proti vrhovom novega Ararata, proti višinam luči in sončne svetlobe, kjer se nahaja polica, na katero je mogoče varno položiti nogo, ali pa jih bo morda, takoj ko se bodo skušali boriti proti neustavljivim valovom neznanega elementa, pogoltnilo brezdanje brezno?

Pripraviti se moramo in preučiti resnico z vseh vidikov, si prizadevati, da ne bi zanemarili ničesar, če ne želimo pasti v brezno neznanega, ko bo odbila ura. Nima se smisla prepuščati slučaju in čakati na intelektualno in psihično krizo, ki se pripravlja, z brezbriznostjo, če že ne z skrajno neumno nevero, rekoč, da nas bo v najslabšem primeru dvigajoča se plima naravno ponesla proti obali; kajti zelo verjetno je, da plimski val ne bo odložil nič drugega kot truplo. Boj bo strahovit in v vsakem primeru med surovim materializmom in slepim fanatizmom na eni strani ter filozofijo in misti-

cizmom na drugi - misticizmom, tisto bolj ali manj prosojno tančico, ki skriva večno Resnico.

Vendar pa ni materializem tisti, ki si bo zagotovil prevlado. Vsak fanatik, ki ga njegove ideje ločijo od univerzalnega aksioma “Ni religije višje od Resnice”, ga bo samo to dejstvo zavrnilo kot nevreden kamen z novega Oboka, imenovanega *Človeštvo*. Premetavan od valov, gnan od vetrov, namotan na ta element, ki je tako strašen, ker je neznan, se bo kmalu znašel v prepadu ...

Pa vendar mora biti tako in ne more biti drugače, ko zaradi pomanjkanja goriva ugasne umetni in hladen plamen sodobnega materializma. Tisti, ki se ne morejo navaditi na idejo o duhovnem Egu, živi duši in večnem Duhu v materialnem ovoju (ki dolguje svoj utvaren obstoj tem principom); tisti, za katere je veliko upanje na nek obstoj onstran groba nevšečnost, zgolj simbol za neznano količino, ali pa predmet verovanja *sui generis*, rezultat teoloških in mediumističnih halucinacij - ti bodo naredili dobro, če se pripravijo na najslabše razočaranje, ki bi ga lahko za njih hranila prihodnost. Kajti iz globin teme, motnih voda materialnosti, ki z vseh strani pred njimi skrivajo obzorja velikega Onstran, se v teh zadnjih letih stoletja dviguje mistična sila. V najboljšem primeru je le prvo nežno šumenje, vendar pa nadčloveško šumenje - “nadnaravno” le za vraževerne in nevedne. Duh resnice sedaj prehaja preko obraza temnih voda in pri tem jih sili v izlivanje duhovnih zakladov. Ta duh je sila, ki je ni mogoče ovirati ne ustaviti. Tiste, ki jo prepoznajo in čutijo, da je to vzvišeni trenutek njihove rešitve, bo povzdignila in ponesla onstran utvar velike astralne kače. Veselje, ki ga bodo izkusili, bo tako ostro in silovito, da jih bo blaženost, če ne bodo mentalno ločeni od svojih teles iz mesa, prebodla kot ostro jeklo. To, kar bodo izkusili, ne bo ugodje, ampak blaženost, ki je slutnja vedenja bogov, vedenja o dobrem in zlem, in o sadovih drevesa življenja.

Toda, četudi je današnji človek lahko fanatik, skeptik ali mistik, mora postati povsem prepričan, da je zanj nekoristno, če se bori proti dvema moralnima silama, ki se sedaj sproščata v vzvišenem kontekstu. On je prepuščen

na milost teh dveh nasprotnikov in zaščititi ga ni sposobna noben posredna sila. Gre za vprašanje izbire, ali naj se brez boja prepusti valu mistične evolucije, ali pa trpi zaradi reakcije moralne in psihične evolucije ter se tako znajde v prepadu Vrtinca novega plimovanja. V sedanjem času je celoten svet, s svojimi centri visoke inteligence in človeške kulture, s svojimi goriščnimi točkami političnega, umetniškega, literarnega in trgovskega življenja, nemiren; vse se stresa in drobi v svojem gibanju proti preoblikovanju. Ni koristno ostati slep, ni koristno upati, da bi kdorkoli lahko ostal nevtralen med dvema nasprotnima silama; človek mora izbrati ali eno ali drugo, ali pa se bo zrušil med njima. Človek, ki si domišlja, da je izbral svobodo, a kljub temu ostaja potopljen v ta brbotajoči kotel, pehajoč se za gnilo materijo, imenovano družbeno življenje, najbolj strahovito izdaja svoj lastni božanski Jaz; izdajstvo, ki bo zaslepilo ta Jaz za dolgi niz prihodnjih inkarnacij. Vsi vi, ki se obotavljate na poti teozofije in okultnih znanosti, ki drgetate na zlatem pragu resnice - edinem v vašem dosegu, kajti vsi ostali so vas razočarali eden za drugim - se pošteno soočite z veliko Realnostjo, ki se vam ponuja. Te besede so namenjene zgolj mistikom, le za njih imajo kakršenkoli pomen; kajti za tiste, ki so že izbrali, so besede v prazno in nekoristne. Toda vi, Okultisti, Kabbalisti in Teozofi, vi dobro veste, da je Beseda, stara kot svet, pa čeprav za vas nova, zazvenela na začetku tega cikla in da njena zmožnost leži, ne-zaznana od drugih, skrita v vsoti števil leta 1889; vi dobro veste, da je pravkar udarila nota, ki je še nikoli ni slišalo človeštvo te dobe; in da se je razkrila nova Ideja, dozorela zaradi sil evolucije. Ta Ideja se razlikuje od vsega, kar je bilo proizvedeno v devetnajstem stoletju; vendar pa je istovetna z mišljenjem, ki je bilo prevladujoči ton in ključna nota vsakega stoletja, še posebej zadnjega - popolna svoboda mišljenja za človeštvo.

Zakaj bi zadušili in zatrli to, kar ni mogoče uničiti? Zakaj bi se borili, ko ni druge izbire kot te, da si dovolite, da vas krona duhovnega vala ponese v samo nebo, onstran zvezd in vesolja, ali pa padete v zevajoče brezno oceana materije? Zaman so vaši napor, da bi premerili neizmerljivo, da bi dosegli

konec te čudovite materije, tako povečane v našem stoletju; kajti njene korenine rastejo v duhu in v Absolutnem; one ne obstajajo, pa čeprav večno so. Ta nenehen stik z mesom, krvjo in kostmi, utvaro diferencirane materije, vas le zaslepljuje; in bolj ko prodirate v področje neotipljivih atomov kemije, bolj boste prepričani, da obstajajo le v vaši domišljiji. Ali resnično pričakujete, da boste v njih našli vso resnico in vso realnost obstoja? Kajti na vratih vsakega je Smrt, ki čaka, da jih bo zaprla za ljubljeno dušo, ki beži pred njenim zaporom, za dušo, ki je edina naredila telo za realnost; le kako se lahko večna ljubezen poveže z molekulami materije, ki se spreminjajo in izginjajo? ...

Toda vi, prijatelji in bralci, ki stremite po nečem večjem kot le življenju hrčka, ki neprenehoma obrača isto kolo; vi, ki ste tako silni, da se ne zadovoljite s kipenjem kotla, katerega brbotanje ne ustvari ničesar; vi, ki ne pomešate gluhe odmeve, tako stare kot svet, z božanskim glasom resnice; pripravite se na prihodnost, o kateri so si drznili sanjati le redki med vami, če že niso stopili na pot. Kajti vi ste izbrali pot, ki se, čeprav na začetku trnjeva, kmalu razširi in vas povede do božanske resnice. Na začetku poti lahko svobodno dvomite, svobodno lahko zavrnete ali sprejmete govornice o tem, kar se uči o viru in vzroku te resnice, vendar pa ste vedno sposobni slišati, kaj vam pravi njen glas, in vedno lahko preučujete učinke ustvarjalne sile, ki prihaja iz globin neznanega. Izsušena zemlja, po kateri se ob koncu te dobe duhovnega pomanjkanja in čisto materialne preobjedenosti giblje sedanja generacija ljudi, potrebuje nad svojim obzorjem duhovno znanje, mavrico, kot simbol upanja. Kajti bolj kot vsa stoletja pred tem našim devetnajstim je to najbolj kriminalno. Kriminalno v svoji strašljivi sebičnosti, v svojem skepticizmu, ki se kremži že ob sami ideji o čemerkoli onstran materialnega; v svoji idiotski brezbriznosti do vsega, kar ne pripada osebnostnemu jazu; bolj kot katerokoli od predhodnih stoletij nevednega barbarizma in intelektualne teme. Naše stoletje je potrebno rešiti pred njim samim še preden udari njegova zadnja ura. Kajti za vse tiste, ki vidijo sterilnost in norost obstoja, zaslepljenega od materializma in kruto brezbriz-

nega za usodo soseda, je nastopil trenutek delovanja; sedaj je čas, da predajo vse svoje energije, ves svoj pogum in vse svoje napore veliki intelektualni reformi. To reformo lahko opravi le Teozofija in, dodajmo, Okultizem ali modrost Vzhoda. Poti, ki vodijo do nje, so mnoge; vendar pa je modrost ena. Umetniške duše si jo predstavljajo, tisti, ki trpijo, o njej sanjajo, čisti v srcu jo poznajo. Tisti, ki delajo za druge, ne morejo ostati slepi za njeno realnost, pa čeprav je morda ne prepoznajo vedno po njenem imenu. Le lahkotni in prazni umi, sebični in nekoristni troti, zmedeni od lastnega brenčanja, bodo ostali brez vedenja o vzvišenem idealu. Nadaljevali bodo z obstojem, dokler življenje ne bo za njih postalo boleče breme.

Vendar pa moramo določno vedeti: te strani niso zapisane za mase. Niso ne poziv k reformam ne nek napor, da bi prepričali v naše poglede tiste, ki imajo v življenju srečo; naslovljene so le na tiste, ki so jih po ustroju sposobni dojeti, na tiste, ki trpijo, na tiste, ki so lačni in žejni neke Realnosti v tem svetu kitajskih senc. In zakaj se ne bi ti izkazali za dovolj pogumne, da zapustijo svoj svet ničevih poslov, predvsem pa svojih ugodij in celo osebnih interesov, razen tedaj, ko ti interesi tvorijo del njihovih dolžnosti do lastnih družin ali drugih? Nihče ni toliko zaposlen ali reven, da ne bi mogel ustvariti plemenit ideal in mu slediti. Zakaj bi se torej obotavljali pri očiščevanju poti do tega ideala, navkljub vsem zaprekam, preko vsake spotikajoče ovire, preko vsake nepomembne zapreke družbenega življenja, da bi korakali naravnost, dokler ne dosežejo cilja? Tisti, ki bodo opravili ta napor, bodo kmalu ugotovili, da “premočrtna vrata” in “trnjeva pot” vodita do širnih dolin brezmejnega obzorja v tisto stanje, kjer ni več smrti, ker človek občuti, da znova postaja bog! Res je, da so prvi zahtevani pogoji, da bi ga dosegli, popolna nezainteresiranost, brezmejna predanost za blagostanje drugih ter popolna ravnodušnost do sveta in njegovih mnenj. Da bi opravili ta prvi korak na poti do ideala, mora biti vzgib popolnoma čist; nobena nevredna misel ne sme odtegniti oči od pogleda na cilj, noben dvom ali omahovanje ovirati čutenje. Obstajajo moški in ženske, ki so za to povsem usposobljeni, katerih edini cilj je bivanje pod Zaščito njihove Božanske Narave. Naj bodo

ti torej vsaj toliko pogumni, da živijo življenje in ga ne skrivajo pred očmi drugih! Nobeno mnenje drugega ne bi smelo biti obravnavano kot višje od glasu človekove lastne vesti. Dovolimo torej tej vesti, da se razvije do svoje najvišje stopnje, da nas vodi v vseh običajnih dejanjih v življenju. V zvezi z vodenjem našega notranjega življenja, pa osredotočimo vso našo pozornost na ideal, ki smo si ga zastavili, in glejmo onstran, ne da bi najmanjšo pozornost posvetili blatu na naših nogah ...

Tisti, ki so sposobni opraviti ta napor, so resnični Teozofi; vsi drugi so le člani, bolj ali manj brezbrizni in zelo pogosto nekoristni.

Helena Petrovna Blavatsky se je rodila 12. avgusta 1831, v Jekaterinoslavu (sedaj Dnjepropetrovsk) v Ukrajini (tedaj delu ruskega imperija), kot hčerka polkovnika Petra Aleksejeviča von Hahna in Helene Andrejevne Fadejev, romanopiske, znane kot "ruska George Sand", ki pa je umrla, ko je bilo Heleni enajst let. Ker je bil njen oče visoki oficir, so jo z

bratom poslali živeti k stari materi Heleni Pavlovni Fadejev iz družine Dolgoruki, ki je bila znana botaničarka. Pri sedemnajstih se je poročila s štiridesetletnim Nikiforjem Vasiljevičem Blavatsky, vendar pa se je kmalu po poroki odpravila na dvajsetletna popotovanja, na katerih se je srečala z mističnimi tradicijami sveta. Leta 1873 je prispela v New York, ZDA, in skušala spiritiste zainteresirati za filozofijo v ozadju spiritističnih pojavov. Naslednje leto se je Helena srečala s Henrijem Stilom Olcottom, pravnikom, strokovnjakom za kmetijstvo in novinarjem, ki je poročal o teh pojavih. V letu 1875 sta ustanovila Teozofsko društvo. Leta 1877 je izdala svoje prvo veliko delo *Isis Unveiled* (Odstrza Izida). Po njegovi objavi, sta se z H. S. Olcottom odpravila v Indijo, kjer sta začela izdajati revijo *The Theosophist* (Teozof) in v Adjarju, posestvu pri Madrasu, vzpostavila sedež društva. Leta 1884 jo je med njenim popotovanjem po Evropi poročni par iz osebja v Indiji obtožil prevarantstva. Obtožbe je preiskalo The Society for Psychical Research (SPR) - Društvo za psihološko raziskovanje - in jo obtožilo prevarantstva. Helenino zdravje se je poslabšalo in leta 1885 je zapustila Indijo ter v Evropi nadaljevala s pisanjem. 1887 se je nastanila v Londonu in začela izdajati revijo *Lucifer*, "Prinašalec luči". Leta 1888 je objavila svoje poglobljeno delo *The Secret Doctrine* (Tajni Nauk) in ustanovila Ezoterično sekcijo Teozofskega društva ter kmalu zatem izdala še knjigi *The Key to Theosophy* (Ključ k teozofiji) in *The Voice of the Silence* (Glas tišine). Umrla je v Londonu, 8. maja 1891.